

**JAARRAPPORT
STICHTING
KRÖLLER-MÜLLER
MUSEUM
2020**

INHOUD

Voorwoord **3**

Bestuursverslag **6**

Bijlage **55**

Jaarrekening **63**

Cover:

Detail van de gerestaureerde

Jardin d'email van Jean Dubuffet

mazars

< Scholieren bij Sculpture Mazars N.V.
flottante van Marta Pan
Gewaardeerd voor
identificatiedoelinden
JvdL| 31-03-2021

VOORWOORD

Toen wij in maart 2020 het Jaarrapport over 2019 schreven, werd de wereld net geconfronteerd met het coronavirus. Op dit moment, een jaar verder, moeten we vaststellen dat het virus ons nog steeds volop in zijn greep heeft.

Het museum moest het afgelopen jaar drie keer zijn deuren sluiten. Tijdens de eerste sluitingsperiode van 13 maart tot en met 31 mei 2020 werd al snel duidelijk dat we ons op verschillende fronten moesten instellen op een volkomen nieuwe en onverwachte situatie. Dit betekende enerzijds besparen op activiteiten en uitgaven, anderzijds juist intensiveren.

De belangrijkste kostenbesparing werd gerealiseerd door drastisch in te grijpen in het tentoonstellingsprogramma. De geplande (kostbare) projecten met inkomende bruiklenen voor de jaren 2020 en 2021 werden geannuleerd of uitgesteld. Dit was een pijnlijke ingreep, maar toch konden we met een reeks tentoonstellingen uit eigen collectie, zoals *Niet met zoveel woorden*, *Paint it black* en *Staging Silence*, een aantrekkelijk en inhoudelijk stevig programma realiseren.

Het directe contact met de bezoekers werd node gemist, maar online voerden we de communicatie met het publiek op, onder meer door het verhogen van de frequentie van de nieuwsbrief, online customer care en aansluiting bij allerlei nieuwe initiatieven die in het veld onder invloed van corona ontstonden.

De organisatie werd in snel tempo ingericht op thuiswerken. Voor de uitvoering van noodzakelijke werkzaamheden in het museum werden protocollen opgesteld om de veiligheid van medewerkers zoveel mogelijk te waarborgen. Om vooral de vele thuiswerkende medewerkers betrokken te houden werd de interne communicatie geïntensiveerd.

De sluitingsperiode werd benut om verschillende onderhoudswerkzaamheden uit te voeren die alleen gedaan kunnen worden zonder de aanwezigheid van het publiek.

Op 1 juni konden we het museum heropenen, met tal van aanpassingen in presentatie en routing. De collectiepresentatie werd volledig opnieuw – coronaproof – ingericht. De zaal- en wandteksten werden vervangen door een online Museumgids. Entreebewijzen – met verplichte starttijd – konden uitsluitend worden gekocht via een nieuw ingerichte ticketstraat op de website.

Sinds de heropening lag de bezoekerscapaciteit op ongeveer een derde van het normale niveau. In de maanden juli en augustus was het museum ook op de maandagen geopend, waardoor de capaciteit in deze periode iets kon worden uitgebreid. Door het binnenlandse toerisme op de Veluwe werden gedurende de zomer van 2020 redelijke bezoekerscijfers genoteerd: rond 60% van de reguliere maandcijfers. Het aandeel internationaal bezoek daalde van bijna 50% naar ongeveer 10%. Het schoolbezoek kwam vrijwel volledig stil te liggen. Het totale aantal bezoekers kwam in 2020 uit op 173.272, tegen 405.428 in 2019.

Van de kaartverkoop via de website is gebruik gemaakt om directer te communiceren met bezoekers. In de eerste weken na de opening is publieksonderzoek uitgevoerd om informatie te krijgen over het bezoekersprofiel, de ervaringen met de coronamaatregelen, met de online kaartverkoop en over de waardering voor het museum. In augustus is dit onderzoek herhaald. De meeste bezoekers hadden begrip voor de getroffen maatregelen. 87% beoordeelde het bezoek als goed tot uitstekend.

Naar onze verwachting zullen omvang en samenstelling van ons publiek nog geruime tijd worden beïnvloed door de crisis. Het aandeel buitenlands bezoek zal ook in de jaren 2021 en 2022 relatief laag blijven.

De aandacht van de pers en met name de landelijke dagbladen bleef ondanks de verschillende sluitingsperiodes en de ad hoc aangepaste programmering op peil. Uitzonderlijk veel aandacht was er voor de heropening van *Jardin d'email* na een geslaagde restauratie en voor de tentoonstelling *Paint it black*.

De noodsteun voor cultuurinstellingen vanuit OCW heeft de gedaalde publieksinkomsten van het museum gecompenseerd. Door de overheidssteun is de financiële schade tot op heden beperkt gebleven, maar er is allerminst zekerheid over de steun voor de cultuursector op de langere termijn. Daarom anticiperen we op de mogelijke financiële gevolgen van de crisis door het opstellen van prognoses, gebaseerd op de scenario's van het Centraal Planbureau. De verschillende prognoses worden vertaald in een pakket van maatregelen die getroffen kunnen worden als eerder gestelde doelen niet kunnen worden gerealiseerd. Deze maatregelen hebben zowel betrekking op kostenverlaging, bijvoorbeeld door het inkrimpen van de formatie, als op (extra) investeringen waardoor opbrengsten kunnen worden vergroot, zoals het intensiveren van de marktwerking.

Het in 2017 gestarte onderzoek naar de uitbreiding van het Kröller-Müller Museum heeft deze zomer geleid tot de afronding van een uitbreidingsstudie door Tadao Ando Architect & Associates. Hoewel door de gevolgen van het coronavirus ook dit proces vertraging heeft opgelopen, hopen we in 2021 meer duidelijkheid te krijgen ten aanzien van met name de financiële haalbaarheid.

In september vond een voor ons allen zeer droevige gebeurtenis plaats: na een lange ziekte overleed Rinus Vonhof, onze voormalige Zakelijk directeur. Zijn betekenis voor het museum en voor de museale sector als geheel is zeer groot geweest. Zijn deskundigheid en gedrevenheid worden zeer gemist, en niet in het minst ook zijn markante persoonlijkheid en zijn gevoel voor humor. Zijn uitvaart, die vanuit het museum plaatsvond, werd door veel voormalige collega's uit de museumwereld bezocht. Vrijwel alle medewerkers van het Kröller-Müller Museum waren aanwezig en konden afscheid nemen van Rinus.

Tot slot willen we benadrukken hoe belangrijk juist nu de bijdragen en steun van particulieren en fondsen zijn. De resultaten van het Helene Kröller-Müller Fonds en de betrokkenheid van onze donateurs bij het museum zijn van grote waarde.

Ook het belang van de BankGiro Loterij kan niet genoeg worden benadrukt. De jaarlijkse bijdrage uit de opbrengst van de loterij is onmisbaar voor het financieren van aanwinsten voor de collectie.

Onze Raad van Toezicht willen we wederom zeer bedanken voor de samenwerking en steun in het afgelopen jaar.

Het is een cliché, maar woorden schieten tekort om onze medewerkers te bedanken. Hun aanpassingsvermogen is het afgelopen jaar zwaar op de proef gesteld, niet alleen door de ingrijpende ontwikkelingen op het werk, maar ook privé.

Het museum veranderde van een veilige en geliefde werkplek in een plaats die zoveel mogelijk gemeden moest worden. Alle jaarlijkse bijeenkomsten en activiteiten, zo belangrijk voor de onderlinge band en saamhorigheid, konden geen doorgang vinden. Toch is het werk, met alle nodige aanpassingen, met evenveel energie, inzet en enthousiasme gedaan. Dat is bewonderenswaardig en iets om heel trots op te zijn!

Otterlo, 24 maart 2021

Lisette Pelsers, Algemeen directeur
Frits de Vogel, Zakelijk directeur
Winfred Voordendag, Commercieel directeur

BESTUURSVERSLAG

A. ALGEMEEN

STICHTING KRÖLLER-MÜLLER MUSEUM

De Stichting Kröller-Müller Museum is op 14 maart 1928 opgericht. Het museum oefent zijn activiteiten uit in de rechtsvorm van een stichting.

MISSIE

Als internationaal toonaangevend museum laat het Kröller-Müller Museum zijn Nederlandse en buitenlandse gasten optimaal en steeds weer genieten van de wereldberoemde collectie werken van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten én van kunstenaars die na hen bepalend zijn gebleken in de kunstgeschiedenis.

VISIE

- Het Kröller-Müller Museum wil een gekende en geliefde plek zijn om vaak naar terug te keren voor Nederlandse bezoekers en een uitnodigende en zichtbare ‘must see’ bestemming voor buitenlandse bezoekers.
- Door de combinatie van kunst en natuur is het museum bij uitstek een plek voor inspiratie, ontspanning en ontmoeting.
- Binnen de veranderende (museum)wereld houdt het Kröller-Müller Museum vast aan zijn kernbelofte: nergens anders kun je zo intens van de kunst genieten door de fenomenale collectie en de unieke ligging midden in de prachtige natuur. In een tijd van toenemende verstedelijking, bevolkingsgroei en technologisering is deze belofte meer dan ooit van betekenis.
- De presentatie van de collectie en de ambitieuze en veelzijdige programmering zijn steeds van hoge kwaliteit.
- Behoud en beheer van de collectie worden op het hoogste niveau uitgevoerd.
- Dit geldt eveneens voor de effectiviteit en kwaliteit van governance, organisatie, financieel beleid en partnerships.
- Als inspirerende en innovatieve organisatie streeft het Kröller-Müller naar diversiteit, betrouwbaarheid en duurzaamheid.

Gerestaureerde *Jardin d'émmail* van Jean Dubuffet

KERNWAARDEN

Kwaliteit

Het Kröller-Müller Museum behoort tot de top van de internationale musea. Kwaliteit is een permanente factor in de geschiedenis, het aanbod en alle andere aspecten van het museum. Deze kwaliteit wil het museum delen met het nationale en internationale publiek en met zijn zakelijke, museale en wetenschappelijke partners en collega's.

Inspirerend

Het museum inspireert het publiek uit binnen- en buitenland tot bezoek, herhaalbezoek en deelname aan programma's en projecten. Collectie en tentoonstellingen inspireren alle bezoekers - ongeacht herkomst, voorkennisniveau of bezoekmotief - tot reflectie op kunst, cultuur en natuur. Voor medewerkers en culturele en maatschappelijke partners vormt het museum een inspirerende organisatie.

Verbindend

Het museum legt verbindingen tussen verschillende kunsthistorische perioden en stromingen, tussen verleden en actualiteit en tussen beeldende kunst en andere kunstvormen. Deze verbinding en het samenspel van kunst, natuur en architectuur bieden een unieke totaalervaring en nodigen uit tot het delen van individuele en gemeenschappelijke perspectieven en ervaringen in een ontspannen omgeving.

Klantgericht

Programma, faciliteiten en organisatie zijn gericht op een gastvrij onthaal en op een optimaal en inclusief publieksaanbod ten behoeve van een breed en divers samengesteld publiek. Via educatie en informatie wordt het aanbod geduid en toegankelijk gemaakt voor bezoekers die daar behoefte aan hebben, ongeacht herkomst, taalvaardigheid of voorkennisniveau.

Betrouwbaar

Het museum is een betrouwbare partner voor stakeholders, sponsors, financiers en andere partijen en is transparant in zijn informatie en communicatie-uitingen.

Zorgvuldig

Het museum gaat zorgvuldig om met de grote vraagstukken van deze tijd zoals duurzaamheid, diversiteit en inclusie. Het streeft naar 'fair practice' en heeft oog voor de effecten van zijn programma en activiteiten in de kwetsbare omgeving waarin het is gevestigd.

B. GANG VAN ZAKEN GEDURENDE HET VERSLAGJAAR EN DE SITUATIE PER BALANSDATUM

BEZOEKERS

In 2020 ontvangt het Kröller-Müller Museum 173.272 bezoekers in Otterlo. Door de coronacrisis is dit aantal ruim de helft lager dan de afgelopen drie jaar met een gemiddelde van 385.000. In 2019 heeft het museum 405.428 bezoekers ontvangen.

Het museum moet drie keer zijn deuren sluiten: van 13 maart tot en met 31 mei, van 5 tot en met 18 november en vanaf 15 december. Sinds de heropening op 1 juni is de maximale bezoekerscapaciteit door de coronamaatregelen beperkt tot ongeveer een derde van het normale niveau.

In de maanden juli en augustus is het museum voor het eerst ook op de maandagen geopend, waardoor de capaciteit iets kan worden uitgebreid. Dankzij het binnenlandse toerisme op de Veluwe worden in de zomermaanden redelijke bezoekerscijfers genoteerd: rond 60% van de reguliere maandcijfers. Het aandeel internationaal bezoek is gedaald van bijna 50% naar ongeveer 10%. Groepsbezoek en schoolbezoek zijn nog niet of slechts zeer beperkt mogelijk.

In het buitenland bereikt het museum met tentoonstellingen in Duitsland, Finland, Italië en Japan ruim 400.000 bezoekers. In voorgaande jaren ligt dit aantal tussen de 1 en 1,5 miljoen.

TENTOONSTELLINGEN

Uit de collectie

Niet met zoveel woorden

Niet met zoveel woorden brengt een grote variëteit aan kunstwerken uit de collectie van het museum bij elkaar waarin woorden, letters, zinnen en tekstfragmenten een prominente rol spelen. De tentoonstelling laat op luchtige wijze de veelzijdige toepassing van taal en tekst door kunstenaars zien.

Te zien zijn ongeveer veertig werken van kunstenaars als Robert Barry, Marcel Broodthaers, Ian Hamilton Finlay, Jenny Holzer, Joseph Kosuth, Bruce Nauman, Marc Ruygrok en Herman de Vries. Het getoonde werk loopt zeer uiteen, van woordpuzzels en gedichten tot filosofische overdenkingen en politiek commentaar. Van subtiel in collages verwerkte tekstfragmenten tot scherpe sociale statements. Een breed scala aan kunstvormen is in de tentoonstelling opgenomen: films, installaties, sculpturen, neonkunst, werk op papier, schilderijen, maar ook performances.

Op uitnodiging van het museum maken Guido de Boer, Niels Post en Phillip Studios (Roos Meerman en Tom Kortbeek) elk een werk waarin letters, tekst en taal de hoofdrol spelen.

Voor *Niet met zoveel woorden* maakt Guido de Boer de typografische muurschildering *Reading looking*. Voor deze schildering stelt hij zichzelf en de toeschouwer de vraag: lezen of kijken we naar een tekstueel kunstwerk? De Boer ziet het gebruik van tekst in kunst als een directe vorm van communicatie. Daarbij gelooft hij niet alleen in lezen en kijken, maar ook in het beleven van tekst.

On *Spam, Comment Spam #72* van Niels Post is een handgezaagde wandsculptuur met tekst uit zijn spam box. Hij reageert op het werk *Selections from 'The survival series'* (1983) van Jenny Holzer uit de collectie van het museum. Met de fysieke vertaling van digitaal afval stelt Post op humoristische en kritische toon de ruis op het internet aan de kaak.

Met het werk *Vocode* brengt Phillip Studios een ode aan talen die op het punt staan om uit te sterven. Voor *Niet met zoveel woorden* selecteren zij in totaal 86 talen uit de UNESCO-wereldatlas van bedreigde talen. Deze talen worden door geluidstrillingen omgezet naar een visueel beeld. Iedere dag

Zaaloverzicht tentoonstelling *Niet met zoveel woorden*

ontstaat er een unieke tekening waarmee een taal, oorspronkelijk alleen te begrijpen voor de originele gemeenschap, vertaald wordt naar een beeld dat door iedereen te begrijpen en te ervaren is.

Paint it black

Zwart water (1964) van Armando (Amsterdam, 1929-Potsdam, 2018), een bassin gevuld met water in een vrijwel volledig verduisterde ruimte, is het middelpunt van de tentoonstelling *Paint it black*.

In de kunst kan zwart staan voor de ultieme reductie, de absolute nul. Het kan neutraal zijn, maar ook geladen met betekenissen. In *Paint it black* wordt *Zwart water* omringd door werken uit de collectie waarin zwart een belangrijke rol speelt, van onder anderen Jo Baer, Ad Reinhardt, Richard Serra, Robert Morris, Louise Nevelson, Francesco Lo Savio en Tony Smith. De titel *Paint it black* verwijst naar het gelijknamige nummer uit 1966 van de Rolling Stones maar moet, evenmin als in het nummer, niet al te letterlijk worden genomen. Het nummer verwijst naar persoonlijk leed, maar ook naar de onvrede van een jonge generatie met de toenmalige politieke en maatschappelijke verhoudingen. Dezelfde onvrede die ook heeft geleid tot grote omwentelingen in de kunst. De meeste kunstwerken in de tentoonstelling zijn ontstaan in dezelfde periode.

Staging silence

Met de tentoonstelling *Staging Silence* verwelkomt het Kröller-Müller Museum twee recente aanwinsten in de collectie: het videowerk *Staging silence (3)* (2019) van Hans Op de Beeck en het fotowerk *Breaking dawn forever* (2020) van Geert Mul. De twee aankopen worden gepresenteerd met een selectie multimedialwerken uit de museumcollectie waarin stilte, reflectie en bezinning centraal staan.

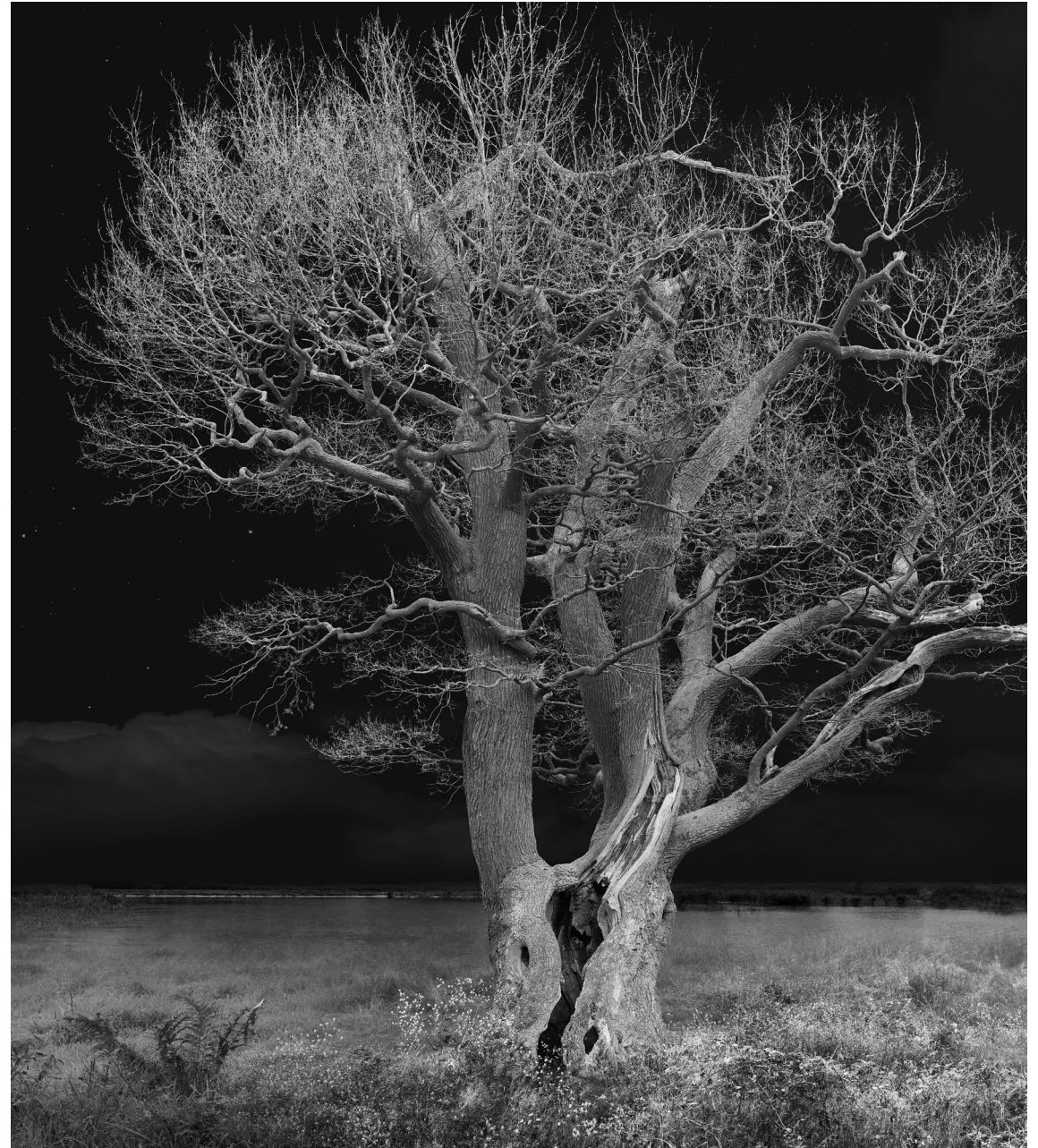
Staging silence (3) is het derde en laatste deel in een reeks films van Hans Op de Beeck (Turnhout, 1969) waarin de beschouwer wordt meegenomen op een reis door een verlaten wereld. In een minifilmset construeren én deconstrueren twee paar anonieme handen fictieve landschappen en interieurs. De mens ontbreekt nadrukkelijk in de steeds veranderende ensceneringen. Voor *Breaking dawn forever* fotografeert Geert Mul (Alphen aan den Rijn, 1965) een 500 jaar oude eik, een zogenaamde Kroezeboom, die een grens of kruispunt markeert. Het licht achter de op een glasplaat

Zaaloverzicht tentoonstelling *Paint it black*

geprinte foto verandert gedurende 42.55 minuten van kleur en intensiteit: van warm tot koud krijtachtig wit. Van koel en schel maanlicht tot het zachte licht van een opkomende zon. Heel subtiel verandert de stilstaande foto hierdoor in een filmisch beeld. Hans Op de Beeck en Geert Mul maken het verstrijken van tijd tastbaar in geënceneerde voorstellingen die oproepen tot verstillig.

Ook de werken van Lara Almarcegui (Zaragoza, 1972), Marinus Boezem (Leerdam, 1934), Hamish Fulton (London, 1946), Pierre Huyghe (Parijs, 1962), herman de vries (Alkmaar, 1931) en Jeff Wall (Vancouver, 1946) bieden geregisseerde momenten van rust binnen de alsmaar versnellende wereld om ons heen.

Breaking dawn forever van Geert Mul

Tentoonstellingen in het Kröller-Müller Museum

LES PARISIENS. KARIKATUREN VAN HONORÉ DAUMIER

21 september 2019-12 januari 2020

CAI GUO-QIANG. INOPPORTUNE: STAGE TWO

28 september 2019-19 april 2020

HET LEVEN GETEKEND. WERKEN OP PAPIER 1850-1950

12 oktober 2019-19 januari 2020

LOES VAN DER HORST. TEKENINGEN VOOR DE RUIMTE

19 oktober 2019-1 maart 2020

VESTIBULUM 3: WINEKE GARTZ LE RÊVE, LA ROUTE, LE MUR

19 oktober 2019-29 maart 2020

PARELS UIT HET VERRE OOSTEN

25 januari-11 oktober 2020

NIET MET ZOVEEL WOORDEN

1 februari-27 september 2020

EWERDT HILGEMANN. WORK IN PROGRESS (1959-2020)

14 maart-8 november 2020

JARDIN D'ÉMAIL

20 juni 2020-7 februari 2021

PAINT IT BLACK

19 september 2020-28 februari 2021

STAGING SILENCE

10 oktober 2020-5 april 2021

SIGMAR POLKE, TWEE SERIES

17 oktober 2020-28 maart 2021

Zaaloverzicht tentoonstelling Sigmar Polke. Twee series

Zaaloverzicht tentoonstelling Ewerdt Hilgemann, Work in progress (1959-2020)

Tentoonstellingen in het buitenland

In 2020 worden de volgende tentoonstellingen georganiseerd met buitenlandse partners.

IMPRESSIONI D'ORIENTE

24 ORE Cultura, Milano

Museo delle Culture di Milano, Milano

1 oktober 2019-2 februari 2020

40.000 bezoekers (in 2020)

THE HIGHLIGHTS OF VINCENT VAN GOGH: HIS LIFE THROUGH ART

Hata Foundation, Tokyo

The Ueno Royal Museum, Tokyo

10 oktober 2019-12 januari 2020

84.639 bezoekers (in 2020)

Hyogo Prefectural Museum of Art, Hyogo

25 januari-29 maart 2020

139.732 bezoekers

VAN GOGH. STILLEBEN

Museum Barberini, Potsdam

26 oktober 2019-februari 2020

67.385 bezoekers (in 2020)

BECOMING VAN GOGH

Didrichsen Art Museum, Helsinki

5 september 2020-28 februari 2021

36.002 bezoekers (in 2020)

VAN GOGH, I COLORI DELLA VITA

Linea d'ombra, Treviso

Centro San Gaetano, Padua

10 oktober 2020-11 april 2021

20.500 bezoekers (in 2020)

Zaaloverzichten tentoonstelling *Becoming van Gogh*, Didrichsen Art Museum, Helsinki

COMMUNICATIE EN MARKETING

Communicatie in coronatijd

De communicatie- en marketingactiviteiten worden in 2020 beïnvloed door de coronacrisis. Vanaf de eerste sluitingsperiode richt de communicatie-inzet zich vooral op het in contact blijven met het publiek, dat niet naar het museum kan komen. De frequentie van de nieuwsbrief wordt verhoogd van één keer per maand naar tweewekelijks. Bestaand film- en videomateriaal wordt online aangeboden en de eigen sociale mediakanalen worden intensief ingezet om het publiek betrokken te houden. De verhalen op de *Tijdslijn* en de informatie over kunstenaars en kunstwerken in de collectiezoeker vormen hiervoor een bijna onuitputtelijke bron. Ook doet het museum mee aan nieuwe initiatieven in de museale sector, zoals *Tussen kunst en quarantaine*.

In de aanloop naar 1 juni richt de communicatie zich meer op de heropening en de maatregelen om een veilig bezoek mogelijk te maken. Binnen de website wordt een speciale 'coronapagina' ingericht om het publiek zo goed mogelijk voor te bereiden op het museumbezoek. Een belangrijke wijziging is de regel dat bezoekers van te voren via de website een entreekaart moeten reserveren. Het Kröller-Müller Museum, dat de kaartverkoop uitbesteedt aan Het Nationale Park De Hoge Veluwe, zet hiervoor een nieuwe ticketstraat op: een sectie binnen de website met toelichting en berichtgeving na de reservering, zoals een bevestigingsbericht, een pre-visit-bericht en een aftersales-bericht.

In het museum zelf wordt gewerkt met een speciaal ontwikkelde huisstijl en bewegwijzering voor 'coronacommunicatie', te beginnen bij de parkeerplaatsen en het pad naar hoofdentree, voor de vaste éénrichtingsverkeeroute door tentoonstellingen en vaste presentatie tot en met toiletten, restaurant en museumwinkel. Ter vervanging van wand- en zaalteksten wordt eerst een zaaltekstenboekje gemaakt (in print) dat elke bezoeker bij binnenkomst meekrijgt inclusief een plattegrond van het museum met de routing. Deze papieren versie wordt later vervangen door een digitale versie: een online Museumgids die via een webapplicatie op de

Coronaroute buiten en binnen

smartphone kan worden geopend na het scannen van een QR-code. Tijdens periodes dat het museum te bezoeken is gaat de aandacht meer uit naar het bereiken van fans en potentiële bezoekers binnen Nederland. Duidelijke communicatie met betrekking tot de coronaregels en de veiligheidsmaatregelen van het museum blijken van groot belang. De pagina's met informatie hierover behoren tot de meest bezochte op de website. Een goede monitoring van de reacties van bezoekers, via het publieksonderzoek, de klachtenregistratie en de opmerkingen en vragen via de sociale media, stelt het museum in staat waar mogelijk direct bij te sturen.

Tentoonstellingscampagnes

Eind 2019 maakt het museum een flyer met het tentoonstellingsprogramma tot en met de zomer 2020. Uitgangspunt is dat voor de twee hoofdtentoonstellingen, *Niet met zoveel woorden* en *Paint it black*, een multimediale campagne wordt opgezet en dat voor de andere presentaties vooral de eigen media worden gebruikt. Door de wijzigingen in de tentoonstellingsprogrammering is deze strategie gewijzigd. Daarnaast is het museum door de beperkte capaciteit in de maanden juni tot met september nagenoeg elke dag 'uitverkocht'.

In september wordt gestart met het promoten van de najaars- en wintertentoonstelling *Paint it black*. Een beperkt aantal middelen wordt hiervoor ontwikkeld, zoals gevelbanieren, advertorials, een Facebook- en Instagramcampagne, Instagram stories, een speciale campagnepagina op de website en nieuwsbriefspecials. Daarnaast worden kunsthistorische influencers met een grote groep volgers ingezet om vlogs en blogs te maken over de tentoonstelling. De belangstelling van de Nederlandse pers is groot. Telegraaf, NRC en de Volkskrant recenseren de tentoonstelling. Ook in de kunst- en andere magazines, zoals Zin, Nouveau, Tableau, Villa d'arte, See-all-this, Apollo en Muze, blijft de tentoonstelling met de voor velen herkenbare titel *Paint it black* niet onopgemerkt.

Heropening Jardin d'email

Met de start van het jaar 2020 en de voltooiing van de restauratie in zicht, krijgen de plannen voor de communicatiecampagne en de feestelijke opening een concretere invulling. Uitgangspunt is enerzijds om interactie te

Aanzicht Van de Veldeleugel met gevelbanieren *Paint it black*

creëren bij het publiek vanuit de gedachte dat velen speciale herinneringen hebben aan *Jardin d'émail*. Anderzijds laat het museum met een multimediale campagne de 'wereld' weten dat de publiekslieveling in de beeldentuin van het Kröller-Müller Museum weer in volle glorie is hersteld. Ook beoogt de campagne om waar mogelijk de 'fans' te betrekken bij spannende momenten van de laatste fasen van de restauratie.

Op 13 maart is een publieksdag gepland, waarop meegekeken kan worden bij het aanbrengen van de zwarte belijning op het kunstwerk. 250 fans melden zich aan, die via een livestream vanuit huis meekijken met de schilders. Ook het verwijderen van de bouwtent, het plaatsen van de 'struiken' en het schoonmaken van het bladerdak kan zo gevolgd worden. Verder wordt het publiek via de sociale media, nieuwsbrieven en artikelen in magazines op de hoogte gehouden van de laatste fase van de restauratie en de heropening. Circa 15% van de bezoekers die na de heropening van het museum op 1 juni het museum bezoeken noemt de heropende *Jardin d'émail* als belangrijkste reden.

In een video van circa twee minuten wordt de kijker meegenomen door het werk door een aantal (gecaste) bezoekers die aansluiten bij de door het museum gehanteerde persona's. Voor sociale media wordt een aantal kortere varianten gemaakt.

Voor de campagne *JIJ EN JARDIN D'ÉMAIL* wordt de (online) bezoeker gevraagd om foto's en herinneringen op te sturen. Ruim 100 berichten komen binnen.

De landelijke en regionale media zijn zeer geïnteresseerd en doen uitgebreid verslag van de restauratie, de geschiedenis en betekenis van het werk en de heropening voor het publiek. In alle landelijke kranten wordt aandacht besteed aan *Jardin d'émail*, soms zelfs meerdere malen. Omroep Gelderland tekent tijdens de sluiting van het museum regelmatig verhalen op. Ook NPO Radio maakt een item. De Vrije Academie maakt een artbite met directeur Lisette Pelsers.

Het museum nodigt twee influencers / columnisten uit voor het schrijven van een story en posts voor Instagram en een eigen essay: *Let's talk about art* en Ko & Kho. Het museum bereikt via deze influencers een nieuw en

Kröller
Müller

JIJ EN JARDIN D'ÉMAIL

“Een warm Alaska, waar de gletsjers niet smelten”

Seija Hirvonen

Anna Idema

Han Jonkers, 1977

Mar Kompier

Cleo Rogier, 2000

Paul Kassebaum, 2014

Campagne *JIJ EN JARDIN D'ÉMAIL*

Directeur Lisette Pelsers (links) ontvangt Ingrid van Engelshoven, Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

vaak jonger publiek en probeert hiermee het aantal volgers op met name Instagram en het aantal nieuwsbriefabonnees te doen groeien. De posts en story van *Let's talk about art* bereiken in totaal 48.500 personen. Het essay van Ko van 't Hek bereikt ruim 20.000 volgers van Ko & Kho op Instagram en krijgt 650 likes.

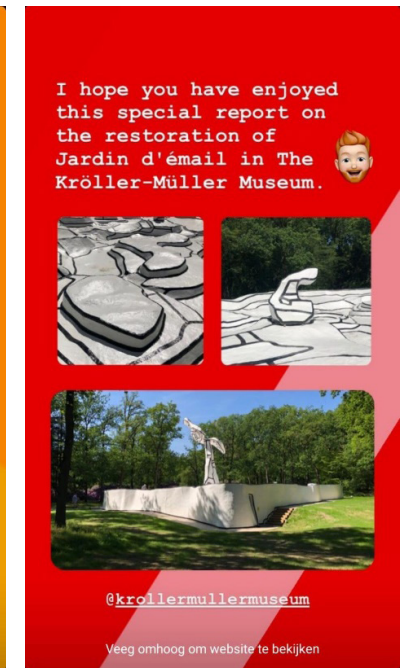
In een aantal kunstmagazines worden paginagrote advertorials geplaatst. Op weg naar de ingang van Het Nationale Park De Hoge Veluwe bij Otterlo staat drie maanden lang een groot billboard met de tekst 'Na een omvangrijke restauratie weer stralend'.

Alle stappen in het omvangrijke en complexe restauratieproces zijn op film vastgelegd. In een 25 minuten durende film is te zien hoe de 'tuin in een tuin' langzaam maar zeker in volle glorie wordt hersteld. Deze film wordt samen met een wandvullende tijdlijn van de voorgeschiedenis, realisatie en eerdere restauraties gepresenteerd in het museum vanaf 20 juni 2020 tot en met 7 februari 2021.

Als het museum op 1 juni weer opengaat is Minister van Engelshoven een van de eerste gasten op *Jardin d'émmail*. Zij bezoekt het museum om de coronamaatregelen met eigen ogen te zien en te bespreken met de directie.

Het museum start met de serie *Topwerken*, een reeks monografische publicaties van belangrijke en populaire werken uit de museumcollectie. Het eerste deel in de serie wordt gewijd aan *Jardin d'émmail*.

De publiciteit rond de heropening van *Jardin d'émmail* trekt ook de aandacht van Het Nationale Ballet. Met de film *The Garden* brengt het ballet een prachtig eerbetoon aan het kunstwerk. De film wordt medio oktober 2020 gelanceerd en wordt ruim 2.000 keer bekeken.

Drie van de zevenendertig berichten van de story op Instagram van *Let's talk about art*

Dansers van Het Nationale Ballet tijdens opnames voor de film *The Garden*

Bezoekersevaluatie

In april 2019 start voor de derde keer een bezoekersonderzoek, dat een jaar lang wordt gehouden. Eerder onderzoek dateert uit april 2016 en april 2017. Door de sluiting van het museum op 13 maart 2020 wordt het derde onderzoek vroegtijdig afgerond.

Met de reacties van in totaal achtduizend respondenten heeft het museum een goed beeld van de nationale en internationale bezoeker. De opeenvolgende onderzoeken laten een redelijk consistent beeld zien. Ook de laatste bezoekersevaluatie toont geen echte uitschieters of afwijkingen.

Belangrijkste resultaten 2016-2020

- Het aandeel Nederlandse bezoek is 54%, het aandeel buitenlands bezoek is 46%. De Nederlandse bezoeker woont voornamelijk in Gelderland, Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Het museum ontvangt bezoekers uit 41 verschillende landen. De top 5 herkomstlanden bestaat uit Duitsland, België, Verenigde Staten van Amerika, China (inclusief Taiwan) en Japan. Het aantal bezoekers uit Azië is in 2019 aanzienlijk gestegen naar 11,5% (42.000) van het totale bezoek, tegenover 5,8% (20.500) in 2017.
- De gemiddelde leeftijd van de bezoeker is gedaald van 55 jaar in 2016 naar 51 jaar in 2020. 60% van de bezoekers komt naar het museum in gezelschap van een gezinslid, familie en / of vrienden. Ruim 20% bezoekt het museum met vrienden en 11% komt als gezin met kinderen onder de 18 jaar naar het museum.
- Bezoekers in groepsverband komen in grote groepen van gemiddeld 26 personen. De gemiddelde groeps grootte daalt in 2019. Ook neemt het aandeel groepsbezoeken af. Meer buitenlandse toeristen komen op eigen gelegenheid naar de Veluwe.
- De Nederlandse museumbezoeker komt in de eerste plaats voor de uitgebreide collectie moderne kunst (41%), op de tweede plaats vanwege de ligging in de natuur (25%), op de derde plaats voor de beeldentuin (21%) en op de vierde plaats voor een specifieke tentoonstelling (17%). Voor de internationale (cultuur)toerist is en blijft de Van Gogh Galerij veruit de belangrijkste reden voor een bezoek (67%), hoewel ook de ligging in de natuur (28%) en de beeldentuin (21%)

voor deze bezoeker aan aantrekkingskracht winnen.

- De gemiddelde bezoekduur bedraagt voor zowel buitenlanders als Nederlanders een kleine drie uur.
- Voor bijna de helft van de respondenten maakt een bezoek aan het Kröller-Müller onderdeel uit van een meerdaags verblijf. Dit geldt steeds meer voor buitenlanders. Vooral Duitsers, Belgen en Fransen geven aan dat zij het museum bezoeken tijdens een meerdaags verblijf in Nederland.
- In de maanden april tot en met augustus bezoeken meer buitenlanders dan Nederlanders het museum. In de andere maanden van het jaar zijn de Nederlanders in de meerderheid.
- Bijna de helft van alle bezoekers is voor het eerst in het Kröller-Müller. Van de Nederlanders komt bijna een kwart voor het eerst, bij de buitenlanders is dit ongeveer driekwart. Van de helft van de Nederlandse bezoekers die eerder in het museum is geweest heeft 35% korter dan drie jaar geleden en 41% langer dan drie jaar geleden een bezoek gebracht.
- De website van het museum wordt door bijna 60% van bezoekers voorafgaand aan het bezoek geraadpleegd.

Publieksonderzoek coronamaatregelen

In de maanden juni en augustus 2020 wordt onderzoek gedaan onder bezoekers om informatie te krijgen over het bezoekersprofiel, de ervaringen met de coronamaatregelen, met de online kaartverkoop en over de waardering van het museum. In de eerste meetperiode (6 – 22 juni) vullen 1.000 bezoekers de vragenlijst volledig in en dat zijn er 1.001 gedurende tweede meetperiode (24 juli – 5 augustus). Alle bezoekers krijgen na hun bezoek een mail met daarin een link naar de vragenlijst. Soms is er duidelijk verschil in de uitkomsten en dat kan verklaard worden door het verschil in het type bezoeker. In juni komen veelal regelmatige museumbezoekers (veel met Museumkaart) en in juli en augustus bezoeken cultuur- en verblijfstoeristen die vakantie vieren op de Veluwe het museum. Het overgrote merendeel van de bezoekers (90%) voelt zich veilig tijdens het bezoek. In juli en augustus neemt het bezoek toe en dat heeft wel een effect op het gevoel van veiligheid. Alle genomen coronamaatregelen zijn voor bijna iedereen begrijpelijk, maar voor een substantieel deel ook

vervelend. De 1,5 meter afstand wordt het minst vervelend gevonden, het bestellen van het entreeticket met starttijd het meest, maar ook hiervoor is begrip. Met het toenemen van de drukte vindt een groot deel van de bezoekers extra maatregelen nodig, zoals grotere afstand bewaren, mondkapjes verplicht stellen en minder bezoekers toelaten. Ondanks de wat kritischer geluiden met betrekking tot het gevoel van veiligheid is het oordeel over het bezoek met coronamaatregelen (zeer) goed tot uitstekend.

Overige interessante resultaten

- In juli zijn er tijdens de meetperiode meer betalende bezoekers dan in juni, wanneer ruim de helft van het bezoek met een kortingskaart komt. De aanname dat er in de vakantie maanden juli en augustus (deels) een bezoeker met een ander profiel komt ('vakantiegangers / dagjesmensen') wordt hiermee bevestigd. In juli koopt ruim de helft van het bezoek een e-ticket.
- Het bestelgemak van het online kopen van een entreeticket wordt net als in juni zeer goed gewaardeerd. Ruim 90% oordeelt uitstekend, zeer goed en goed.
- Bijna 70% van de bezoekers vindt het *helemaal niet* of *niet* of *nauwelijks hinderlijk* dat de entreetickets voor het museum en het park niet tegelijk gekocht kunnen worden.
- 90% van de bezoekers kan het Kröller-Müller Museum bezoeken op de gewenste dag en binnen het gewenste tijdvak.
- 80% van de bezoekers bereidt zich voorafgaand aan het bezoek voor door de informatie te lezen die bij aanschaf van het entreeticket is verstrekt. 44% heeft (ook) de speciale pagina 'Bereid je bezoek voor' op de website van het Kröller-Müller Museum bezocht.
- Ruim 40% van de bezoekers geeft aan op het idee te zijn gekomen om het Kröller-Müller Museum te bezoeken door eerdere bezoeken aan het museum. 15% komt op aanbeveling van vrienden / familie. Bij 'anders' wordt relatief vaak aangegeven dat het toeval min of meer een rol speelde doordat bezoekers 'in de buurt' of 'op vakantie op de Veluwe' waren.
- 75% van de bezoekers komt - ook in coronatijd - voor het museum als geheel, de helft voor de beeldentuin en 45% voor de Van Gogh Galerij

Bezoekers voor *De Storm* van Bart van der Leek

- (meerdere antwoorden mogelijk). Ruim 35% komt voor de ligging in de natuur en 20% komt speciaal voor de net gerestaureerde *Jardin d'émail*.
- Ongeveer 60% bezoekt het binnen- en/of buitenrestaurant.
 - Bijna 40% van het bezoek komt tijdens de tweede meetperiode voor het eerst naar het Kröller-Müller Museum. Dat is een significante toename ten opzichte van juni (28% van het bezoek voor het eerst). Dit is te verklaren door het seizoenseffect met vooral meer verblijfstoeristen in de regio.
 - Bijna iedereen zegt een bezoek aan het Kröller-Müller Museum aan te bevelen in deze coronatijd. Zij die dat niet doen, vinden de coronamaatregelen te hinderlijk, de sfeer niet prettig of vinden het te druk, waardoor bezoekers niet voldoende afstand kunnen houden.

Merkanalyse 2020

Hendrik Beerda Brand Consultancy voert in opdracht van het museum drie merkanalyses uit onder het Nederlands publiek, in de jaren 2016, 2018 en 2020. In deze analyses laat het Kröller-Müller zijn positie vergelijken op gebied van merkkracht, bekendheid en waardering met het Rijksmuseum, Van Gogh Museum, Stedelijk Museum Amsterdam, Mauritshuis, Hermitage Amsterdam, Boijmans van Beuningen, Frans Hals Museum, Kunsthal Rotterdam, Groninger Museum en Kunstmuseum Den Haag.

In 2020 maken 'slechts' 22 musea deel uit van de 'cultuur top 150'. Het Kröller-Müller Museum bezet in 2016 de 53ste positie, in 2018 de 41ste positie en in 2020 de 49ste positie op de ranglijst van honderdvijftig sterkste cultuurmerken van Nederland. Alleen Rijksmuseum en Van Gogh Museum staan op een hogere positie van de benchmarkmusea. Het Stedelijk Museum staat op de 86ste positie en ook de andere benchmarkmusea volgen op ruime afstand. Het museum behoort tot één van de sterkste museummerken in Nederland met een afwisselend vijfde of zesde positie in de top 22 van de sterke museummerken op nationaal niveau gedurende de jaren 2018-2020. De merkkracht van het Kröller-Müller draagt ook bij aan het streekmerk Veluwe, dat al sinds 2013 de eerste plaats van de bekendste streekmerken inneemt (Veluwe-op-1). In 2018 is de merkkracht van het museum vergeleken met de sterkste 25 merken die tot de grootste sponsors

van Nederland behoren. Vijftien merken uit de 'sponsor top 50' zijn bekender dan het Kröller-Müller Museum. De merkkracht van het museum is vergelijkbaar met de kracht van het biermerk Amstel en het automerk Mercedes-Benz.

Het Kröller-Müller Museum is bij 77% procent van de Nederlanders bekend en staat in de drie uitgevoerde merkanalyses op de vijfde plaats in de top 22 musea uit de cultuurtop 150.

De waardering voor het Kröller-Müller Museum is sinds 2010 vrij stabiel. Het museum nestelt zich op een elfde positie in de ranglijst van de top 22 van de nationale musea.

Het Kröller-Müller Museum is vooral een uniek, sympathiek, creatief en actief merk in de ogen van de Nederlanders die het museum kennen (in percentages is dat respectievelijk 65%, 53%, 42% en 25%).

Pers

Regelmatig krijgt het museum aanvragen van binnenlandse en buitenlandse pers voor interviews, het bezoeken van tentoonstellingen en voor het maken van filmopnames. Free publicity is belangrijk voor het museum omdat het marketingbudget beperkt is en omdat onafhankelijke journalistiek in het algemeen wordt gezien als betrouwbaar. Ondanks de coronatijd is er overweldigend veel belangstelling voor de net gerestaureerde *Jardin d'émail* in de beeldentuin. Alle landelijke kranten besteden hier aandacht aan. Ook de Franse pers doet verslag van de restauratie, mede dankzij de samenwerking met de Fondation Dubuffet. Omroep Gelderland is meerdere malen te gast om de vorderingen te filmen. De Italiaanse organisatie Linea d'Ombra, vaste bruikleennemer van het museum, organiseert in januari een bijeenkomst voor Italiaanse relaties, waaronder een kleine 30 Italiaanse journalisten. Doel is de gasten kennis te laten maken met het museum en een preview te geven van de tentoonstelling *Van Gogh. I colori della vita*, die in oktober in Padua van start gaat. In april zijn er opnames van Omroep Gelderland in het kader van 75 jaar vrijheid. Een medewerker is geïnterviewd in en over de schuilkelder van het museum die tijdelijk is geopend voor het publiek.

Marktbewerking buitenland

Het Kröller-Müller Museum richt zich voor de buitenlandse (groeps-) marktbewerking al enkele jaren op een aantal 'doellanden'. Door de coronapandemie valt de actieve marktbewerking in 2020 vrijwel stil. De weinige activiteiten die worden ontplooid hebben het karakter van relatiebeheer, onderhouden van het netwerk, bijhouden van de ontwikkelingen via webinars en het evalueren en ontwikkelen van strategieën en activiteiten. Zo wordt in 2020 een start gemaakt met de ontwikkeling van een integraal plan voor Duitsland, in samenwerking met regiomarketingbureau Toerisme VeluweArnhemNijmegen en de 'iconen van de Veluwe', regionale toeristische partners, onder de noemer Repeat Visitor Approach. Het doel hiervan is om gezamenlijk de herhaalbezoeker uit met name Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen naar de Veluwe te trekken. In 2019 is besloten meer te investeren in de Belgische markt. Hiervoor werkt het museum samen met strategisch marketingcommunicatiebureau Vraag het de Belg. In februari 2021 wordt het strategisch plan voor België opgeleverd. De trademarketing en sales gericht op de andere doellanden China, Japan, Verenigde Staten, Frankrijk, Italië, Spanje en het Verenigd Koninkrijk staan in 2020 op een lager pitje.

Net voor het uitbreken van de coronacrisis presenteert het museum zich op de toeristische handelsbeurs FITUR in Madrid (Spanje). Dit is de grootste toeristische beurs voor de Spaanstalige markt, met als doel nieuwe relaties op te bouwen en de Spaanse markt te verkennen. Naast vele touroperators uit Spanje zijn de Latijns-Amerikaanse organisaties hier ook vertegenwoordigd. Omdat de FITUR voor januari 2021 is uitgesteld neemt het museum in december 2020 deel aan een webinar en blijft zo in contact met de inmiddels opgebouwde relaties.

Het partnerschap met digitaal bureau Nextport China wordt begin 2020 hernieuwd. Sinds 2017 worden het museum en zijn collectie en Het Nationale Park De Hoge Veluwe onder de aandacht gebracht bij de groeiende groep Chinese reizigers en kunstliefhebbers in China. Deze Chinese doelgroepen worden bereikt door verschillende creatieve campagnes op bekende Chinese sociale media platforms.

Museum en park worden actief gepromoot op populaire WeChat Official Accounts en hebben een eigen profiel in een bekend WeChat travel Mini

Program. Park en museum zijn in China bekend als Van Gogh Bos of Van Gogh Park. In 2020 lanceert Nextport China namens het museum een online spel in WeChat. In dit educatieve spel kunnen Chinese spelers aan de hand van vragen meer te weten komen over een selectie van topstukken uit het museum. Het doel van het spel is om zichtbaar te blijven en aansluiting te vinden en te houden met de Chinese doelgroep in Nederland (studenten en expats) en daarbuiten.

Na sluiting van NBTC Japan maakt de voormalig directeur een doorstart en zet Hollandmarketing in Japan voort onder de naam Markt (JP). Het museum is samen met Rijksmuseum, Mauritshuis, Royal Delft, Escher in Paleis en Rotterdam Partners zichtbaar in twee nieuwsbrieven, die naar het omvangrijke travelagencies- en touroperatorbestand wordt gestuurd. In augustus bezoekt Markt met vier journalisten het museum als onderdeel van een persreis langs Van Gogh-locaties. Er verschijnen diverse artikelen in Japanse media, waaronder Yahoo Japan News met een online bereik van 414.4 miljoen per maand. Yahoo News schrijft zes artikelen waarvan er een uitsluitend is gewijd aan het Kröller-Müller Museum.

Het museum neemt deel aan de door het toerismecollectief Best of Holland georganiseerde familiarisation trips, ook wel famtrips. Het doel is het aanbod van de partners in het netwerk te leren kennen en om routes met de highlights van Nederland voor de buitenlandse markt te verkennen. In september organiseert het museum zelf een famtrip en ontvangt dertig Nederlandse toerisme- en reispartners. Het Kröller-Müller zorgt voor de inhoudelijke en logistieke organisatie van de route Veluwe-Arnhem. Naast het Kröller-Müller zijn Paleis Het Loo en de stad Arnhem met als highlight de Eusebiuskerk opgenomen in de route.

Het toerismecollectief Best of Holland wordt eind 2020 omgevormd tot de Stichting Travel Trade. Het museum wordt vertegenwoordigd in het bestuur van de stichting, die zich zal richten op de marketing en promotie van Nederland in de breedste zin van het woord. De stichting neemt de traveltrade- en salesactiviteiten, die voorheen door het NBTC werden uitgevoerd over. NBTC focust sinds 2020 op 'insights & intelligence' en bestemmingontwikkeling en heeft de operationele marketingactiviteiten inclusief de kantoren in het buitenland geschrapt.

Online communicatie

Online communicatie neemt een steeds belangrijker plek in binnen de communicatiemix en de publieksbenadering. Begin 2020 wordt de online marketingstrategie (in 2019 met marketingbureau Afdeling Online gemaakt) vastgesteld en start de uitvoering. Vanaf 2020 kiest het museum voor een kanalenstrategie, waarin de doelgroep per kanaal gekozen wordt. Een contentkalender maakt inzichtelijk en planbaar wat, wanneer, met welke boodschap of toon en met welk beeld, op welk kanaal, voor welke doelgroep geplaatst moet worden. Begin 2021 wordt de strategie geëvalueerd en geactualiseerd.

Website

Het aantal unieke bezoekers stijgt van 719.695 in 2019 naar 760.076 in 2020. Het verplicht stellen van een online ticket zorgt voor een verhoging van het aantal bezoeken, waardoor het aantal bezoekers ten opzichte van 2019 ondanks de periodes van sluiting redelijk gelijk blijft.

Zoekmachine optimalisatie (SEO)

Door middel van SEO werkt het museum aan betere vindbaarheid voor een breed nationaal en internationaal publiek. Na uitgebreid zoekwoordenonderzoek worden veertien Nederlandstalige SEO pagina's en twee Duitstalige SEO pagina's geschreven. Ook worden de homepage en metadata op de Kröller-Müllerwebsite ten behoeve van SEO geoptimaliseerd. 2020 is geen goed jaar voor het beoordelen van de bijdrage van de organische zoekresultaten aan de vindbaarheid. Ook duurt het lang voordat Google de pagina's zo indexeert dat ze hoger op in de zoekresultaten komen. Toch stijgt het aantal organische sessies (zoekopdracht via Google) met 14% in 2020. De investeringen zullen zich in 2021 en verder 'uitbetalen'. In 2021 wordt de optimalisatie van de vindbaarheid binnen de drie thuismarkten (Nederland, Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen en Vlaanderen) afgerond.

Content

Om de content goed te kunnen managen en te reguleren wordt bijgehouden in een contentkalender wat en wanneer er wordt gepost op de sociale media-kanalen. In 2020 worden er verschillende rubrieken ingezet op kanalen zoals *Love is in the Art* (ontwikkeling door afdeling educatie), *Collectie A tot Z*, *Throwback* en *#YourMuseum*. Daarnaast wordt er op sociale media uitgebreid aandacht besteed aan de heropening van *Jardin d'email*. De rubrieken hebben verschillende doeleinden en passen bij een of twee van de persona's. Naast rubrieken worden er ook regelmatig sfeerbeelden gepost om doelgroepen te inspireren of te informeren. Verder worden er regelmatig posts geplaatst die gekoppeld zijn aan samenwerkingen, co-creatie of actualiteiten, zoals verjaardagen van kunstenaars en in het kader van Art Rocks.

Art influencers

In 2020 wordt samengewerkt met influencer Jurgen Vermaire van *Let's talk about Art*. Jurgen behoort met 106.000 volgers tot de categorie mega art influencer. Jurgen besteedt onder andere aandacht aan de restauratie van *Jardin d'email*, *Niet met zoveel woorden* en *Paint it black*. Op eigen initiatief ontwikkelt Jurgen content over een aantal topstukken uit onze collectie en deelt deze met zijn volgers. Een greep uit de resultaten: 6.847 likes en 87 opmerkingen bij zijn post over *Caféterrass bij nacht*, 4.114 likes en 40 opmerkingen bij zijn post over *De tuin van de inrichting in Saint-Rémy*, 2.492 likes en 51 opmerkingen bij zijn post over tentoonstelling *Paint it black*. In de aangescherpte strategie 2021 krijgt influencermarketing meer aandacht en zal meer kennis over deze vorm van marketing worden opgebouwd.

Travel influencers

Het museum ontvangt in 2020 enkele travelinfluencers. VisitVeluwe en Visit Arnhem-Nijmegen nodigt deze influencers uit met name Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk uit om naar de regio te komen. Een bezoek aan het museum maakt meestal onderdeel uit van een gevarieerd programma van bestemmingen, waarmee de regio gepromoot wordt. Voor alle influencers die langskomen wordt er een salesmap klaargelegd, soms wordt er een persoonlijk welkom verzorgd. Met de juiste # en @ pikt het museum de gepubliceerde blogs, vlogs of posts in de sociale media op en reageert indien relevant of als de reactie iets toevoegt.

Facebook

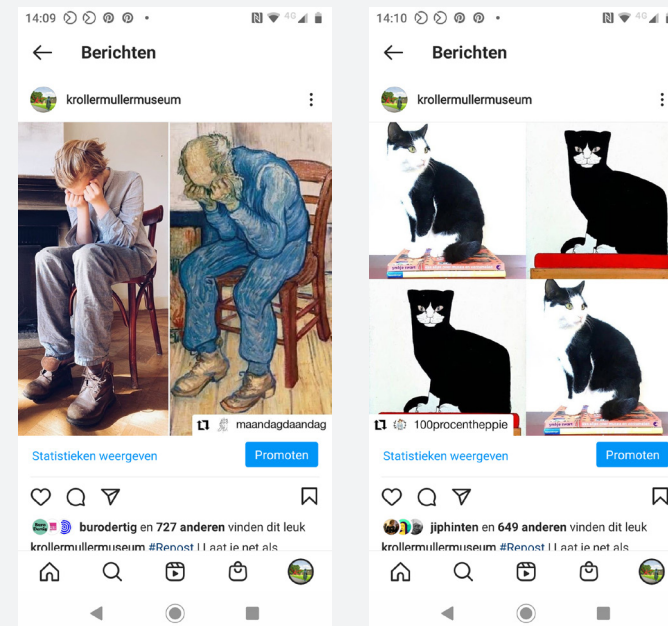
Op Facebook groeit het aantal volgers van 29.520 in 2019 naar 31.884 in 2020, waarvan onder anderen 36,8% Nederlanders, 9% Belgen, 6% Amerikanen, 4,9% Duitsers en 4,6% Italianen. Het totale bereik van organische berichten is gedaald van 3.437.153 in 2019 naar 2.687.731 in 2020. Het bereik is vooral afgenomen tijdens periodes van sluiting. Met betaalde campagnes wordt aandacht gegenereerd voor de tentoonstelling *Paint it black*, samen met de USP's van het museum. Deze campagnes worden vanwege de reisbeperkingen uitsluitend binnen Nederland uitgevoerd, tijdens periode van opening. Het bereik van betaalde berichten is gestegen van 998.323 naar 1.793.678.

Instagram

Instagram blijft het hardst groeiende online medium, ook voor het museum. Het aantal volgers stijgt van 36.960 in 2019 naar 51.680 in 2020. De betaalde campagnes voor Facebook worden ook ingezet op Instagram, wat mede zorgt voor deze groei. Engagement (betrokkenheid) stijgt van 103.140 in 2019 naar 206.197 in 2020. Tijdens periodes van sluiting wordt door zowel musea als gebruikers creatieve content gecreëerd. Het medium blijkt bij uitstek geschikt om met mooie beelden en verhalen het gemis aan fysiek museumbezoek enigszins te compenseren.

Google AdGrants campagnes

De (non-profit) Google Ad Grants campagnes dragen bij aan het internationale bereik van de online collectie, aan betrokkenheid bij het museum en aan de kaartverkoop. In 2020 zijn 883.948 impressies, 124.572 clicks naar de website en 2.734 kaartverkooptransacties gerealiseerd. Nieuw in 2020 is de introductie van SEO pagina's. Deze pagina's worden ook ingezet als landingspagina's voor AdGrants campagnes. Ook hiervoor geldt dat het door indexering van Google wat langer duurt voor er resultaat bereikt wordt. Met deze pagina's worden – als onderdeel van het hierboven genoemde totaal - in 2020 6.664 impressies, 734 clicks naar de website en vier kaartverkooptransacties gerealiseerd.

Google Display Netwerk campagnes

Een geplande bannercampagne rondom de heropening van *Jardin d'émmail* van Jean Dubuffet wordt niet uitgevoerd vanwege de beperkingen voor bezoek en de periodieke sluiting van het museum.

De in 2019 gestarte doorlopende corporate bannercampagnes in Nederland, Vlaanderen en Nordrhein-Westfalen worden stopgezet. De campagnes (beeldentuin, Veluwe en Van Gogh) zijn gericht op branding van het museum met als secundair doel kaartverkoop. De campagnes worden weer ingezet zodra het museum open is en ook bezoekers uit België en Duitsland weer vrij kunnen reizen.

Samenwerking met het Van Gogh Museum

Vanaf 2018 wordt binnen de sociale mediakanalen van het Van Gogh Museum ook gebruik gemaakt van werken uit de Krölller-Müllercollectie. Met tags wordt naar het Krölller-Müller Museum verwezen. Het Van Gogh Museum heeft ruim 4,5 miljoen internationale volgers op sociale media. In 2020 zijn met drie Facebookposts in totaal 1.372.000 mensen bereikt. Met vijf Instagramposts zijn in totaal 2.011.907 mensen bereikt.

Stichting Van Gogh Europe

Het museum is samen met het Van Gogh Museum Amsterdam en Van Gogh Brabant *founding partner* van Van Gogh Europe, opgericht in 2012. Doel van de stichting is om Van Goghs erfgoed in Europa zo breed mogelijk toegankelijk te maken. De strategische pijlers zijn toerisme, promotie, educatie en Europese waarde. Eind 2020 voegt Musée d'Orsay zich bij het netwerk.

Supporterschap gemeente Ede

Het museum en Ede-marketing geven invulling aan het thema herinnering en bevrijding met Operation Market Garden en de openstelling van de schuilkelder in september 2019. Dit project loopt door in 2020, met de viering van 75 jaar bevrijding. Door corona vervallen de geplande evenementen en festiviteiten.

Onder de vlag van het supporterschap wordt het museum betrokken bij het masterplan voor een culturele invulling van de Frisokazerne. De gemeenteraad van Ede neemt in 2020 het besluit om hiervoor 'Het verhaal van Helene Krölller-Müller' als kapstok te gebruiken, uitgewerkt in een vaste tentoonstelling gebaseerd op het levensverhaal van Helene en wisselexposities. De culturele invulling moet bijdragen aan de (inter) nationale ambities en profilering van de gemeente Ede op gebied van natuur, kunst en food. Het plan sluit aan bij de gebiedsontwikkeling *Poort naar de Veluwe* als onderdeel van het gehele kazerneterrein, dat op een steenworp afstand is gelegen van het (nieuwe) NS-station Ede-Wageningen. Het Krölller-Müller Museum is betrokken als contentpartner en stelt zijn kennis en expertise op het gebied van marketing en development en waar relevant zijn netwerk beschikbaar aan de gemeente Ede.

Museum Plus Bus

Stichting Museum Plus Bus, een samenwerkingsverband van veertien Nederlandse musea, richt zich op groepen senioren die door hun lichamelijke conditie, geïsoleerde leefomgeving of financiële situatie niet zelfstandig op pad kunnen. Sinds 2008 verwelkomt het museum groepen van de Museum Plus Bus. Dankzij de steun van de BankGiro Loterij en haar deelnemers is het mogelijk om de ouderen een geheel verzorgd arrangement aan te bieden.

In 2020 maakt de Museum Plus Bus zes ritten naar het Krölller-Müller Museum met 235 ouderen. In maart legt de coronacrisis het project stil. Als alternatief organiseert de Museum Plus Bus een reizende tentoonstelling *Topstukken on tour*. Een replica van het *Caféterrass bij nacht (Place du Forum)* van Vincent van Gogh reist in totaal naar zeven zorginstellingen in Amersfoort, Berg en Dal, 's Heerenberg, Zelhém, Warnsveld, Raalte en Enschede. Daarnaast wordt een nieuw magazine uitgegeven *Totzo!*. 30.000 ouderen ontvangen dit magazine met informatie over de deelnemende musea en hun collectie.

2 - A t/m L **2**
4 - A t/m S **4**
6 - A t/m M **6**

Reizende tentoonstelling Topstukken on tour van de Museum Plus Bus

EDUCATIE

Corona

Door de coronacrisis moet de afdeling educatie in 2020 reeksen schoolbezoeken, activiteiten en evenementen afzeggen, maar er worden ook vele nieuwe projecten en producten voor jong en oud ontwikkeld.

Digitale scheurkalender

Het succes van de *Digitale Scheurkalender* zet onverminderd door en krijgt nog een extra impuls tijdens de lockdown in maart. Het platform en de kalenders blijken uitermate geschikt voor het thuisonderwijs. Ouders en kinderen door heel Nederland maken dankbaar gebruik van de verschillende kalenders als aanvulling op het lesmateriaal vanuit school. De nieuwe zichtbaarheid van het platform die hieruit volgt zorgt weer voor nieuwe hubs en nieuwe kalenders. Het museum presenteert het platform op het ICOM Congres Informal Approach to the Formal Education in Rusland (online) en de eerste Vlaamse hubs treden toe tot de CLUB. Dankzij een bijdrage van hub Zuid-Holland, wordt voor alle hubs een eigen Google Analytics Dashboard ingericht waarmee de deelnemers zelf de gebruikersstatistieken van hun kalender(s) kunnen inzien. Het platform digitalescheurkalender.com wordt door meer dan 9.800 unieke bezoekers bekeken (een verdubbeling ten opzichte van 2019) en gebruikt in de klas, het wijkcentrum of op andere locaties binnen en buiten Nederland. Gemiddeld worden ongeveer vijftien pagina's bekeken. De stand in 2020 is 21 kalenders online, vier in concept, 40 (inter)nationale ontwikkelpartners.

Love is in the Art - stories

In samenwerking met de afdeling communicatie en marketing wordt een nieuwe, tweewekelijkse rubriek op sociale media gestart met als doel om meer interactie met onze volgers te bewerkstelligen: *Love is in the Art*. De afdeling educatie doet onderzoek naar opmerkelijke liefdesverhalen over kunstwerken en kunstenaars. Met een spraakmakend logo en een speelse opzet maken onze volgers op een laagdrempelige manier kennis met kunstwerken uit de collectie. De rubriek is een succes. De prikkelende vragen lokken veel reacties uit van onze volgers. In totaal komen elf stories online.

De Digitale scheurkalender in de klas

Evenementen

Museum Take Over

In het eerste weekend van januari presenteren het Kröller-Müller Museum, Museum Arnhem en ArtEZ University of the Arts de *Museum Take Over* met het thema 'Levensecht'. Het evenement sluit aan bij de tentoonstelling *Het leven getekend*. Van een interactief hoorspel tot dansen met tekeningen: de activiteiten zijn uitdagend en spreken enorm tot de verbeelding. 864 mensen bezoeken het museum tijdens de *Take-Over* waarvan ongeveer honderdvijftig bezoekers actief deelnemen aan de activiteiten.

In de kerstvakantie van 2020 vindt de derde *Museum Take Over* plaats. Het evenement zou oorspronkelijk plaatsvinden op 3 januari 2021, maar vanwege de lockdown wordt gekozen voor een thuisvariant in de kerstvakantie. De kunst-kit *Thuis in kunst* laat families samen kunst ontdekken aan de keukentafel of op de bank. Op aanvraag krijgen families de gratis kunst-kit met opdrachten en materialen thuisgestuurd. Alle 100 exemplaren worden binnen een mum van tijd aangevraagd. Op Instagram en Facebook zorgen de studenten van het *Take Over* team voor dagelijkse tips voor thuis zodat de families die achter het net visten, alsnog aan de activiteiten deel kunnen nemen.

Concerten in de beeldentuin

De jaarlijkse Muziekzomer van Nationaal Jeugd Orkest Nederland vindt dit jaar online plaats. Het ADAM Quartet speelt muziek van Haydn en Prokofjev bij het werk *La grande Pénélope* (1912) in de beeldentuin. Het museum verzorgt een toelichting bij het beeld van Émile-Antoine Bourdelle. Het concert wordt op 9 augustus uitgezonden en in totaal 348 keer bekeken.

Art Rocks

Het museum neemt samen met 14 andere musea deel aan de derde editie van *Art Rocks*. Bij zeven kunstwerken worden nieuwe composities gemaakt en ingezonden. De Masterclass van Kovacs vindt online plaats en is helemaal volgeboekt. Het museum ontvangt zevenentwintig inzendingen waarvan zeven acts zullen deelnemen aan de online museumronde in 2021 (uitgesteld in verband met corona).

Museum Take Over

Tentoonstellingseducatie

Niet met zoveel woorden - familieroute

Bij de tentoonstelling *Niet met zoveel woorden* ontwikkelt het museum een familieroute voor avonturiers van alle leeftijden. De route biedt een extra verdieplingslaag bij negen kunstwerken in de tentoonstelling. De teksten bevatten prikkelende vragen en doe-het-zelf suggesties voor thuis en krijgen een eigen, opvallende vormgeving. De familieroute wordt aangeboden in het Nederlands en Engels. Aanvullend wordt ook een doe-het-zelf boekje ontwikkeld, maar door de sluiting van het museum vanaf maart wordt dit boekje uiteindelijk niet uitgegeven.

Accent op de vaste collectie

Omdat het museum na de heropening op 1 juni alleen in oktober scholen ontvangt, worden er geen speciale doe- en ontdekkaarten, filosoferkaarten of blind dates met een kunstwerk ontwikkeld bij tijdelijke tentoonstellingen. Het accent ligt op het ontwikkelen van nieuwe projecten bij de vaste collectie die uitgevoerd kunnen worden in de klas en / of thuis.

Primair onderwijs

Een echte Van Gogh?!

Als alternatief voor het museumbezoek wordt *Een echte Van Gogh?!* ontwikkeld voor in de klas. Leerlingen krijgen een reproductie van een kunstwerk in bruikleen op school, gevolgd door een theatervoorstelling van kunstkenner en theatermaker Peter van Gestel. Samen met de leerlingen onderzoekt hij op een speelse manier de echtheid van schilderijen. Aan het einde van de voorstelling zijn de kinderen kunstexperts en beslissen ze samen welk schilderij de echte Van Gogh is. Daarna volgt de creatieve opdracht waarbij de leerlingen zelf een stilleven, zelfportret of landschap maken.

Het project is een groot succes. Vanaf de start in september nemen vijf scholen deel aan het project met in totaal circa 30 leerlingen.

Een echte Van Gogh?!

Zwaan zoekt een vriendje uitbreiding

Op verzoek van het onderwijs worden vier nieuwe leskaarten ontwikkeld binnen het project *Zwaan zoekt een vriendje*. De leskaarten sluiten aan bij de twee nieuwste prentenboeken *Zwaan krijgt stippen* en *Zwaan en het raadsel van de vierkantjes*. Met de leskaarten kunnen kleutergroepen het museum ook bezoeken tijdens de wintermaanden, wanneer *Drijvende sculptuur* van Marta Pan ('Zwaan') niet te zien is. Samen met filosofe Marja van Rossum worden de kaarten samengesteld. In verband met corona wordt de testfase uitgesteld naar 2021.

Samenwerkingen gemeentes / cultuurbemiddelaars

De vaste programma's in samenwerking met gemeenten en bemiddelaars komen in maart stil te liggen door de sluiting van het museum. Omdat het niet mogelijk is om groepen te ontvangen na de heropening, werkt het museum intensief samen om nieuwe programma's aan te bieden. Gemeente Ede zet de bijdrage voor het jaarlijkse busvervoerproject in om het project *Een echte Van Gogh?!* gratis beschikbaar te stellen aan Edese scholen. Ook binnen het PR8programma worden de krachten gebundeld om alternatieve programma's samen te stellen. Een aantal klassen bezoekt het museum tijdens de pilot 'schoolbezoek op maandag' in oktober.

Daarnaast werkt het museum actief samen met cultuurbemiddelaars in Apeldoorn, Nunspeet en Zutphen. Nieuw is de samenwerking met Gemeente Barneveld. Het museum wordt opgenomen in het cultuurmenu waaraan 27 scholen uit Barneveld deelnemen (vanaf 2021).

Mijn beeldentuin – Ede

Door de vele beperkingen in het onderwijs vindt het project *Mijn beeldentuin* niet plaats in 2020. Gekeken wordt naar een variant op afstand, maar de Gemeente Ede benadrukt het belang van een fysieke kennismaking met een kunstenaar. Het geld voor 2020 wordt daarom gereserveerd voor 2021, waarin hopelijk een groot aantal scholen aan het project zal deelnemen.

Voortgezet onderwijs

Online rondleidingen – Kleinkunstig

In samenwerking met Kleinkunstig wordt tijdens de lockdown in het voorjaar een interactieve online rondleiding ontwikkeld. Het museum verzorgt de inhoud en opdrachtkaart, Kleinkunstig filmt en monteert de rondleiding en verzorgt de rondleidingen. Een workshopleider van Kleinkunstig neemt de leerlingen mee tijdens een virtuele wandeling door de beeldentuin langs beroemde beelden van Auguste Rodin, Jean Dubuffet, Joep van Lieshout en Barbara Hepworth. Leerlingen bekijken de beelden, horen nieuwe verhalen over de beelden en reageren op wat ze zien. Aan het einde van de rondleiding hebben leerlingen verschillende (creatieve) opdrachten uitgevoerd die ze kunnen gebruiken voor hun CKV-dossier. Het aanbod wordt in september uitgebreid met een rondleiding door de Van Gogh galerij. Deze rondleiding wordt ook in het Engels aangeboden voor scholen in het buitenland. Kleinkunstig verzorgt 43 online rondleidingen voor 1.868 leerlingen.

Art Collector Bordspel en Lespakket

999Games maakt een speciale spelinstructievideo waarmee het spel Art Collector nog makkelijker kan worden gespeeld. Vanuit het onderwijs is er enorme interesse in het spel en het bijbehorende lespakket. Op verzoek worden de leskaarten vertaald naar het Engels en online beschikbaar gesteld. Vanwege de coronacrisis worden veel schoolbezoeken afgezegd, de verwachting is dat dit eind 2021 weer voortgezet zal worden.

Workshops

De fotoworkshops van Niek Michel worden zeven keer geboekt waarvan drie workshops uiteindelijk plaatsvinden tijdens de pilot voor schoolbezoek in het najaar.

Het museum ontvangt 1.529 scholierenuit het Primair onderwijs (waarvan 1.450 met schoolkaart) en 10.082 scholieren uit het Voortgezet onderwijs (waarvan 444 met schoolkaart). In de periode maart tot mei staan 70 bezoeken van het primair onderwijs, 70 bezoeken van het voortgezet onderwijs en 15 vijftien bezoeken van het hoger onderwijs gepland. Alle 155 bezoeken worden geannuleerd.

Hoger onderwijs

Stages en onderzoek

In het kader van de *Museum Take Over* loopt een stagiaire van ArtEZ University of the Arts gedurende vijf maanden drie dagen per week stage. Naast de Take Over, werkt de stagiaire aan een nieuwe *Blind date* met een kunstwerk en doet ze onderzoek voor de sociale media rubriek *Love is in the art*. Daarnaast werkt het team mee aan twee afstudeer- en onderzoekstrajecten.

Lezingen / workshops / teamuitjes

Scholen, Pabo's en universiteiten schrappen hun excursies waardoor het educatieteam aanzienlijk minder docententeams ontvangt, ICC cursussen verzorgt en presentaties voor Pabo studenten geeft. In oktober verzorgt het team een presentatie *Waarnemen* voor de Erasmus Topclass voor zorgbestuur, waarbij 25 professionals aan de hand van kijken naar kunst, reflecteren op hun eigen waarneming. In totaal worden drie educatieve lezingen / presentaties in het museum georganiseerd en twee op afstand.

Families

Speurspel beeldentuin

Het speurspel *Voetreis in de beeldentuin* krijgt een update waarmee het spel ook in de winter kan worden gespeeld. De tekstbordjes van Stanley Brouwn, onderdeel van het kunstwerk *Project voor het Rijksmuseum Kröller-Müller*, worden toegevoegd aan het speurspel en dagen families uit tot korte en lange wandelingen door de beeldentuin.

Museumdobbelspel

Het *Museumdobbelspel* wordt 1.000 keer (gratis) uitgedeeld aan families. Het succesvolle spel wordt in heel Nederland gespeeld met eigen versies, onder andere in Museum Dordrecht, Concordia Enschede, Museum voor Wereldculturen. Het Museum Dobbelspel wordt ook gebruikt en verkocht in het Bonnefantenmuseum in Maastricht, het Van Abbe Museum in Eindhoven, Stedelijk Museum Schiedam, Museum Jan Cunnen in Oss en Kunsthal KAdE in Amersfoort.

Kinderen spelen het *Museumdobbelspel*

Familieaanbod beperkt

Door de coronamaatregelen in het museum is een aantal educatieve materialen langere tijd niet beschikbaar. De *Blind date* met een kunstwerk daagt uit om in gesprek te gaan met collega's van beveiliging, wat niet wenselijk is binnen de geldende 1,5 meter regel. Het *Museumdobbelspel* wordt niet meer uitgedeeld en ook de speurspellen voor binnen zijn tijdelijk uit de roulatie gehaald.

Art Collector Bordspel en Lespakket

Het populaire bordspel in samenwerking met 999Games vindt ook in 2020 gretig aftrek. In totaal worden 744 stuks verkocht.

Interactie, inclusie en diversiteit

Het Kröller-Müller Museum onderschrijft de vijf principes van de Code Culturele Diversiteit en past deze zoveel mogelijk toe. Het museum is er voor iedereen en wil zoveel mogelijk een afspiegeling zijn van de samenleving. Het museum wil een verbinding tot stand brengen met een zo breed mogelijk publiek en werkt hiervoor samen met partners. De afdeling educatie speelt hierin een belangrijke rol. De medewerkers wonen verschillende workshops, cursussen en bijeenkomsten bij over dit onderwerp. Gebaseerd op de ervaringen en nieuw verworven kennis formuleert de afdeling een educatieplan voor 2021-2024, waarin de nadruk ligt op inclusief ontwikkelen en het bereiken van een divers publiek.

Digitale Scheurkalenders: kunst en taal / woordenschat

Het museum lanceert twee digitale scheurkalenders die bijdragen aan taalontwikkeling en taalplezier: *Kunst en taal*, een kalender voor gebruik in Internationale Schakelklassen en de kalender *Woordenschat* voor taalcoaches en hun cursisten. Aan de hand van thema's als vriendschap, eten, beroepen en verzamelen, maken leerlingen/cursisten op een laagdrempelige manier kennis met de Nederlandse taal en cultuur. De kalenders worden ontwikkeld met steun van de Gemeente Ede. Dankzij de communicatiekanalen van het LOWAN, Stichting Het begint met taal en VluchtelingenWerk Oost worden de kalenders in 2020 door meer dan 700 gebruikers door heel Nederland gebruikt.

Samenwerking Stichting Vier het Leven

Om de deelnemers van Stichting Vier het Leven een hart onder de riem te steken, verstuurt het museum 1.500 kerstkaarten naar deelnemers en vrijwilligers in de regio Gelderland. Op de kerstkaarten vertellen vier verschillende museummedewerkers over hun favoriete kunstwerk. De bijgevoegde kunstkaart met blanco achterkant kan worden verzonden naar een vriend(in) of familielid. Het museum ontvangt enthousiaste reacties per mail en post. Daarnaast verzorgt het museum een bijdrage aan het landelijke kerstmagazine van Stichting Vier het Leven met de rubriek *Kunst om te zoenen*. Dit magazine valt bij alle 10.050 leden van Stichting Vier het Leven in de bus.

Stichting Bartiméus

De afdeling educatie neemt deel aan de actie *Schilderen met woorden*. Met de beeldbeschrijving van Vincent van Gogh's *Portret van Joseph Roulin*, februari-maart 1889, wint de afdeling een workshop visuele toegankelijkheid op maat. In oktober vindt de workshop online plaats en worden de eerste plannen gesmeed voor een toegankelijk, inclusief programma voor de beeldentuin.

COLLECTIE

Objecten in de collectie

Op 31 december omvat de collectie 22.139 objecten, waarvan 390 in langdurig bruikleen. De collectie is als volgt samengesteld: 1.204 schilderijen, 2.069 sculptuur, 12.640 werken op papier, 100 mediakunst, 174 fotografie, 50 tuin- en landschapsarchitectuur, 2.167 architectuur (werken op papier en maquettes), 1.459 toegepaste kunst, 1.039 documentair materiaal, 1.237 bibliotheek Helene Kröller-Müller. Alle werken in de verzameling zijn geregistreerd, gefotografeerd en gedigitaliseerd en voldoen aan de eisen van aanwezigheid en vermelding van standplaats en juridische status in de registratie, afgezien van een kleine, steeds wisselende werkvoorraad. Er zijn 946 werken (4,5 % van de collectie) getoond: 28 % schilderijen, 34% sculpturen, 30% werken op papier en circa 3% toegepaste kunst. Op de website zijn 7.049 werken (31% van de collectie) ontsloten en te vinden met de collectiezoeker.

Aanwinsten

In juli koopt het museum *Paravento* uit 1916-1917 aan van Giacomo Balla (Turijn, 1871-Rome, 1958). Het is het derde werk dat sinds 2013 van deze Italiaanse futurist wordt aangekocht. Het kamerscherm ('paravento') is een van de vier overgebleven kamerschermen van Balla, waarvan zich er twee in de collectie van het Kröller-Müller bevinden. In 2015 is *Paravento con linea di velocità* (1916-1917) aangekocht. *Paravento* is een mooi voorbeeld van het futuristische streven naar een nieuwe, eigentijdse vormgeving van het hele leven. De futuristen beperkten zich niet tot de beeldende kunst, maar ontwierpen en produceerden een grote variëteit aan gebruiksvoorwerpen, van meubels en tapijten tot keramiek en boeken en ze hielden zich bezig met reclame, theater, film en architectuur. Als geen ander hield Balla zich bezig met de vormgeving van het dagelijks leven. In de vele objecten die hij ontwierp worden centrale futuristische begrippen als snelheid en geluid uitgedrukt met een grote variatie aan abstracte en ritmische vormen en in ware explosies van vorm en kleur. De toepassingen waren onbeperkt en geen centimeter bleef onbedekt. Dit

Paravento van Giacomo Balla in het restauratie-atelier

'decorativismo cromato astratto' (abstract chromatisch decorativisme) was voor Balla een uitdrukking van vrijheid en menselijke creativiteit, wat voor hem avant-garde kunst vooral moest zijn.

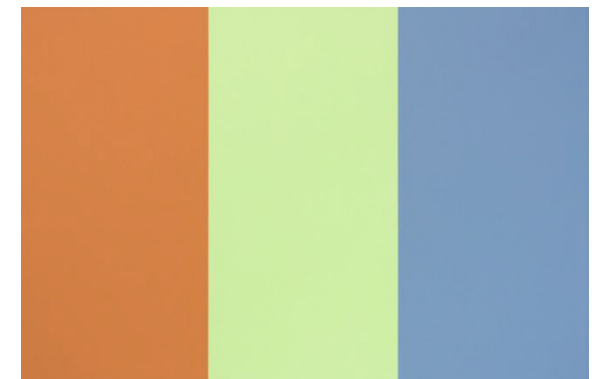
Op de Tefaf koopt het museum een *Zelfportret* aan van Alexander Bogomazov (Yampil, 1880-Kiev, 1930) uit 1916. Bogomazov behoorde tot de Russische avant-garde. Hij studeerde met Alexander Archipenko en Alexandra Exter en exposeerde met Natalia Goncharova en Mikhail Larionov. Zoals veel kunstenaars van zijn generatie bewandelde hij een pad van verschillende opeenvolgende stijlen, zoals symbolisme, pointillisme en Fauvisme. Zijn werk in de periode tussen 1913 en 1916 is puur futuristisch en valt samen met het hoogtepunt van het Italiaanse futurisme, dat Bogomazov kende via publicaties. Het aangekochte *Zelfportret* is het enige dat Bogomazov in deze periode maakte. Eerder kocht het museum al een reeks futuristische tekeningen van Bogomazov aan.

Van Steven Aalders (Middelburg, 1959) koopt het museum de serie *View (after Bruegel)* uit 2019 aan. De serie bestaat uit zes minimale, abstract-geometrische schilderijen en is gebaseerd op *De seizoenen*, een cyclus van eveneens zes schilderijen over de jaargetijden van Pieter Bruegel de Oude. Het uitbeelden van de seizoenen en het natuurlijke verloop van het jaar is een eeuwenoude traditie in de schilderkunst. In *View* verbindt Steven Aalders het seriematige werken uit de jaren zeventig met de oude verbeelding van de seizoenen, die ooit het ritme van het leven bepaalden. De zes schilderijen van *View* bestaan telkens uit drie gelijke verticale banen. De verschillende, laag voor laag aangebrachte kleuren van de banen zijn het resultaat van een studie naar Bruegels kleurgebruik. Zoals deze zijn palet afstemde op de heersende weersomstandigheden in de opeenvolgende periodes van het jaar, zo is ook in *View* de voortgang van het jaar voelbaar: van februari / maart naar april / mei en zo verder.

Belangrijke aanwinsten op het gebied van de hedendaagse kunst zijn verder de video *Staging silence (3)* uit 2019 van Hans Op de Beeck (Turnhout, 1969) en het fotowerk *Breaking dawn forever* uit 2020 van Geert Mul (Alphen aan den Rijn, 1965). Beide werken zijn vrijwel meteen na de aankoop op zaal te zien in de tentoonstelling *Staging silence* (zie pagina 10).

Uit particulier bezit ontvangt het museum een schenking van een dertigtal werken op het gebied van de moderne en hedendaagse kunst.

Een curiosum is de diaprojector, met originele dia's, die H.P. Bremmer

View (after Bruegel) van Steven Aalders

gebruikte voor zijn kunstlessen. De ‘toverlantaarn’ komt uit het bezit van de familie Tutein-Noltenius, die net als Helene Kröller-Müller cursussen bij Bremmer volgde. Zie verder Bijlage, pagina 55 .

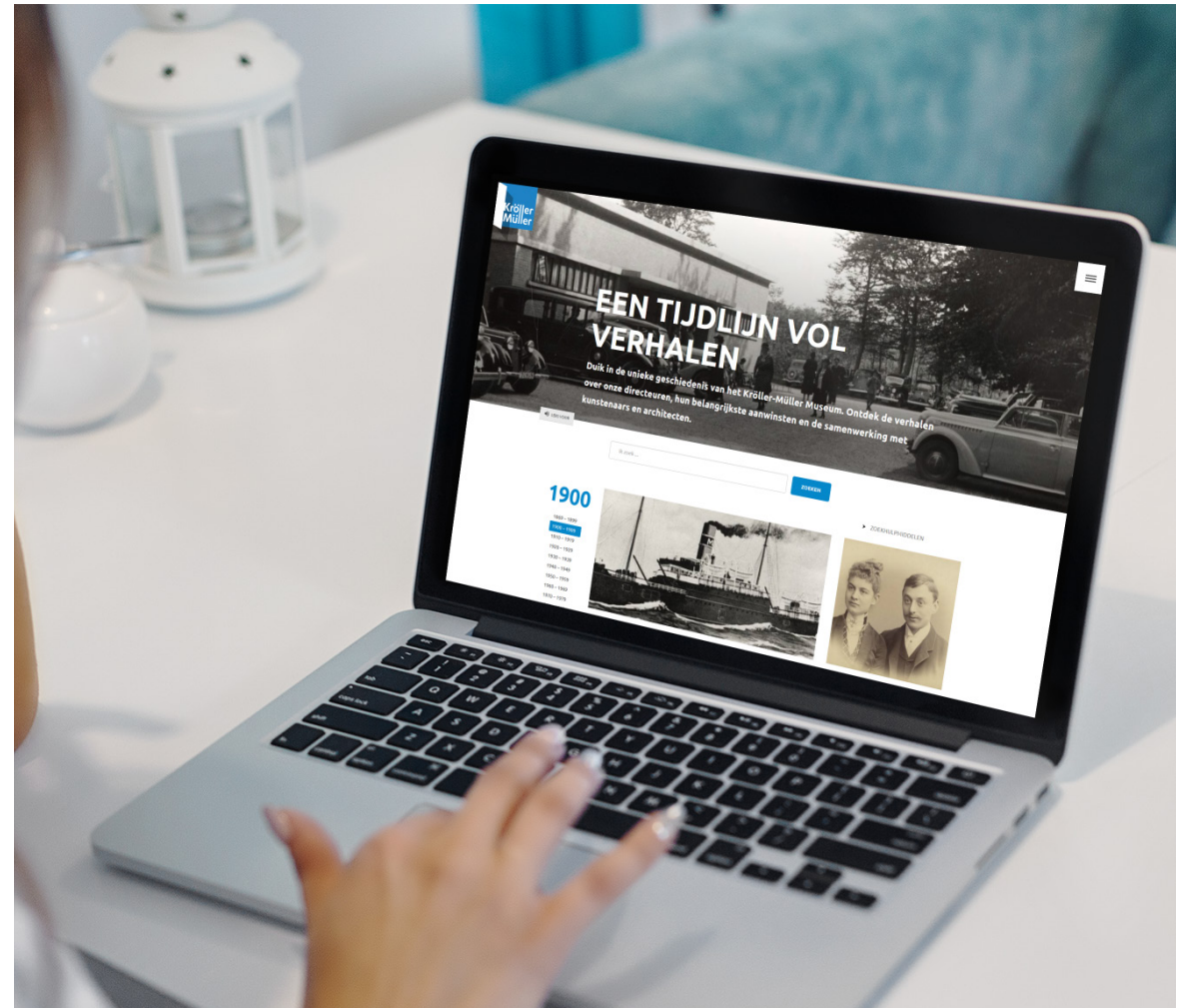
Tijdljn

De *Tijdljn* is een onderdeel van de website, waarmee belangrijke momenten uit de geschiedenis van het museum en de collectie in beeld worden gebracht. Door middel van storytelling en het ontsluiten van foto's, brieven en ander archiefmateriaal wordt de lezer meegenomen langs gebeurtenissen die worden verteld vanuit het perspectief van oprichter Helene Kröller-Müller en de openvolgende directeuren. De verhalen zijn niet alleen inspirerend voor bezoekers, maar vormen ook een bron voor onderzoekers. In de praktijk kunnen vragen over de geschiedenis van het museum veelal worden beantwoord door naar de *Tijdljn* te verwijzen. In 2020 wordt de periode van Evert Van Straaten, directeur van 1990-2012, afgerond. Hiermee is de hoofdstructuur van de *Tijdljn* compleet en 'klaar voor gebruik'. Er is een werkvoorraad van meer dan honderd momenten die op regelmatige basis zullen worden toegevoegd aan de *Tijdljn*. Ook is de *Tijdljn* geëvalueerd op ontwikkeling, gebruik, verbetering en voortgang.

Conserveren en restaureren

Schilderkunst en werken op papier

In totaal zijn aan 48 schilderijen en 95 werken op papier conditiechecks en kleine behandelingen uitgevoerd ten behoeve van uitgaande bruiklenen naar Helsinki en Padua en ter voorbereiding van een groot bruikleen aan Japan in 2021. Voor de eigen tentoonstellingen worden enkele bruiklenen van derden behandeld en 103 werken uit de eigen collectie. Verschillende lijsten worden verbeterd of vernieuwd. Er vindt materiaaltechnisch onderzoek plaats, de technische fotodocumentatie wordt geactualiseerd en de restauratiedocumentatie wordt verbeterd.

Introductiescherm van de *Tijdljn*

Sculptuur

In totaal worden 382 sculpturen, moderne werken op papier en mediawerken, zowel binnen als buiten, geheel of gedeeltelijk geconserveerd, gerestaureerd en (materiaaltechnisch) onderzocht. Al dan niet in samenwerking met vijf externe restauratoren krijgen deze werken conserverende behandelingen en worden er conditiecontroles uitgevoerd vanwege uitgaande of inkomende bruiklenen, permanente opstelling of een aanvraag voor een tentoonstelling.

Er worden drie kunstenaarsinterviews afgenomen en drie intakes van nieuwe werken gedaan.

Periodiek worden de werken op zaal gecontroleerd, gereinigd en onderhouden.

In de beeldentuin vindt naast conserverende behandelingen het jaar rond regulier onderhoud en reiniging plaats van honderdwaalf sculpturen. Er worden drie nieuwe werken in de tuin geplaatst en er worden twee werken verplaatst en voorzien van nieuwe fundering. Er wordt een nieuw type winterafdekking in gebruik genomen.

Laatste fase restauratie Jardin d'email, Jean Dubuffet

In mei wordt de omvangrijke, meerjarige restauratie van *Jardin d'email* van Jean Dubuffet voltooid. In de laatste fase van de restauratie wordt het betonoppervlak van de 600 m² grote beloopbare buitensculptuur voorzien van een nieuwe duurzame witte verfcoating. De grootste uitdaging is het op de juiste manier aanbrengen van het zwarte lijnenpatroon. Dit moet met de hand en precies volgens het originele model van *Jardin d'email* worden gedaan. De toenmalige assistent van de kunstenaar is hierbij nauw betrokken en geeft waardevolle informatie. Een team van decoratieschilders en restauratoren brengt gedurende twee maanden het patroon van bijna twee kilometer zwarte lijnen met de kwast aan. Als hulpmiddel wordt in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam een speciale Fotogrammetrie-3D tool ontwikkeld. Daarnaast worden de beide 'struiken' en de deur gerestaureerd en opnieuw beschilderd. Het bladerdak van de 'boom', dat nog de originele verflaag uit 1974 draagt, wordt geconserveerd. Als allerlaatste stap wordt de omgeving van het kunstwerk verbeterd. Het pad rond het kunstwerk en de traptreden naar de ingang worden teruggebracht naar het oorspronkelijke uiterlijk.

Aanbrengen van het zwarte lijnenpatroon op *Jardin d'email*

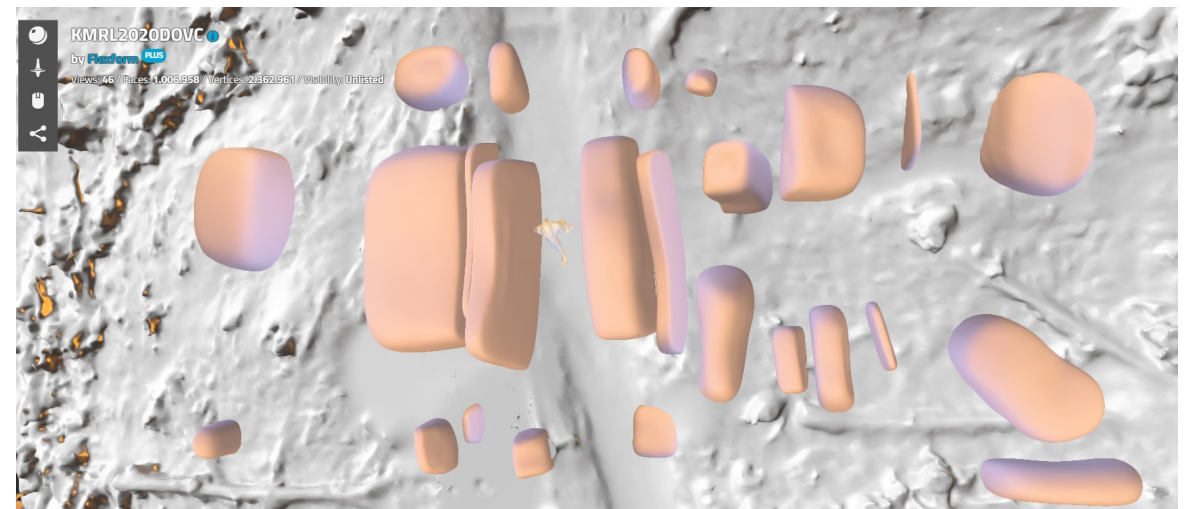
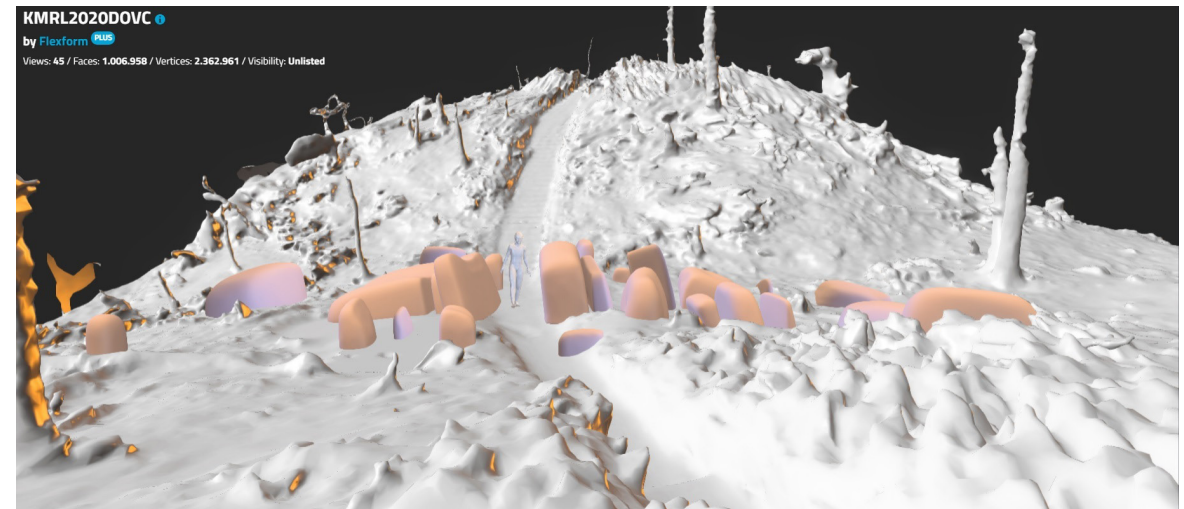
Rocky Lumps, Tom Claassen

In 2020 wordt het definitieve ontwerp voor de tweede uitvoering van Tom Claassens *Rocky Lumps* uitgewerkt. Met behulp van steenspecialist Meesters In wordt een model gemaakt op de beoogde locatie van het werk, de Franse Berg aan de rand van de beeldentuin. Het model wordt ingescand en dient als leidraad voor het berekenen van het benodigde materiaal: roze kwartsiet, afkomstig uit een groeve in Brazilië. Door corona wordt de levering van het materiaal ernstig vertraagd. De 26 blokken komen in de herfst van 2020 aan in Italië en worden daar gekeurd. Het transport naar Nederland start eind 2020.

De benodigde vergunningen en ontheffingen voor de plaatsing van het werk worden in gang gezet. Er gelden extra eisen vanwege de Natura 2000-status van Het Nationale Park De Hoge Veluwe en de aanwezigheid van zeldzame flora en fauna.

Collectieverplaatsingen en depotwerkzaamheden

Voor tentoonstellingen worden 121 objecten verplaatst naar zaal en 324 objecten verplaatst naar het depot. Ten behoeve van collectiefotografie worden 420 objecten verplaatst naar de fotostudio. 630 objecten worden verplaatst naar het restauratieatelier schilderijen vanwege voorbereidende werkzaamheden voor bruiklenen en tentoonstellingen.

3D-simulatie van Rocky Lumps 2

Bruiklenen

Door corona daalt het aantal aanvragen. Een herstel van het museale bruikleenverkeer wordt ook voor 2021 niet voorzien.

Jaar	2018	2019	2020
Uitgaand			corona
Werken uitgeleend in Nederland	68	67	47
Werken uitgeleend aan buitenland	254	201	180
Bruiklenen uitgeleend totaal	322	268	227
Bruikleennemers			
Bruikleennemers Nederland	22	25	16
Bruikleennemers buitenland	27	35	27
Bruikleennemers totaal	49	60	43
Inkomende bruiklenen			
Inkomende bruiklenen uit Nederland	343	135	17
Inkomende bruiklenen uit het buitenland	102	9	2
Werken totaal	442	144	144
Bruikleengevers			
Bruikleengevers Nederland	47	41	4
Bruikleengevers buitenland	3	1	2
Bruikleengevers totaal	50	42	42
Van Gogh schilderijen uitgeleend			
Van Gogh schilderijen uitgeleend	67	78	61
Van Gogh werken op papier uitgeleend	96	41	100
Totaal	163	119	161
Langdurig uitstaande bruiklenen			199 ¹
Bij aantal bruikleennemers			11
Totaal aantal aanvragen		80	57

¹ Stichting Het Nationale
Park De Hoge Veluwe: 119
objecten en in het Nederlands
Tegelmuseum: 63 objecten

Onderzoek

Collectie China

In het voorbereidend onderzoek voor de tentoonstelling *Parels uit het Verre Oosten* wordt de hele Chinese collectie van het museum onderzocht. Met de onderzoekers Ching-Ling Wang (conservator Rijksmuseum) en Fan Lin (Docent Universiteit Leiden) wordt vooral gekeken naar de Chinese keramiek in de collectie, maar ook de schilderijen op papier en objecten in jade, steen, ivoor en metaal maken deel uit van dit inventariserend onderzoek. Benamingen, dateringen en enkele herkomsten worden verbeterd en aangevuld in de collectieregistratie.

Van Gogh Worldwide

In november gaat Van Gogh Worldwide, een initiatief van RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum volgens planning live met de presentatie van wetenschappelijke gegevens over alle werken van Vincent van Gogh in Nederlands bezit, ruim 300 schilderijen en zo'n 900 werken op papier. Van Gogh Worldwide sluit aan bij de uitgangspunten en de principes van het Netwerk Digitaal Erfgoed. Hiermee is het platform een van de eerste projecten die voldoen aan de principes van DERA-Digitaal Erfgoed Referentie Architectuur. Voor Van Gogh Worldwide betekent dit dat informatie afkomstig uit verschillende bronnen op elkaar aansluit en op een toegankelijke wijze wordt gepresenteerd aan de gebruiker. Van Gogh Worldwide is het eerste museale project in Nederland waarbij gegevens als Linked Open Data worden gedeeld.

De gegevens van de werken van Van Gogh in het collectieregistratiesysteem TMS worden verbeterd, aangevuld en gestandaardiseerd. Ook materiaaltechnische gegevens worden gestructureerd om ze als data te kunnen delen. Literatuurverwijzingen en verwijzingen naar alle tentoonstellingen waar de werken ooit zijn getoond worden ingevoerd en gekoppeld aan de werken. Herkomstgegevens zijn gecompleteerd en zoeken vindbaar gemaakt. Per werk wordt een complete set technische foto's (hoge resolutie, strijklicht, röntgen, achterkant en doorlicht) beschikbaar gesteld op het platform. Hiervoor wordt de museale digitale infrastructuur ingrijpend aangepast.

Zaaloverzicht tentoonstelling *Parels uit het Verre Oosten*

Van Gogh Worldwide levert voor onderzoekers in binnen- en buitenland een schat aan onderzoeksdata op. Voor het museum betekent het ook veel meer kennis over de manier waarop collectiedata online kunnen worden gedeeld en verbonden.

Verbetering titelgegevens

De gegevens die getoond worden op de titelbordjes in het museum worden beter gestructureerd. Voor de weergave van de eigendomstatus (aankoop, schenking, leaat, bruikleen) wordt een betere en eenvoudiger set regels vastgesteld.

Onderzoeksondersteuning

Bibliotheek en archief zijn ook dit jaar beschikbaar voor onderzoekers, al leiden de coronamaatregelen soms tot enige vertraging.

- Ariëtte Dekker werkt verder aan de biografie van Sam van Deventer, directeur van het Kröller-Müller tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- In het kader van de plannen voor de uitbreiding van het museum verricht het Bureau voor Bouwhistorie en Architectuurgeschiedenis (BBA) een bouwhistorisch onderzoek naar de uitbreidingen van Wim Quist uit de periode 1970-1977 en daarna.
- Vanuit de gemeente Ede wordt onderzoek gedaan, met name in het beeldarchief, naar Boerderij De Harscamp in Harskamp, ter voorbereiding van een publicatie over het landgoed.

Het museum geeft antwoord op vragen van derden voor onderzoek, tentoonstelling of publicatie. Zo wordt er door de Barbara Hepworth Foundation onderzoek gedaan naar beelden van Barbara Hepworth en de oorspronkelijke sokkels, naar de schilderijen en werken op papier van deze kunstenaar en de mogelijk originele lijsten.

Onderzoeker Carel Blotkamp onderzoekt naar aanleiding van een tentoonstellingspublicatie voor het Rijksmuseum in het archief naar de complexe opstellingsgeschiedenis van *Series of five paintings* (1966) van Ellsworth Kelly en het niet doorgaan van de aankoop van een nieuw werk voor de beeldentuin van dezelfde kunstenaar in 1993.

Cees Hilhorst doet onderzoek ten behoeve van de (digitale) oeuwrecatalogus van het werk van Bart van der Leek.

Onderzoeken in het kader van eigen tentoonstellingen, maar ook bruikleenaanvragen voor tentoonstellingen elders leveren meer kennis op over de collectie en de historische collectieregistratie. Soms komt daardoor informatie vrij over herkomst, titels of dateringen. Zo heeft een eind vijftiende-eeuws eikenhouten beeld genaamd *St. Sebastiaan* jarenlang met de titel *St. Johannes*, in de collectieregistratie gestaan. Door een vraag van een onderzoeker kon dit beeld inmiddels geïdentificeerd worden als Sebastiaan en is ook de herkomst vastgesteld.

Restauratiegeschiedenis

Er wordt gestart met het onderzoek naar de restauratiegeschiedenis van het Kröller-Müller Museum, in eerste instantie gericht op de schilderijen van Van Gogh. Hiertoe wordt momenteel een inventarisatie van de restauraties van deze werken in het verleden gemaakt. Ook wordt een interview gehouden met voormalig schilderijenrestaurator van het museum, Luuk Rutgers van der Loeff.

BEDRIJFSVOERING

Veiligheid

Voor de afdeling beveiliging betekent de coronapandemie een grote aanpassing in de werkzaamheden. Door de invoering van tijdblokken komt er een aantal werkzaamheden bij, zoals de kaartcontrole buiten onder een tijdelijk opgezette tent. Binnen het museum en in de tuin ligt de nadruk meer op het handhaven van de coronaregels, zonder de reguliere taken daaronder te laten lijden. Een van die taken is *predictive profiling*: het continu ‘scannen’ van bezoekers en het opmerken van afwijkende situaties. Hierdoor kunnen eventuele dreigingen vroegtijdig worden gesignaleerd. De weinige voorvallen dit jaar worden op een goede manier opgevolgd. Tijdens de noodgedwongen sluiting van het museum worden de medewerkers beveiliging anders ingezet. Standaard worden dagelijks vier beveiligers ingeroosterd die allerlei beveiligingstaken en controles uitvoeren. Naast deze minimale bezetting assisteren beveiligers de afdelingen Technische Dienst installaties en gebouwen en de Technische tentoonstellingsdienst. Dit leidt tot veel gevarieerde werkzaamheden, waarbij ook veel kennis is opgedaan. De meldkamer blijft als altijd 24 uur per dag bemand.

De bedrijfsbrandweer last zoveel mogelijk oefendagen in om aan de benodigde uren te komen. Helaas is het niet mogelijk om extern te oefenen, waardoor de trainingen met echt vuur en hitte niet kunnen worden gevolgd.

ICT

Het interne netwerk wordt nog verder geoptimaliseerd door de verbindingen tussen switches van glasvezel te voorzien. Ook wordt de internetverbinding naar buiten sneller gemaakt zodat het museum de toenemende vraag aan datasnelheid de komende jaren aankan. De thuiswerkfaciliteiten worden vanwege corona dit jaar uitgebreid, zodat medewerkers hun werkzaamheden ook buiten het museum uit kunnen voeren. Het op afstand werken wordt verder geoptimaliseerd zodat de meeste applicaties ook vanuit huis kunnen worden gebruikt. In 2020 vindt een selectie plaats van facilitaire software zodat de

gebouwen, installaties en faciliteiten nog beter kunnen worden beheerd en onderhouden. Deze software zal in eerste instantie worden ingericht voor de gebouwen en installaties, daarna zal gekeken worden naar eventuele verdere inzet in het museum.

Het collectiebeheersysteem levert nu naast input aan de collectiezoeker op de eigen website ook input aan vangoghworldwide.org.

Gebouwen en terreinen

Het plaatsen van spanningsrails en het aanbrengen van kaderspots in de Van de Veldevleugel wordt afgerond. De noodverlichting wordt in led uitgevoerd om het onderhoud in de daklichten te verminderen. Tijdens de eerste sluitingsperiode vanaf maart wordt de Van de Veldevleugel geheel opnieuw geschilderd. Ook worden er veel extra schoonmaakklassen uitgevoerd waar tijdens de openingstijden van het museum minder tijd voor is.

De herinrichting van de voorruimte van de aula in de Van de Veldevleugel wordt afgerond. De ruimte dient als ontvangstruimte bij activiteiten in de aula. De herinrichting is ontworpen door Evelyne Merckx (Merk X).

De pantry in de directievleugel wordt verbouwd om bij activiteiten in de Van de Leeuwzaal meer voorzieningen bij de hand te hebben.

Het waterleidingnet van het museum wordt aangepast zodat er bij het doorspoelen van de toiletten gebruik gemaakt kan worden van bronwater. Deze mogelijkheid is bij de nieuwe toiletgroep (bij de winkel) al in gebruik en zal waar mogelijk verder worden uitgebreid.

Huisvesting

In 2020 wordt het uit 2014 daterende Meerjaren onderhoud- en investeringsplan herzien. Eind 2020 wordt het vernieuwde plan opgeleverd. Doordat het Kröller-Müller Museum het beheer en het onderhoud van de gebouwen vanaf 2017 tot eind 2019 had uitbesteed aan het Rijksvastgoedbedrijf als onderdeel van de pilot huisvesting, wordt het Meerjarenonderhoud- en investeringsplan van het museum niet als leidraad gebruikt. Vanaf 2021 dient het vernieuwde plan als uitgangspunt voor het beheer en onderhoud van de gebouwen.

CORONACRISIS

De beperkende maatregelen in het kader van de voortdurende coronacrisis zorgen voor een forse teruggang in bezoekersaantallen, maar vooral betekent de crisis onzekerheid omtrent de toekomstige ontwikkelingen in het bezoek, zowel uit Nederland als uit naburige landen en buiten Europa. Vanaf het begin van de crisis wordt de organisatie financieel aangestuurd op basis van een viertal scenario's, aansluitend op de door het Centraal Planbureau ontwikkelde scenario's. Op grond hiervan worden keuzes gemaakt voor de rest van het jaar en worden onder meer tentoonstellingen verplaatst of geannuleerd en andere activiteiten beperkt. Dit leidt tot een forse kostenreductie. Werkzaamheden worden getemporiseerd om externe inhuur te beperken.

Met name de eerste sluiting van het museum van half maart tot 1 juni wordt gebruikt om onderhoudswerkzaamheden uit te voeren die normaliter een complexe planning kennen vanwege de openstelling voor publiek. Door deze werkzaamheden versneld uit te voeren kunnen forse besparingen worden gerealiseerd op toekomstig onderhoud.

Het museum heeft een beroep gedaan op de generieke noodsteun vanuit de regeling Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid I. Daarnaast ontvangt het museum noodsteun van het Ministerie van OCW in de vorm van een extra subsidie vanuit de Basis Infrastructuur. Deze noodsteun is vooralsnog voldoende om financieel gezond te blijven. Daarom heeft het museum het voornemen om de NOW I noodsteun terug te betalen aan de overheid. Ook in 2021 ontvangt het museum een extra subsidie van het Ministerie van OCW.

Naast het werken met scenario's heeft het museum een pakket met maatregelen opgesteld. Deze maatregelen bestaan uit mogelijkheden om 'op te schalen' als er ruimte ontstaat en om in te grijpen als negatieve vooruitzichten hier aanleiding toe geven.

Vooralsnog hoeft het museum niet in te grijpen in de organisatie en kunnen alle processen, behalve het publieksprogramma, op een normale of enigszins aangepaste manier doorgang vinden. De medewerkers zijn waar nodig uitgerust met apparatuur en andere faciliteiten om thuis te kunnen werken. Faciliteiten zijn gecreëerd om op afstand met elkaar en met anderen te kunnen overleggen. Ook processen zijn aangepast, passend

bij de beperkingen van de coronacrisis. Zo wordt er voor de installatie van bruiklenen voor tentoonstellingen in het buitenland gewerkt met koeriers en restauratoren ter plekke, die op afstand door het museum worden geïnstrueerd en begeleid.

Het museum verwacht dat de effecten van de coronacrisis tot 2024 zullen na-ijlen. Wat betreft het financiële toekomstperspectief houdt het museum rekening met licht stijgende bezoekersaantallen de komende jaren, waarbij pas in 2023 het niveau van voor de coronacrisis wordt gehaald. Ook qua programmering is het museum voorzichtig, rekening houdend met zowel de te investeren gelden als de beschikbaarheid van bruiklenen.

Het museum heeft een robuust Eigen vermogen om eventuele stevige negatieve effecten van de coronacrisis gedurende anderhalf jaar op te vangen. Daarnaast wordt er in 2020 een Bestemmingsreserve gevormd om deze negatieve effecten op te kunnen vangen.

FINANCIËEL

Rijksoverheid

Per 1 januari 2017 is de Erfgoedwet in werking getreden. In de wet zijn met name de beheersactiviteiten vastgelegd ten aanzien van collecties en gebouwen. De publieksactiviteiten blijven onder de culturele basisinfrastructuur (BIS) vallen. Voor 2020 zijn op basis van de Meerjarenbegroting 2017-2020 door het Ministerie van OCW de volgende bedragen toegezegd:

- BIS € 1.903.683.
- Erfgoedwet Collectiebeheer € 2.249.327.
- Erfgoedwet Huisvesting € 4.457.933.

Bovengenoemde bedragen zijn inclusief toerekening van prijs- en loonbijstellingen over de jaren 2015 tot en met 2020.

In 2020 wordt een aanvullend BIS-subsidiesteunpakket toegekend voor € 1.914.700. De totale subsidietoezegging over 2020 bedraagt € 10.525.643.

BankGiro Loterij

De BankGiro Loterij is sinds 1999 hoofdbegunstiger van het museum. Het museum werkt sinds 2015 met het zogenoemde 'geormerkt werven'. De bijdrage uit het geormerkt werven over heel 2020 bedraagt € 258.544. De opbrengst van € 106.033 over de periode tot 1 juli 2020 wordt besteed aan de restauratie van *Jardin d'email* van Jean Dubuffet. De kosten van extern wervingsbureau Fonky Sales bedragen in 2020 € 137.825.

Helene Kröller-Müller Fonds

Aanwas

In het jaar 2020 krijgt het Helene Kröller-Müller Fonds nieuwe toezeggingen van in totaal € 178.547. Hiervan wordt een bedrag van € 122.687 ontvangen in 2020.

Van de (periodieke) giften ontvangen in 2020 is € 136.860 bestemd voor specifieke projecten. € 110.0000 is geormerkt als bijdrage aan de restauratie van *Jardin d'email*. Daarnaast is er € 5.000 geormerkt door

Dirkzwager legal & tax voor de publicatie over Mata Hari. Het gaat hier om de tweede publicatie in een serie waarin het museum werken belicht die van groot belang zijn binnen de collectie, een prominente rol spelen in de kunstgeschiedenis en vaak beeldbepalend zijn voor het oeuvre van de kunstenaar.

Een anonieme stichting draagt in 2020 € 21.860 geormerkt bij aan de te ontwikkelen publicatie bij de tentoonstelling *Mooi oud. Drie eeuwen tekeningen uit de Kröller-Müllercollectie*, 16 oktober 2021 tot en met 20 maart 2022).

Bijdragen uit het fonds

Het Helene Kröller-Müller Fonds draagt in 2020 met € 53.772 bij aan gemaakte kosten voor de realisatie van de totstandkoming van de nieuwe versie van *Rocky Lumps* (2005-2006) van Tom Claasen. Verder draagt het Fonds voor € 46.729 bij aan de herinrichting van de voorruimte van de aula in de Van de Velde vleugel.

De opbrengsten van de campagne *Help Jardin d'email* worden via het Helene Kröller-Müller Fonds besteed aan de restauratie van het werk van Jean Dubuffet. De campagne *Help Jardin d'email* krijgt een vliegende start op de Helene Kröller-Müller dag in 2018: zes vlakken worden geadopteerd, gevolgd door nog eens tien vlakken die worden 'afgenomen' door een grote schenker. De campagne loopt tot juni 2020 door en zorgt voor een opbrengst van € 263.500. 53 van de in totaal 60 vlakken worden geadopteerd.

Onder de niet uit de balans blijvende rechten is nog een bedrag € 57.500 opgenomen dat in de periode 2021 tot en met 2024 zal worden ontvangen vanuit de periodieke schenkingen.

Dankzij de financiële steun en bijdragen van velen is het gelukt om *Jardin d'email* duurzaam te restaureren en te behouden voor toekomstige generaties. In december wordt het evaluatieverslag opgeleverd, waarin naast het verslag over de restauratie ook de fondsenwervende campagne en de communicatie over de heropening is vastgelegd.

Optreden van het ADAM Quartet voor *La Grande Pénélope* van Émile Antoine Bourdelle

Helene Kröller-Müllerdag

In 2020 organiseert het Helene Kröller-Müller Fonds door de coronacrisis slechts twee bijeenkomsten. De eerste bijeenkomst is de Helene Kröller-Müllerdag op 11 februari, die dit jaar in het teken staat van de presentatie *Parels uit het Verre Oosten*. Speciaal voor de boekers van het Helene Kröller-Müller Fonds komt Ruben Terlouw naar het museum om te vertellen over de Chinese cultuur en over zijn reizen. Daarna geeft de conservator een inleiding op de tentoonstelling en kan deze bezichtigd worden. Er zijn 96 boekers aanwezig op deze bijeenkomst.

Jardin d'émail

Na vijf jaar onderzoek en restauratie is *Jardin d'émail* van Jean Dubuffet (1905-1985) weer het stralende middelpunt van de beeldentuin. Helaas kan de feestelijke opening die gepland staat op 8 mei geen doorgang vinden. Om het fantastische eindresultaat toch met de begunstigers te vieren en hen in de gelegenheid te stellen het werk te bewonderen worden er op maandag 29 juni drie ontvangsten met telkens een klein gezelschap georganiseerd.

Zakelijke ontvangsten

In het Kröller-Müller Museum vinden jaarlijks zowel tijdens als buiten openingstijden diverse evenementen en ontvangsten plaats. In 2020 is de organisatie van ontvangsten geheel tot stilstand gekomen. Door alle coronamaatregelen is groepsbezoek sinds medio maart niet mogelijk.

Overig

Resultaat

Het exploitatieresultaat over 2020 van de Stichting Kröller-Müller Museum bedraagt € 857.259. Het positieve resultaat wordt sterk beïnvloed door de ondersteuningssubsidie van het Ministerie van OCW in het kader van de coronacrisis. Het resultaat wordt geheel gereserveerd om toekomstige negatieve effecten van de coronacrisis op te vangen.

Alle directe opbrengsten staan in 2020 onder druk door de coronacrisis. De directe opbrengsten dalen dan ook fors ten opzichte van 2019. Een

vergelijking van 2020 met de begroting of met de jaarrekening 2019 is door de effecten van de coronacrisis ook niet mogelijk.

De bijdragen van fondsen stijgen ten opzichte van 2019, wat met name wordt veroorzaakt door grotere bestedingen voor de aankoop van kunst. Aankopen worden gefinancierd vanuit het Helene Kröller-Müller fonds met gelden van de BankGiro Loterij.

De salarislasten stijgen in 2020 ten opzichte van 2019, met name door de indexering van de salarissen. De overige lasten dalen fors in 2020 door ingezette bezuinigingen als gevolg van de coronacrisis. De tentoonstellingskosten zijn bijvoorbeeld ruim € 850.000 lager dan begroot. Anderzijds worden er extra kosten gemaakt om maatregelen te treffen voor een coronaproof bezoek aan het museum.

Investerings

De investeringen in 2020 bestaan voor het merendeel uit:

- Herinrichting secretariaat: € 92.984.
- Herinrichting loods in Apeldoorn: € 208.193.
- Vernieuwing pantry directievlugel: € 30.000.
- Lichtplan Van de Veldevleugel: € 333.683.
- Renovatie toiletten: € 468.747.
- Vernieuwing voorruimte aula Van de Veldevleugel: € 118.450.

Duurzaam ondernemen

In 2020 behaalt het museum het Breeam NL in use certificaat met twee keer de score *excellent* en een keer de score *very good*. Het museum heeft voor de Breeam NL in use richtlijn gekozen omdat deze toetst in welke mate de organisatie continu op een duurzame manier haar taken uitvoert. Het museum kiest er ook voor om via evaluatie en aanpassing van beleid continu te streven naar een verbetering van zijn duurzame prestaties. In een separate rapportage legt het museum jaarlijks intern verantwoording af op het gebied van duurzaamheid.

GEDRAGSCODE

Ondernemingsraad

In 2020 vergadert de Ondernemingsraad maandelijks en heeft zes maal met de Directie overleg over de algemene gang van zaken en het personeelsbeleid. De Ondernemingsraad levert in goed overleg met de Directie een constructieve bijdrage aan de tijdelijke thuiswerkregelingen en aanpassingen aan de reiskostenvergoedingen in verband met de coronacrisis en aan de veiligheidsmaatregelen binnen het museum voor werknemers en gasten. Ook worden gesignaleerde problemen onder de aandacht van de Directie gebracht. In november vinden verkiezingen plaats voor drie zetels in de Ondernemingsraad, waarbij twee zittende leden worden herkozen en een nieuw lid toetreedt.

De duurzame inzetbaarheid en goede arbeidsomstandigheden, de plannen voor een belangrijke uitbreiding van het gebouw en ontwikkelingen als de maandagopenstelling houden de belangstelling van de Ondernemingsraad. Leden van de Ondernemingsraad maken deel uit van sollicitatiecommissies en werkgroepen, volgen cursussen en hebben ontmoetingen met andere ondernemingsraden in het veld.

Fair Practice Code

Het museum onderschrijft de kernwaarden van de Fair Practice Code. Jaarlijks toetst het museum het naleven van de code door het invullen van de quick scan, zowel vanuit het perspectief van de opdrachtgever als van de werkgever. De uitslag van de scan is onderwerp van gesprek in de Directie, waarbij indien van toepassing doelen worden geformuleerd voor Solidariteit, Transparantie, Vertrouwen, Diversiteit en Duurzaamheid.

Governance Code Cultuur

Het Kröller-Müller Museum onderschrijft de acht principes van de Governance Code Cultuur.

Principe 1: De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en / of te bewaren.

- Het museum onderschrijft alle aanbevelingen van dit principe en heeft deze geborgd in de uitvoering van zijn werkzaamheden.

Principe 2: De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan (pas toe én leg uit). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af (pas toe óf leg uit).

- Het museum heeft nagenoeg alle aanbevelingen uit de Governance Code Cultuur overgenomen. Afwijkingen worden in dit Bestuursverslag gemeld, zie Principe 8. Het Bestuursverslag wordt op de website van het museum geplaatst.
- De naleving van de code is verankerd in de Reglementen en Statuten van het museum. In de jaaragenda van de Raad van Toezicht is de jaarlijkse evaluatie van de code opgenomen.
- Er doen zich in 2020 geen dilemma's of ongewenste belangenverstrengelingen voor.

Principe 3: Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.

- Er heerst een open cultuur binnen de Directie en de Raad van Toezicht. Mogelijke belangverstrengelingen worden openlijk besproken en afgewogen. Nevenactiviteiten van de leden van de Raad van Toezicht worden jaarlijks besproken, Directieleden melden nevenactiviteiten bij indienstreding en alvorens zich te conformeren aan een nieuwe nevenactiviteit.
- In de Raad van Toezicht hebben geen oud-bestuursleden zitting.
- De procedure met betrekking tot het omgaan met mogelijke ongewenste belangenverstrengeling is vastgelegd in de Statuten van het museum.

Principe 4: Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

- De informatieplicht van de Directie is vastgelegd in de Reglementen en Statuten. De minimale informatieverstrekking is tevens vastgelegd in de jaaragenda van de Raad van Toezicht.
- De Directie informeert de Raad van Toezicht over externe contacten, waar de Directie het nodig acht om de Raad van Toezicht over deze

externe contacten te informeren. Hierbij hanteert de Directie de principes van de code bij het maken van de afweging.

- Met de Ondernemingsraad zijn afspraken gemaakt over de formele en informele overleggen met de Directie. Ook is statutair vastgelegd dat de Ondernemingsraad jaarlijks aanwezig is bij een vergadering van de Raad van Toezicht. Een lid van de Raad van Toezicht is aangewezen als contactpersoon voor de Ondernemingsraad.

Principe 5: Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.

- De uitgangspunten voor het besturen van het museum zijn vastgelegd in het Directiereglement en in de Statuten. Hierin zijn ook de bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd.
- Het museum heeft een actueel risico-analyse- en beheersysteem dat minimaal eenmaal per jaar met de Raad van Toezicht en de accountant wordt besproken.
- Het museum valt onder de Wet Normering Topinkomens en conformeert zich daaraan. Jaarlijks wordt hierover verantwoording afgelegd in dit Bestuursverslag en aan het ministerie van OCW.

Principe 6: Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

- Het museum heeft een Klokkenluidersregeling en een lid van de Raad van Toezicht is vertrouwenspersoon voor de medewerkers en contactpersoon voor de Ondernemingsraad.
- Medewerkers van het museum kunnen zonder tussenkomst van een leidinggevende of collega contact opnemen met de vertrouwenspersoon.
- Een medewerker is speciaal aangesteld voor arbeidsgerelateerde omstandigheden. Op regelmatige basis wordt er door deze medewerker een risico-inventarisatie en -evaluatie geïnitieerd.
- Het museum is aangesloten bij de museum-CAO en belooft zijn medewerkers conform de CAO.

Principe 7: De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.

- De externe accountant wordt benoemd door de Raad van Toezicht. Ieder jaar brengt de accountant verslag uit aan de Raad van Toezicht. Meerdere malen per jaar heeft de accountant contact met de voorzitter van de Financiële commissie van de Raad van Toezicht.
- De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn vastgelegd in de Statuten en in het Reglement Raad van Toezicht.
- De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor de aanstelling van leden van de Directie.
- In 2020 vergadert de Raad van Toezicht zes maal in afwezigheid van de Directie. In deze vergaderingen wordt het functioneren van de Raad van Toezicht besproken. Zelfevaluatie van de Raad van Toezicht zal in 2021 onder externe begeleiding plaats vinden.
- Een afvaardiging van de Raad van Toezicht, waaronder de voorzitter, zal in 2021 individueel spreken met de Directieleden.

Principe 8: De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

- Vacatures in de Raad van Toezicht worden openbaar gemaakt via de website van het museum. Voor de werving wordt gebruik gemaakt van een wervingsbureau, gespecialiseerd in het werven van leden van Raden van Toezicht.
- Voor de leden van de Raad van Toezicht is een algemeen profiel en een specifiek profiel opgesteld, gebaseerd op de gewenste expertises in de Raad van Toezicht. Bij iedere vacature worden de profielen getoetst op actualiteit en wenselijkheid.
- De zittingstermijn van leden van de Raad van Toezicht bedraagt twee keer vier jaar. In bijzondere omstandigheden kunnen maximaal twee leden tegelijkertijd een zittingstermijn van maximaal twaalf jaar hebben. Het kan hier gaan om een nakomeling van de stichters van het museum of om situaties waarin het langer aanblijven van een lid gewenst is in verband met het afronden van een zwaarwegend dossier. Het museum kijkt hierin af van de code.
- Het rooster van aan- en aftreden van de Raad van Toezicht is opgenomen in het Bestuursverslag van het museum. Het Bestuursverslag wordt op de website van het museum geplaatst.

- Leden van de Raad van Toezicht krijgen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Onkosten voor het bijwonen van de vergaderingen van de Raad van Toezicht of voor overige werkzaamheden in het kader van het lidmaatschap van de Raad kunnen worden gedeclareerd bij het museum.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Sinds 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. Binnen de Stichting Kröller-Müller Museum vallen de Algemeen directeur, de Zakelijk directeur en de Commercieel onder de WNT. De WNT-norm voor 2020 bedraagt € 201.000. De Stichting Kröller-Müller Museum blijft daar ruim onder.

Nevenfuncties Algemeen directeur Lisette Pelsers

- Voorzitter Adviescommissie Beeldende Kunst, Prins Bernhard Cultuurfonds, Amsterdam
- Lid Ethische Codecommissie voor Musea, Amsterdam
- Lid Raad van Advies Certificatiecommissie post-initiële opleiding tot restaurator, Universiteit Amsterdam
- Lid Raad van Advies Dordrechts Museum
- Lid Raad van Advies, Oude Kerk, Amsterdam
- Voorzitter Fentener Van Vlissingen Fonds, Utrecht
- Voorzitter Stichting Van Eelen-Weeber, Laren
- Lid Deskundigenteam Toetsingscommissie voor Beschermwaardigheid, Museumregister

Nevenfuncties Zakelijk directeur Frits de Vogel

- Voorzitter Stichting Verduurzaming Musea
- Voorzitter werkgroep Duurzaamheid Kring Verzelfstandigde Rijksmusea

Nevenfuncties Commercieel directeur Winfred Voordendag

- Penningmeester bestuur theatergroep De Warme Winkel
- Voorzitter bestuur theatergroep Kassys
- Lid bestuur VACI (Verzekeringen en Arrangementen voor de Creatieve Industrie)
- Lid Adviescommissie Festivals Provincie Utrecht kunstenplan 2021-2024

Troffel van Claes Oldenburg

C. RATIO 'S

Financiële ratio's

	2016	2017	2018	2019	2020
Current ratio vlottende activa / kortlopende schulden	205%	209%	240%	180%	237%
Solvabiliteit eigen vermogen/ totaal passiva	29%	26%	25%	19%	21%
subsidie OCW/ som der baten	55%	53%	50%	53%	63%
personeelslasten/ subsidie OCW	59%	81%	77%	77%	65%

D. RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Het beleid ter beheersing van rente-, valuta-, krediet- en liquiditeitsrisico's is vastgelegd in het Treasury-statuuut. Dit statuut wordt regelmatig met de Raad van Toezicht besproken en de in dit statuut beschreven processen worden jaarlijks getoetst door de accountant.

Renterisico's

Het Kröller-Müller Museum heeft geen kredietfaciliteit en derhalve is het kredietrisico zeer beperkt. De renterisico's zijn toegenomen als gevolg van de lage rentestanden voor vergoeding op deposito's.

Valutarisico's

Het Kröller-Müller Museum beheert de risico's die voortvloeien uit valutaschommelingen op termijn door middel van aankoop van vreemde valuta ten behoeve van de financiële verplichtingen die in vreemde valuta zijn gesteld. Deze aankoop vindt plaats op het moment dat de financiële verplichting in vreemde valuta ontstaat.

Kredietrisico's

Om de omvang van het kredietrisico bij elke partij of op elke markt te beperken, toetst het Kröller-Müller Museum de kredietwaardigheid van opdrachtgevers en afnemers vooraf grondig.

Liquiditeits- en kasstroomrisico's

De beschikbare liquiditeiten worden ondergebracht bij meerdere systeembanken met tenminste een A rating.

Operationeel

Na de inkomsten uit entreegelden vormen de inkomsten uit het commerciële buitenlandse bruikleenverkeer de belangrijkste component van de directe eigen opbrengsten van het museum. De inkomsten uit het buitenland fluctueren omdat er telkens nieuwe, incidentele, overeenkomsten worden gesloten.

Het museum heeft een actuele risicobeheersing en -analyse, waarin ruim 50, met name operationele, risico's worden benoemd en gewaardeerd op basis van impact en kans. Deze risicobeheersing en -analyse wordt minimaal eens per jaar met de Raad van Toezicht besproken en zo vaak als nodig geactualiseerd.

E. WET- EN REGELGEVING

Het museum voldoet aan de in de subsidiebeschikking van het Ministerie van OCW opgelegde verplichtingen:

- Het museum is 42 uur per week geopend en bovendien op alle feestdagen met uitzondering van Nieuwjaarsdag.
- Het museum beschikt over een integraal en actueel veiligheidsplan, dat periodiek getoetst wordt.
- 100% van de objecten in de verzameling is geregistreerd, gefotografeerd en gedigitaliseerd en voldoet aan de eisen van aanwezigheid en vermelding van standplaats en juridische status in de registratie, afgezien van een kleine, steeds wisselende werkvoorraad.
- Het museum ontvangt 1.529 scholieren uit het primair onderwijs en 10.082 uit het voortgezet onderwijs (norm is respectievelijk 7.500 en 32.500). 1.450 scholen uit het primair onderwijs en 444 scholen uit het voortgezet onderwijs maken gebruik van de Schoolkaart.
- Er vinden zeven tentoonstellingen in eigen huis (norm is vijf) plaats.
- Er zijn drie tijdelijke educatieve lesprogramma's en vijf educatieve projecten gerealiseerd (norm is een) naast het vaste educatieve aanbod.
- Er worden 227 tijdelijke bruiklenen wereldwijd verstrekt (norm is 150) aan 43 bruikleengevers en 144 tijdelijke bruiklenen ingeleend (norm is tien).
- Het aantal websitebezoeken is gestegen van 505.945 in 2013 naar 1.050.607 in 2020 (norm is 350.000). Het aantal unieke bezoekers groeit van 390.420 in 2013 naar 760.076 in 2020. Op Facebook heeft het museum 31.884 volgers. Het aantal volgers op Instagram is gestegen van 36.960 in 2019 naar 51.680 in 2020. De digitale nieuwsbrief wordt maandelijks verzonden naar 16.456 ontvangers in het Nederlands, 1.556 ontvangers in het Engels en 422 in het Duits.

F. KORT VERSLAG NAMENS DE RAAD VAN TOEZICHT

Met belangstelling en waardering heeft de Raad van Toezicht kennis genomen van de inhoud van het Bestuursverslag en de Jaarrekening 2020 van de Stichting Kröller-Müller Museum.

In de vergadering van de Raad van Toezicht op 24 maart 2021 is in aanwezigheid van de externe accountant de Jaarrekening 2020 besproken. De Raad van Toezicht stelt met de accountant ook de rechtmatigheid van de verwervingen, toepassingen en bestedingen vast. De verklaring van de accountant is opgenomen bij de overige gegevens.

De Directie legt de Jaarrekening 2020 ter goedkeuring voor aan de Raad van Toezicht. De Raad keurt mede op grond van de controleverklaring en het bijbehorende accountantsverslag de Jaarrekening 2020 goed, waarna deze door de Directie van de Stichting is vastgesteld.

Raad van Toezicht 2020

De Raad van Toezicht van de Stichting Kröller-Müller Museum legt in dit verslag verantwoording af over de wijze waarop hij in 2020 invulling geeft aan zijn taken, die wettelijk liggen op het gebied van werkgeverschap van de Directie, klankbord en advies, toezicht, goedkeuringsbevoegdheden, reglementering van bestuur en verantwoording.

Samenstelling

De Raad van Toezicht bestaat uit zeven leden, waarvan een voorzitter en zes overige leden. De Raad van Toezicht heeft drie commissies ingesteld. Twee leden hebben in 2020 zitting in de Remuneratiecommissie, belast met de (voorbereiding van de) functioneringsgesprekken met de directieleden. De Financiële commissie bestaat in 2020 uit de voorzitter en een lid, belast met de beoordeling van de jaarrekening, begroting, financiële rapportages en opdracht aan de accountant. De Huisvestingscommissie bestaat in 2020 uit twee leden en is belast met het adviseren over en toezicht houden op de zorg voor de gebouwen en installaties.

Werkzaamheden

De Raad van Toezicht vergadert in 2020 zes keer in aanwezigheid van de Directie. De belangrijkste onderwerpen zijn:

- Jaarrapport 2019 (Financiële commissie ook met de accountant).
- Financiële tussentijdse rapportages 2020.
- Strategisch plan 2021-2028.
- Activiteitenplan en begroting 2021-2024.
- Begroting 2021.
- Tentoonstellingsprogramma 2021.
- Beoordeling Directie en verbetering systematiek hiervoor.
- Professionalisering Directie.
- Zelfevaluatie Raad van Toezicht en verbetering systematiek daarvoor.
- Risico-inventarisatie en -analyse.
- Strategisch marketingplan.
- Coronavirus.
- Samenstelling / Commissies / Rooster van aftreden Raad van Toezicht.
- Diversiteit en inclusie.
- Financiële bevoegdheden Directie.

De Raad van Toezicht verkrijgt ten behoeve van zijn taakuitoefening interne en externe documenten en vraagt mondelinge en schriftelijke informatie op, onder meer tijdens vergaderingen en onderstaande bijeenkomsten.

In 2020 zijn de onderwerpen die de Raad van Toezicht het nauwlettendst volgt het Strategisch plan 2021-2028 en de effecten van het coronavirus en de daarmee gepaard gaande maatregelen op de korte en lange termijn op de bedrijfsvoering. Naast de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht worden aan beide onderwerpen extra (online) vergaderingen gewijd. Voorafgaand aan de reguliere vergaderingen voert de Raad van Toezicht een vooroverleg waarin volledige aandacht is voor de standpunten van de individuele leden van de Raad van Toezicht.

De Raad onderschrijft volledig de acht principes van de Governance Code Cultuur en toetst de naleving daarvan in 2020 (zie pagina 45).

Ten behoeve van de zelfevaluatie van de Raad over de periode 2020-2021 wordt een externe bestuursadviseur gevraagd om deze te begeleiden.

De Raad van Toezicht werkt met de Directie aan een 360° beoordelingsmethodiek waarbij medewerkers van het museum wordt gevraagd om vragenlijsten in te vullen (te scoren) ter voorbereiding op de functioneringsgesprekken met de leden van de Directie. De eerste 360° rapportages worden begin 2021 opgeleverd.

Gedurende het jaar vinden beoordelings- en evaluatiegesprekken met de directieleden plaats.

In 2020 heeft de Raad van Toezicht contact met de Raad van Toezicht van de Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Een afspraak om fysiek bijeen te komen kan om voor de hand liggende redenen niet doorgaan, maar komt in 2021 hopelijk wel tot stand.

De Raad is verheugd over het toetreden van een nieuw lid vanaf het voorjaar, Manfred Sellink. Met zijn grote museale ervaring is hij een waardevolle toevoeging voor de Raad. De Raad van Toezicht bestaat vanaf medio 2020 uit Hans Kamps (voorzitter), Henriëtte Bast, Conny Braams, Pim van der Feltz, Eric Mackay, Thessa Menssen en Manfred Sellink.

In het afgelopen jaar overleed Rinus Vonhof, voormalig Zakelijk directeur van het museum. De Raad van Toezicht ervaart zijn overlijden als een zwaar verlies. Wij zullen zijn inzet voor het museum, zijn expertise en humor missen.

De Raad van Toezicht complimenteert de directie en de medewerkers met de prestaties die zijn verricht in dit moeilijke jaar. De Raad spreekt zijn dank uit jegens de medewerkers van het museum, die zich het afgelopen jaar opnieuw met veel flexibiliteit inzetten.

La Grande Pénélope van Émile Antoine Bourdelle

Functies en relevante nevenfuncties van de leden van de Raad van Toezicht

Henriette Bast, Advocaat Codex Mulder B.V.

Nevenfuncties

- Secretaris Raad van Toezicht Stichting Openbaar Onderwijs aan de Amstel
- Bestuurslid Vereniging Vrienden van Museum Het Rembrandthuis
- Voorzitter Bestuur van de Vereniging Alliance Française Amsterdam

Conny Braams, Chief Digital and Marketing Officer Unilever

Nevenfunctie

- Lid Advisory Board Rotterdam School of Management (RSM)

Pim van der Feltz, Directeur Google Nederland (tot 30 april 2020)

Nevenfuncties

- Commissaris NV de Nederlandse Spoorwegen (Groep)
- Raad van Advies NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek)
- Wetenschappelijke Adviesraad IVIR

Hans Kamps

Nevenfuncties

- Bestuurder Nederland Onderneemt Maatschappelijk! (initiatief MKB Nederland en VNO-NCW)
- Voorzitter bestuur Verenigd Zorgcollectief
- Voorzitter SNPI
- Voorzitter Raad van Commissarissen Happy Nurse
- Voorzitter Raad van Toezicht OB Rotterdam
- Voorzitter stichting Brokken
- Lid Bestuur Vitalmedtech
- Lid Dagelijks Bestuur Veroz
- Lid Centrale Raad Kamer van Koophandel
- Lid Raad van Toezicht Verweij Jonker Instituut
- Lid Raad van Toezicht Openbare Bibliotheek Rotterdam
- Lid Raad van Toezicht Level Amsterdam

Eric Mackay, Directeur Nederlands Tegelmuseum

Nevenfuncties

- Lid Algemeen Bestuur Waterschap Vallei en Veluwe
- Voorzitter Stichting Sportservice Ede
- Voorzitter Museumoverleg Ede
- Voorzitter Stichting Joods Monument Ede

Thessa Mensen

Nevenfuncties

- Lid Raad van Commissarissen FMO
- Lid Raad van Commissarissen Ordina
- Lid Raad van Commissarissen Alliander
- Lid Raad van Commissarissen PostNL
- Lid Raad van toezicht Scheepvaartmuseum

Manfred Sellink, Algemeen Directeur en Hoofdconservator, Koninklijk

Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (tot 31 maart 2020)

Nevenfuncties

- Raad van Bestuur Vrienden Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen
- Voorzitter Eigen Vermogen van het KMSKA (tot 31 maart 2020)
- Directiecomité, Algemene Vergadering en Raad van Bestuur Vlaamse Kunstcollectie (tot 31 maart 2020)
- Gastprofessor Museumkunde en Kunstbeleid, Universiteit Gent
- Algemene Vergadering VZW Museum Nicolas Rocko, Antwerpen
- Algemene Vergadering Centrum Rubenianum VZW Antwerpen
- Raad van Adviseurs Vereniging Rembrandt Den Haag
- Toetsingscommissie beschermwaardigheid (Rijksoverheid en Museumregister Nederland)
- Lid redactieraad The Low Countries, Stichting Ons Erfdeel
- Lid redactieraad Ons Erfdeel, Stichting Ons Erfdeel
- Lid Raad Van Toezicht Mauritshuis

Rooster van aan-en aftreden Raad van Toezicht

Naam	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Datum aftreden	Hoedanigheid
Pim van der Feltz	01-09-2014	01 09 2018	01-09-2022	
Hans Kamps	01-09-2014	01 09 2018	01-09-2022	Voorzitter
Conny Braams	26-06-2018	26-06-2022	26-06-2026	
Eric Mackay	26-06-2018	26-06-2022	26-06-2026	Familie Kröller-Müller / vertrouwenspersoon medewerkers en contactpersoon Ondernemingsraad
Thessa Menssen	26-03-2018	26-03-2022	26-03-2026	
Henriëtte Bast	26-06-2019	26-06-2023	26-06-2027	
Manfred Sellink	26 06 2020	26-6-2024	26-06-2028	

BIJLAGE

AANWINSTEN 2020**Aankopen door de Stichting
Kröller-Müller Museum****STEVEN AALDERS**

View (After Bruegel, December/January), 2019

olieverf op linnen, 100 × 150 cm

inv.nr. KM 134.276

herkomst: Galerie Slewe, Amsterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

STEVEN AALDERS

View (After Bruegel, February/March), 2019

olieverf op linnen, 100 × 150 cm

inv.nr. KM 134.277

herkomst: Galerie Slewe, Amsterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

STEVEN AALDERS

View (After Bruegel, April/May), 2019

olieverf op linnen, 100 × 150 cm

inv.nr. KM 134.278

herkomst: Galerie Slewe, Amsterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

STEVEN AALDERS

View (After Bruegel, June/July), 2019

olieverf op linnen, 100 × 150 cm

inv.nr. KM 134.279

herkomst: Galerie Slewe, Amsterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

STEVEN AALDERS

View (After Bruegel, August/September), 2019

olieverf op linnen, 100 × 150 cm

inv.nr. KM 134.280

herkomst: Galerie Slewe, Amsterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

STEVEN AALDERS

View (After Bruegel, October/November), 2019

olieverf op linnen, 100 × 150 cm

inv.nr. KM 134.281

herkomst: Galerie Slewe, Amsterdam

verworven met steun van de BankGiro Loterij

GIACOMO BALLA

Paravento, 1916-1917

olieverf op hout, 123,5 × 116 × 4,5 cm

inv.nr. KM 134.264

herkomst: Galleria Bottegantica, Milaan

verworven met steun van de BankGiro Loterij

ALEXANDER BOGOMAZOV

Zelfportret, 1916

zwart krijt op papier, 35,2 × 14,5 cm

inv.nr. KM 134.260

herkomst: James Butterwick Gallery, London

verworven met steun van de BankGiro Loterij

STANLEY BROUWN

*During the last weeks I counted my steps every day during
the whole day, gepubliceerd in 'Formulation', Addison*

Gallery of American Art, Andover, 1971, 1971

drukwerk op papier, 20,5 × 20,4 × 0,2 cm

inv.nr. KM 134.267

herkomst: Artbase Books

EWERDT HILGEMANN*Balance*, 1988

graniet, geboord, 2-delig: circa 90 × 160 × 105 cm, boorkern 20 cm
inv.nr. KM 134.274

herkomst: Ewerdt Hilgemann, Amsterdam
verworven met steun van de BankGiro Loterij

GEERT MUL*Breaking dawn forever*, 2020

led, zwart-wit print op 6 mm gehard diamantglas
lichtbak: 230,5 × 204,2 × 14,6 cm; duur: 42 min. 55 sec (loop)
inv.nr. KM 134.218

herkomst: Galerie Ron Mandos, Amsterdam
verworven met steun van de BankGiro Loterij

HANS OP DE BEECK*Staging Silence (3)*, 2019

digitale video projectie (loop)
speelduur: 44 minuten (loop); aspect ratio: 16:9; minimaal 4,50 m breed
inv.nr. KM 134.219

herkomst: Galerie Ron Mandos, Amsterdam
verworven met steun van de BankGiro Loterij

ANDRÉ VOLTEN*Studie voor 'Kubische constructie'*, 1967

koperlegering, 12,5 × 10 × 10 cm
inv.nr. KM 134.259

herkomst: Paul Goede

ANDRÉ VOLTEN*1 : 4 = 4 X 1*, 1986

graniet (gepolijst), 4-delig: 240 × 340 × 360 cm
inv.nr. KM 129.878

herkomst: Stichting André Volten, Kortenhoef
verworven met steun van de BankGiro Loterij

Nieuwe aanwinst: *1 : 4 = 4 X 1* van André Volten

Schenkeningen aan de Stichting Kröller-Müller Museum

EYLEM ALADOGAN

Listen to your soul, my blood is singing iron triggers that could be released, 2009-2011

nut wood, cherry wood, metal, textile

370 × 130 × 480 cm, inv.nr. KM 134.283

schenking Galerie Fons Welters

JEAN ARP

Homme vu par une fleur, 1958

brons, 10 × 11 × 8 cm

inv.nr. KM 134.220

schenking particuliere collectie

JOOST BALJEU

Zonder titel, 1990

zeefdruk op papier, 29,7 × 20,9 cm

inv.nr. KM 134.221

schenking particuliere collectie

CHRISTIAAN BASTIAANS

Niemandsland grensgebied Tsjaad en Darfur (Soedan), 2010

piëzografie op papier, 21 × 27,8 cm

inv.nr. KM 134.222

schenking particuliere collectie

CHRISTIAAN BASTIAANS

De Ontheilgden, 2011

inkt, aquarel en bladgoud op piëzografie op papier

21,2 × 37,5 cm, inv.nr. KM 134.223

schenking particuliere collectie

JOSEPH BEUYS

Intuition, 1968

grafietpotlood op houten kistje, 30 × 21 × 5,8 cm

inv.nr. KM 134.224

schenking particuliere collectie

JOSEPH BEUYS

Interfunktionen, Heft 4, maart 1970

offset op papier, 29,5 × 22 × 1,2 cm

inv.nr. KM 134.225

schenking particuliere collectie

TOM CLAASSEN

Untitled (Horse), 1996

brons, 21 × 18 × 36 cm

inv.nr. KM 134.284

schenking Galerie Fons Welters

TOM CLAASSEN

Untitled (Rabbit), 1999

brons, 42 × 22 × 18 cm

inv.nr. KM 134.285

schenking Galerie Fons Welters

TOM CLAASSEN

Untitled (Elephant), 1999

brons, 30 × 47 × 28 cm

inv.nr. KM 134.286

schenking Galerie Fons Welters

TOM CLAASSEN

Untitled (Zittend houten paard), 2001

brons, 16 × 40 × 13 cm

inv.nr. KM 134.287

schenking Galerie Fons Welters

RYAN GANDER

Yes, No, Start again, Next word, That's not quite right, Quit, 2009
 zwart vinyl, 5,5 x 80 x 2,5 cm
 inv.nr. KM 134.231
 schenking particuliere collectie

RYAN GANDER

Certificaat van 'Yes, No, Start again, Next word, That's not quite right, Quit', 2009
 fotokopie op kopieerpapier, fotokopiëren, 29,7 x 21 cm
 inv.nr. KM 134.263
 schenking particuliere collectie

PIETER GERAEDTS

Vier kubussen 1977 - onbegrensde afmetingen, 1977
 touw, variabele afmetingen
 inv.nr. KM 134.232
 schenking particuliere collectie

PIETER GERAEDTS

Certificaat van 'Vier Kubussen 1977 - onbegrensde afmetingen', 1977
 pen en grafietpotlood op papier, 29,7 x 21 cm
 inv.nr. KM 134.262
 schenking particuliere collectie

PIETER GERAEDTS

Verjaardagscake-je, 1997
 blik en krantenpulp, 14,2 x 19 x 9,2 cm
 inv.nr. KM 134.233
 schenking particuliere collectie

PIETER GERAEDTS

Zonder titel, 2004
 krantenpulp, 27 x 31 x 2,5 cm
 inv.nr. KM 134.234
 schenking particuliere collectie

Nieuwe aanwinst: *Balance* van Ewerdt Hilgemann

PIETER GERAEDTS*Kalender*, 2004

drukwerk op papier, 43 × 29,8 × 0,9 cm

inv.nr. KM 134.273

schenking particuliere collectie

THOM GERAEDTS*Krant*, 1994-1995

offset op papier, 43 × 29,4 cm (opgevouwen)

inv.nr. KM 134.235

schenking particuliere collectie

THOM GERAEDTS*Krant*, 1996

offset op papier, 39,5 × 29 cm opgevouwen

inv.nr. KM 134.229

schenking particuliere collectie

THOM GERAEDTS*Krant*, 1997

offset op papier, 57,5 × 18,3 cm (opgevouwen)

inv.nr. KM 134.237

schenking particuliere collectie

THOM GERAEDTS*Krant*, 1999

offset op papier, 55 × 20,4 cm (opgevouwen)

inv.nr. KM 134.236

schenking particuliere collectie

GILBERT & GEORGE*Reclining drunk*, 1973

groen glas, 5,5 × 23 × 12,5 cm

inv.nr. KM 134.238

schenking particuliere collectie

DAAN VAN GOLDEN*Violen*, 1991-2012

langspeelplaat (vinyl) en kleurenfoto in LP-hoes (karton)

hoes: 31,2 × 31,5 × 0,7 cm, inv.nr. KM 134.247

schenking particuliere collectie

CHRISTIE VAN DER HAAK*F.P. 83*, 1990

gouache en potlood op papier, 45,7 × 36,6 × 1,2 cm (Incl. lijst)

inv.nr. KM 134.244

schenking particuliere collectie

RONI HORN*Th Rose Prblm*, 2015

drukwerk op papier, 18 × 13 × 0,5 cm

inv.nr. KM 134.269

herkomst: Roni Horn

LOES VAN DER HORST*Dweilen - dweil*, 1981

fotocollage en potlood op papier, Incl. lijst: 66,2 × 51,1 × 1 cm

inv.nr. KM 134.245

schenking particuliere collectie

LOES VAN DER HORST*Zonder titel*, 2006

krijt op papier, 56,4 × 101,3 × 2,6 cm: Incl. lijst

inv.nr. KM 134.246

schenking particuliere collectie

ROB VAN KONINGSBRUGGEN*zonder titel*, 1981

collage, gouache en inkt op gedrukte kaart van Anton Pieck, 11,5 × 16,5 cm

inv.nr. KM 134.248

schenking particuliere collectie

ROB VAN KONINGSBRUGGEN

Zonder titel, 1985

litho op papier, 30,7 × 21,4 cm

inv.nr. KM 134.249

schenking particuliere collectie

RICHARD LONG

Sculpture on Kilimanjaro 19.340 FT (5895 M), 1969

ansichtkaart, 9,5 × 14 cm

inv.nr. KM 134.239

schenking particuliere collectie

MARK MANDERS

Landscape with the sound of a flag, 2002

email op metaal, 15,2 × 40,2 × 2,4 cm

inv.nr. KM 134.240

schenking particuliere collectie

PIET MONDRIAAN

Gleichgewicht in Rot, Blau und Gelb / Tableau I, 1923-1924

kleurenlithografie op velijn papier, met stempel, 49,1 × 65,2 cm

inv.nr. KM 134.241

schenking particuliere collectie

MARTA PAN

OBERO, 1959

brons, 22 x 20 x 22 cm

inv.nr. KM 133.004

schenking particuliere collectie

LON ROBBÉ

Olifant, 1992

fotografische afdruk op keramiek, 15,2 × 15,2 × 0,4 cm

inv.nr. KM 134.242

schenking particuliere collectie

Nieuwe aanwinst: *Zelfportret* van Alexander Bogomazov

GÜNTHER UECKER

Do it yourself / Mach es Selbst / Faites par vous memes, 1969
 spijkers en hamer op houten plank, 32 × 16,5 × 6,5 cm
 inv.nr. KM 134.243
 schenking particuliere collectie

PEER VENEMAN

Zonder titel, 1983
 vilt en lakverf op hout, Incl. lijst: 60 × 50 × 1,5 cm
 inv.nr. KM 134.252
 schenking particuliere collectie

ROY VILLEVOYE

Mapping Matching Mixing Mating, 1993
 publicatie: brochure met een tekst van Ranti Tjan, twee tekeningen en een kleurenfoto, omslag met opdruk en mix-monochrome beschildering aan de binnenzijde 31 × 22 × 0,2 cm (omslag), inv.nr. KM 134.253
 schenking particuliere collectie

HERMAN DE VRIES

an afternoon under the spindle tree. 18 oct. 1998, 18 oktober 1998
 bladeren van de kardinaalshoed op wit karton, 52,5 × 74,5 × 3 cm
 inv.nr. KM 134.227
 schenking particuliere collectie

HERMAN DE VRIES

V73-242S, 1973
 inkt op karton, Incl. lijst: 75 × 103,8 × 3 cm
 inv.nr. KM 134.226
 schenking particuliere collectie

HERMAN DE VRIES

continuum continued, 2009
 kleurpotlood op papier, 62,5 × 87,6 × 3 cm, inv.nr. KM 134.228
 schenking particuliere collectie

HERMAN DE VRIES

voor henk en ingrid, 2011
 fotokopie op papier, 29,7 × 21 cm
 inv.nr. KM 134.230
 schenking particuliere collectie

HENK VAN WOERDEN

'Vestibulum', 1992
 pastel en gemengde techniek, Incl. lijst: 81,5 × 63,3 × 2,5 cm
 inv.nr. KM 134.250
 schenking particuliere collectie

DICK VAN WOERKOM

Zomerhuis Herman Swart Oostvoorne - Axonometrie 1:100, 1981
 litho op papier, 40 × 30 cm
 inv.nr. KM 134.251
 schenking particuliere collectie

PIETER CHRISTOFFEL WONDER

Kruiwagen in kiepstand, ongedateerd
 potlood, krijt en aquarel op papier, 12,3 × 12,8 cm
 inv.nr. KM 134.254
 schenking particuliere collectie

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(euro, na resultaatbestemming)

	2020	2019
ACTIVA		
Materiële vaste activa	<u>6.544.737</u>	<u>6.521.116</u>
Totale vaste activa	6.544.737	6.521.116
Vorraden	1.089.217	954.662
Vorderingen	827.099	1.293.425
Liquide middelen	<u>10.500.502</u>	<u>8.068.253</u>
Totale vlottende activa	<u>12.416.818</u>	<u>10.316.340</u>
TOTALE ACTIVA	<u><u>18.961.555</u></u>	<u><u>16.837.456</u></u>

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(euro, na resultaatbestemming)

	2020	2019
PASSIVA		
Algemene reserve	3.148.516	3.148.516
Bestemmingsreserves:		
Bestemmingsreserve Covid-19	857.259	-
Aanloopkosten uitbreiding museum	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal Bestemmingsreserves	857.259	-
Bestemmingsfonds OCW (exploitatie)	<u>-</u>	<u>-</u>
Totale eigen vermogen	4.005.775	3.148.516
Fonds kunstaankopen	541.289	318.294
Voorziening jubileumgratificatie	106.045	91.803
Voorziening groot onderhoud	<u>657.029</u>	<u>497.029</u>
Totaal voorzieningen	763.074	588.832
Investeringsubsidies:		
Veiligheid musea	145.429	191.437
Technisch vervangingsonderhoud 2006	-	-
Technisch vervangingsonderhoud 2008	-	11.518
Technisch vervangingsonderhoud 2009	17.626	30.845
Beveiliging	497.687	657.687
Depotuitbreiding	2.706.774	2.781.616
Depotinrichting	79.726	148.063
Investerings 2018	765.849	930.086
Investerings 2019	117.317	150.964
Investerings 2020	<u>972.445</u>	<u>-</u>
	5.302.853	4.902.216
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	<u>3.145.829</u>	<u>2.163.928</u>
Totale langlopende schulden	8.448.682	7.066.144
Schulden aan leveranciers	1.349.181	2.044.071
Nog te besteden huisvestingssubsidie OCW	1.446.197	1.184.228
Belastingen en premies sociale verzekeringen	204.670	244.123
Vooruit ontvangen subsidies	816.354	881.150
Overige schulden en overlopende passiva	<u>1.386.333</u>	<u>1.362.098</u>
Totale kortlopende schulden	<u>5.202.735</u>	<u>5.715.670</u>
	<u>18.961.555</u>	<u>16.837.456</u>

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2020

(euro)

	2020	begroting	2019
BATEN			
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten totaal	2.493.215	4.001.000	4.552.502
Publiekinkomsten binnenland totaal	1.519.602	2.753.000	3.059.002
waarvan kaartverkoop	1.067.053	1.950.000	2.131.409
waarvan overig	452.549	803.000	927.593
Publiekinkomsten buitenland totaal	973.613	1.248.000	1.493.500
Overige directe inkomsten totaal	-	-	-
Sponsorinkomsten	-	-	-
waarvan sponsoring in natura	-	-	-
waarvan overige sponsorinkomsten	-	-	-
Overige inkomsten	-	-	-
waarvan vergoedingen van coproducenten	-	-	-
waarvan overige directe inkomsten	-	-	-
Totaal directe opbrengsten	2.493.215	4.001.000	4.552.502
Indirecte opbrengsten	467.292	304.000	440.791
waarvan kapitalisatie van vrijwilligers	-	-	-
waarvan overige indirecte opbrengsten	467.292	304.000	440.791
Private middelen	1.879.462	1.498.000	894.000
Particulieren incl. vriendenverenigingen	258.001	100.000	115.000
Bedrijven	-	-	-
Private fondsen	229.939	248.000	93.050
Goede doelen loterijen	1.391.522	1.150.000	685.950
Totale Opbrengsten	<u>4.839.969</u>	<u>5.803.000</u>	<u>5.887.293</u>
Structurele subsidie OCW	8.238.054	7.401.000	6.862.998
Regeling specifiek cultuurbeleid	3.818.383	1.847.000	1.847.271
Erfgoedwet onderdeel huisvesting	2.170.344	3.371.000	2.833.054
Erfgoedwet onderdeel Collectiebeheer	2.249.327	2.183.000	2.182.673
Incidentele publieke subsidies	<u>1.950</u>	<u>-</u>	<u>103.295</u>
Totale Subsidies/Bijdragen	<u>8.240.004</u>	<u>7.401.000</u>	<u>6.966.293</u>
TOTALE BATEN	13.079.973	13.204.000	12.853.586

(VERVOLG)

(euro)

	2020	begroting	2019
LASTEN			
Salarislasten	5.338.862	5.241.000	5.266.027
waarvan vast contract	4.814.653	3.770.399	4.675.377
waarvan tijdelijk contract	336.943	1.213.601	348.915
waarvan inhuur	187.266	257.000	241.735
Huisvestingslasten	2.170.344	3.371.000	2.833.054
Afschrijvingen	308.614	315.000	316.771
Aankopen	1.192.292	1.150.000	558.990
Overige lasten	<u>2.970.084</u>	<u>3.328.000</u>	<u>4.066.381</u>
TOTALE LASTEN	11.980.196	13.405.000	13.041.223
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	1.099.777	-201.000	-187.637
Saldo rentebaten/-lasten	-19.522	-	612
Mutatie aankoopfonds	-222.996	-	-253.788
Koersverschillen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-31</u>
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>857.259</u>	<u>-201.000</u>	<u>-440.844</u>

RESULTAATBESTEMMING

(euro)

	2020	begroting	2019
Exploitatieresultaat	857.259	-201.000	-440.844
Mutatie Bestemmingsfondsen en Bestemmingsreserves			
Dotatie Bestemmingsreserve Covid-19	-857.259		
Onttrekking Bestemmingsreserve aanloopkosten uitbreiding museum	-	-	390.000
Subtotaal mutatie Bestemmingsfondsen en reserves	<u>-857.259</u>	<u>-</u>	<u>390.000</u>
Exploitatieresultaat als basis voor bepalen 'niet bestede subsidie'	-0	-201.000	-50.844
Onttrekking / dotatie aan Bestemmingsfonds OCW (BIS)		-	143.273
Onttrekking / dotatie aan Algemene reserve	<u>0</u>	<u>-</u>	<u>-92.429</u>
Subtotaal onttrekkingen / dotaties aan Bestemmingsfonds OCW en Algemene re	0	-	50.844
Totaal resultaatbestemming	<u><u>-857.259</u></u>	<u><u>-</u></u>	<u><u>440.844</u></u>

CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2020

(euro)

Functioneel					
Categorie		Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie- beheer	Algemeen beheer
			Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering restauratie en documentatie	
BATEN					
Directe opbrengsten					
Publieksinkomsten totaal		2.493.215			
Publieksinkomsten binnenland totaal		1.519.602			
waarvan kaartverkoop		1.067.053	1.067.053		
waarvan overig		452.549	452.549		
Publieksinkomsten buitenland totaal		973.613	973.613		
Sponsorinkomsten		-			
waarvan sponsoring in natura		-	-		
waarvan overige sponsorinkomsten		-	-		
Overige inkomsten		-			
waarvan vergoedingen van coproductanten		-	-		
waarvan overige inkomsten		-	-		
Totale directe opbrengsten		2.493.215			
Indirecte opbrengsten		467.292			
waarvan kapitalisatie van vrijwilligers		-			
waarvan overige indirecte opbrengsten		467.292	148.457	299.372	19.463
Private middelen		1.879.462			
particulieren incl. vriendenverenigingen		258.001	-	258.001	-
bedrijven		-			
private fondsen		229.939	9.462	220.477	-
goede doelen loterijen		1.391.522		1.391.522	
Totale Opbrengsten		4.839.969	2.651.134	2.169.372	19.463
Structurele subsidie OCW		8.238.054			
Regeling specifiek cultuurbeleid		3.818.383	3.818.383		
Erfgoedwet onderdeel huisvesting		2.170.344	1.258.799	781.324	130.221
Erfgoedwet onderdeel Collectiebeheer		2.249.327		2.249.327	
Incidentele publieke subsidies		1.950	1.950		
Totale Subsidies/Bijdragen		8.240.004	5.079.132	3.030.651	130.221
TOTALE BATEN		13.079.973	7.730.266	5.200.023	149.684

(VERVOLG)

(euro)

Categorie	Functioneel	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie- beheer	Algemeen beheer
			Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering, restauratie en documentatie	
LASTEN					
	Salarislasten	5.338.862	2.460.050	1.650.636	1.228.176
	Huisvestingslasten	2.170.344	1.258.799	781.324	130.221
	Afschrijvingen	308.614	178.996	111.101	18.517
	Aankopen	1.192.292		1.192.292	
	Overige lasten	2.970.084	1.488.794	700.760	780.530
	TOTALE LASTEN	11.980.196	5.386.639	4.436.113	2.157.444
	Saldo uit gewone bedrijfsvoering	1.099.777	2.343.627	763.910	-2.007.760
	Saldo rentebaten/-lasten	-19.522			-19.522
	Mutatie aankoopfonds	-222.996		-222.996	
	Koersverschillen	-			-
	Saldo uit bedrijfsvoering	857.259	2.343.627	540.914	-2.027.282
	Toerekening Algemeen beheer	-	-1.351.319	-675.963	2.027.282
	EXPLOITATIERESULTAAT	857.259	992.308	-135.049	-
	Overheveling subsidie	-	-135.049	135.049	-
	Dotatie Bestemmingsreserve Covid-19	-857.259	-857.259		
		-0	-	-	-

Personeel en vrijwilligers

	2020		begroting		2019	
<i>Specificatie personeelslasten</i>	€	fte	€	fte	€	fte
Waarvan vast contract	4.814.653	83,3	3.770.399		4.675.377	81,7
Waarvan tijdelijk contract	336.943	8,8	1.213.601		348.915	11,7
Waarvan inhuur	187.266	n.v.t.	257.000	n.v.t.	241.735	n.v.t.
Personeelslasten totaal	5.338.862	92,1	5.241.000		5.266.027	93,4

De Stichting Kröller-Müller Museum maakt geen gebruik van vrijwilligers.

KASSTROOMOVERZICHT 2020

(euro)

	2020	2019
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat	857.259	-440.844
Aanpassingen voor:		
afschrijvingen materiële vaste activa	985.007	933.670
afgeschreven op desinvesteringen	-	-
mutatie aankoopfonds	222.995	253.789
mutatie voorzieningen	<u>174.242</u>	<u>138.822</u>
	1.382.244	1.326.281
Veranderingen in werkkapitaal		
mutatie in voorraden	-134.556	56984
mutatie in vorderingen	466.328	266.237
mutatie in kortlopende schulden	<u>-448.139</u>	<u>2.535.131</u>
	-116.367	2.858.352
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
investering in vaste bedrijfsmiddelen	-1.008.628	-919.598
desinvestering vaste bedrijfsmiddelen	<u>-</u>	<u>-</u>
	-1.008.628	-919.598
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
mutatie investeringssubsidies	400.636	-400.429
vooruitontvangen subsidies	917.104	363.481
mutatie langlopende schulden	<u>-</u>	<u>-</u>
	1.317.740	-36.948
Totale kasstroom	<u><u>2.432.248</u></u>	<u><u>2.787.242</u></u>
Stand liquide middelen 1 januari	8.068.253	5.281.012
Stand liquide middelen 31 december	<u>10.500.502</u>	<u>8.068.253</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>2.432.249</u></u>	<u><u>2.787.241</u></u>

TOELICHTING BIJ DE JAARREKENING 2020

ALGEMEEN

De Stichting Kröller-Müller Museum is op 14 maart 1928 opgericht en statutair gevestigd te Otterlo, gemeente Ede. De Stichting Kröller-Müller Museum staat bij de Kamer van Koophandel ingeschreven onder nummer 41151198.

Het uitbreken van het coronavirus en de preventieve maatregelen genomen door de overheid zorgen voor grote economische onzekerheid. Voor het Kröller-Müller Museum betekenen de huidige maatregelen dat het museum vanaf 1 januari 2021 gesloten is voor het publiek. Het is nog onbekend wanneer het museum weer publiek mag ontvangen en welke maatregelen het museum hierbij moet naleven. De maatregelen hebben een effect op de publieksinkomsten in 2021. Ook maatregelen in het buitenland zorgen voor onzekerheid bij buitenlandse partners die een bruikleenvergoeding verschuldigd zijn aan het museum. Dit brengt voor het Kröller-Müller Museum onzekerheid over de betaling van facturen. Het museum heeft in het eerste kwartaal een beschikking van het ministerie van OCW ontvangen waarin het museum een extra subsidie toegekend heeft gekregen van ruim € 1.300.000 als compensatie voor de gederfde publieksinkomsten in de eerste helft van 2021. Op basis van de ontvangen extra subsidie en met inachtneming van het gevormde Bestemmingsreserve Covid-19 en het weerstandsvermogen van het museum verwacht het museum geen problemen in de continuïteit van het museum. 2021 verwacht het museum met een positief resultaat af te sluiten. Dit positief resultaat wordt met name gevormd door de reeds toegekende extra subsidie en de gerealiseerde kostenbesparingen. Een positief resultaat zal worden toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Covid-19.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemene grondslagen

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

De Jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Handboek verantwoording cultuursubsidies musea 2017-2020 van het Ministerie van OCW. Dit heeft tot gevolg dat het eigen vermogen wordt onderverdeeld in een Algemene reserve, Bestemmingsfondsen en Bestemmingsreserves. Bijdragen die worden ontvangen en waaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door derden (en die niet gerelateerd zijn aan collectieaankopen of investeringsbijdragen inzake materiële vaste activa), worden verantwoord in een Bestemmingsfonds.

De mutaties op deze Bestemmingsfondsen worden middels resultaatbestemming verwerkt in de Jaarrekening. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies musea 2017-2020 zijn ook de bepalingen van BW2 titel 9 en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving van toepassing op deze Jaarrekening.

Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de Jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt, schattingen maakt en veronderstellingen doet die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige periodes waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Omrekening vreemde valuta

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de Jaarrekening verwerkt tegen de koers op het moment van het aangaan van de transactie. Uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in de exploitatierekening.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA**Materiële vaste activa**

De kunstvoorwerpen en de reproductierechten zijn niet gewaardeerd. De kunstvoorwerpen bestaan uit objecten in eigendom van de Stichting, verkregen door de fusie met de Kröller-Müller Stichting en objecten die sinds de verzelfstandiging van 1 juli 1994 zijn aangeschaft met behulp van bijdragen van derden, niet zijnde bijdragen van het Ministerie van OCW (51% regeling).

Onder de materiële vaste activa zijn begrepen alle vaste activa die zijn bestemd om de uitoefening van de werkzaamheden van de Stichting duurzaam te dienen. Vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De Stichting Kröller-Müller Museum is huurder van de gebouwen gelegen aan Houtkampweg 6-10 te Otterlo, Wilmersdorf 5 te Apeldoorn en van het Rietveldpaviljoen in de beeldentuin.

Vaste activa die met project- of investeringssubsidies zijn gefinancierd, worden enerzijds als vaste activa op de balans opgenomen en anderzijds onder de langlopende schulden gepresenteerd als investeringssubsidies, die gelijklopend met afschrijvingstermijnen vrij vallen.

Vorraden

Deze worden gewaardeerd tegen de laatst bekende inkooprijzen onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor incurantheid. De uitgaven voor eigen (niet commerciële) publicaties worden niet geactiveerd, maar direct ten laste van het resultaat gebracht.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente-rente-inkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het gedeelte van het eigen vermogen waartoe de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

Bestemmingsreserves

Het gedeelte van het eigen vermogen waarin onbestede OCW subsidies worden weergegeven uit voorgaande beleidsperiodes.

Bestemmingsfonds OCW (BIS)

Het gedeelte van het eigen vermogen waarin, in de huidige beleidsperiode (2017- 2020) vanuit een positief exploitatieresultaat aangemerkte onbestede Basis Infrastructuur Subsidie, wordt weergegeven. Onttrekkingen kunnen alleen bij een negatief exploitatieresultaat plaatsvinden naar rato van eigen inkomsten. In 2019 is de vorming en de instandhouding van het Bestemmingsfonds OCW (BIS) vervallen. Een eerder gevormd fonds is per 31 december 2019 vrijgevallen voor toevoeging aan de algemene reserve.

Bestemmingsfonds OCW (Erfgoedwet Collectie)

Het gedeelte van het eigen vermogen waarin onbestede subsidies inzake de Erfgoedwet Collectiebeheer worden weergegeven. In 2019 is de vorming en de instandhouding van het Bestemmingsfonds OCW (Erfgoedwet Collectie) vervallen.

Voorziening groot onderhoud

Dotatie aan de voorziening groot onderhoud vindt plaats op basis van het geplande groot onderhoud, zoals is aangegeven in het opgestelde Meerjaren onderhoud- en investeringsplan. Hierdoor worden de kosten gelijkmatig verdeeld over de jaren terwijl de uitgaven in verschillende jaren plaatsvinden. Uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht in het jaar dat het onderhoud plaatsvindt.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening voor jubileumuitkeringen dient te worden opgenomen conform de bepalingen uit Richtlijn 271 van de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De voorziening is berekend rekening houdend met deelnamekansen, toekomstige uitkeringen en reeds verstreken diensttijd. De voorziening wordt gevormd voor de in de CAO opgenomen toekomstige jubileumuitkeringen en wordt contant gemaakt tegen 3%.

Pensioenen

De pensioentoezegging aan het personeel is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg & Welzijn, een bedrijfstakpensioenfonds. De pensioenovereenkomst heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst met de kenmerken van een middelloonregeling. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als pensioenlast verantwoord in de exploitatierekening. Vooruitbetaalde premies worden verantwoord als overlopende activa indien dit leidt tot een terug storting of vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het storten van een aanvullende bijdrage in geval van tekorten bij het pensioenfonds.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds was ultimo 2020 92,6% (2019: 99,2%). In het bijgewerkte herstelplan van januari 2020 laat het pensioenfonds zien dat de beleidsdekkingsgraad eind 2027 weer op het vereiste niveau kan zijn. Dit is binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar. Zolang er niet genoeg geld in kas is, past het pensioenfonds dit plan elk jaar aan en legt het ter goedkeuring voor aan toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB).

Langlopende schulden

Indien met projectsubsidies vaste activa worden aangeschaft, dan wordt dit deel van de projectsubsidie als investeringssubsidie opgenomen onder de langlopende schulden teneinde de jaarlijkse afschrijvingslast op de investering als vrijval hierop tegen te boeken. Indien met bijdrage van derden vaste activa worden aangeschaft, dan wordt desbetreffende bijdrage als sponsoring opgenomen onder de langlopende schulden teneinde de jaarlijkse afschrijvingslast op de investering als vrijval hierop tegen te boeken.

Kortlopende schulden

Het Ministerie van OCW heeft voor de beleidsperiode 2017-2020 bepaald dat de nog niet bestede projectsubsidies verantwoord moeten worden als vooruit ontvangen subsidie onder de kortlopende schulden.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd. Kosten worden op basis van de gerealiseerde bestedingen toegerekend aan de exploitatierekening.

OPBRENGSTVERANTWOORDING

Algemeen

Baten omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen.

Exploitatiesubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Het niet aangewende bedrag van de toegekende Huisvestingssubsidie OCW voor de cultuurperiode 2017-2020 wordt in de balans als 'Nog te besteden subsidie huisvesting OCW' onder de schulden opgenomen.

Investeringsubsidies

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden als verplichting op de balans opgenomen en in mindering gebracht op de in de exploitatierekening verwerkte afschrijvingen. De investeringssubsidie valt vrij ter dekking van de afschrijvingskosten in dezelfde termijn als de afschrijvingstermijn op het actief dat gerealiseerd is met de investeringssubsidie.

Verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

PERSONEELSBELONINGEN

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen die niet in eigendom zijn, wordt niet afgeschreven.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge-accounting wordt toegepast.

Vennootschapsbelasting

In 2019 heeft de Belastingdienst uitgesproken dat het museum niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Hoewel sprake is van een organisatie van kapitaal en arbeid en het museum deelneemt in het economisch verkeer, ontbreekt het feitelijk aan een winststreven. Daarnaast ontvangt het museum een deel van zijn inkomsten uit zuivere vrijgevigheid. Deze inkomsten worden fiscaal buiten beschouwing gelaten.

Materiële vaste activa

(euro)

	Bedrijfs- installaties	Gebouwen en terreinen	Masterplan en Deltaplan	Overige inventaris	Onder handen activa	Totaal
Aanschafwaarde 1 januari 2020	628.865	8.671.162	125.072	3.506.897	502.272	13.434.268
Bij: Investerings	-	1.043.721	-	463.883	-498.976	1.008.628
Af: Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
Aanschafwaarde 31 december 2020	628.865	9.714.883	125.072	3.970.780	3.296	14.442.896
Af: Afschrijvingen t/m 2019	628.865	3.539.602	125.072	2.619.613	-	6.913.152
Bij: Afschrijfdeel desinvestering	-	-	-	-	-	-
	-	6.175.281	-	1.351.167	3.296	7.529.744
Afschrijving museum 2020	-	-	-	308.614	-	308.614
Afschrijving t.l.v. huisvestingskosten	-	33.310	-	-	-	33.310
<i>Afschrijving t.l.v. investerings-subsidies onder de langlopende schulden:</i>						
• Uitbreiding depot	-	74.842	-	-	-	74.842
• Inrichting depot	-	68.337	-	-	-	68.337
• Beveiliging beeldentuin	-	160.000	-	-	-	160.000
• Veiligheid musea	-	46.008	-	-	-	46.008
• TV onderhoud 2006	-	-	-	-	-	-
• Rietveldpaviljoen	-	11.518	-	-	-	11.518
• TV onderhoud 2009	-	13.218	-	-	-	13.218
• Investerings 2018	-	164.237	-	-	-	164.237
• Investerings 2019	-	33.647	-	-	-	33.647
• Investerings 2020	-	71.276	-	-	-	71.276
Vrijval investeringssubsidie	-	643.083	-	-	-	643.083
Totaal afschrijvingen	-	676.393	-	308.614	-	985.007
Boekwaarde per 31 december 2020	-	5.498.888	-	1.042.553	3.296	6.544.737

De investeringen in 2020 bestaan voor het merendeel uit de herinrichting van het secretariaat voor een bedrag van € 92,984, de herinrichting van de loods in Apeldoorn voor € 208.193, de vernieuwing van de pantry voor € 30.000, het nieuwe lichtplan in de Van de Veldevleugel voor € 333.683, de renovatie van de toiletten voor € 468.747 en de vernieuwing van de aula in de Van de Veldevleugel € 118.450.

De post 'Onderhanden activa' betreft de volgende investering:

- Herinrichting aula Van de Veldeleugel € 3.296

Op de materiële vaste activa zijn de volgende afschrijvingspercentages van toepassing:

- Bedrijfsinstallaties 10%
- Gebouwen en infrastructuur 2,5% / 10% / 20%
- Masterplan en Deltaplan 10%
- Overige inventaris en inrichting 20%

Vlottende activa

Vorraden

(euro)

	2020	2019
Voorraad reproducties drukwerk e.d.		
Reproducties en affiches	50.120	54.494
Cadeau-artikelen	390.695	421.849
Boekwerken en catalogi	627.776	461.085
Kaarten	25.547	32.395
Museumkaart	16.366	7.270
	<u>1.110.504</u>	<u>977.093</u>
Af: Voorziening incurante voorraad	<u>-21.287</u>	<u>-22.431</u>
	<u><u>1.089.217</u></u>	<u><u>954.662</u></u>

Reproductierechten

De reproductierechten vloeien voort uit de beheersovereenkomst die in 1973 met de Staat der Nederlanden is gesloten. Hierdoor kan de museumwinkel catalogi, foto's, prentbriefkaarten en dergelijke verkopen.

Vorderingen**Debiteuren**

(euro)

	2020	2019
Debiteuren museumwinkel	10.357	40.523
Debiteuren museum	<u>181.005</u>	<u>409.242</u>
	<u>191.362</u>	<u>449.765</u>

Overige vorderingen en vooruitbetaalde kosten

(euro)

	2020	2019
Bijdrage Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	9.521	33.284
Bijdrage Vereniging Rembrandt	10.000	-
Bijdrage Jeekel Stichting	47.852	58.050
Nog te ontvangen bruikleenvergoedingen	79.550	
Entreegelden via Museumkaart	29.237	130.039
Vooruitbetaalde inkoop boeken	6.577	13.327
Nog te ontvangen vergoedingen BankGiro Loterij	3.292	63.022
Teruggaaf Energiebelasting	49.350	48.380
BTW museum	212.803	304.102
Vordering Fietsplan	4.312	2.244
Overige	<u>183.243</u>	<u>191.212</u>
	<u>635.737</u>	<u>843.660</u>
Totaal vorderingen	<u>827.099</u>	<u>1.293.425</u>

Liquide middelen

(euro)

	2020	2019
Museum:		
Kas	588	8.360
ING Bank	2.734.504	2.624.267
ABN Amrobank NV	5.326.591	3.048.903
Rabobank	1.996.887	1.999.986
Museumwinkel:		
Kas	10.780	34.898
ING Bank	325.044	191.077
ABN Amrobank NV	106.108	160.762
Deutsche Bank Nederland NV	-	-
Totaal liquide middelen	<u>10.500.502</u>	<u>8.068.253</u>

De Stichting Kröller-Müller Museum maakt gebruik van ondernemersdepositorekeningen.

	EUR
Deposito ABN Amrobank (vrij opneembaar)	1.954.129

Het gemiddelde rentepercentage op de deposito's bedroeg tot 1 april 2020 0,01% (2019: 0,01%). Vanaf 1 april 2020 wordt er 0,5% negatieve rente in rekening gebracht op gecumuleerde banksaldi, waarbij drempelbedragen van toepassing zijn.

ABN Amro	€ 2.500.000,-
ING Bank	€ 1.000.000,-
Rabobank	€ 1.000.000,-

De ABN Amrobank is gewaardeerd met een A rating (Standard & Poor's).

Algemene reserve

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	3.148.516	3.056.088
Exploitatieresultaat	<u>-0</u>	<u>92.428</u>
Stand per 31 december	<u>3.148.516</u>	<u>3.148.516</u>

Bestemmingsreserve Covid-19

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	-
Mutatie bestemmingsreserve	<u>857.259</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>857.259</u>	<u>-</u>

Het museum heeft in 2020 extra subsidie ontvangen van het ministerie van OCW voor het opvangen van de negatieve financiële gevolgen van de corona pandemie. Het museum verwacht dat de pandemie ook gevolgen zal hebben voor het exploitatie resultaat in 2021 en latere jaren. Het museum heeft een Bestemmingsreserve Covid-19 gevormd om deze toekomstige effecten op te vangen. Het gehele positieve resultaat van de publieksfunctie, waarin de extra subsidie is verwerkt, is aan deze Bestemmingsreserve gedoteerd.

Bestemmingsreserve aanloopkosten uitbreiding museum

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	390.000
Mutatie reserve	<u>-</u>	<u>-390.000</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

De directie is in 2017 een traject gestart om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor een uitbreiding van het museum. Voor de daarmee samenhangende kosten heeft de directie een Bestemmingsreserve aan gelegd ter grootte van € 700.000 door onttrekking uit de Algemene reserve op basis van winstbestemming. In 2018 is, in overleg met de Raad van Toezicht, een bedrag van € 310.000 onttrokken aan deze reserve. Het restant van de reserve is in 2019 vrij gevallen ten gunste van de kosten van de architect die de uitbreidingsstudie uitvoert.

Bestemmingsfondsen**Bestemmingsfonds OCW (BIS)**

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	143.273
Resultaatbestemming	<u>-</u>	<u>-143.273</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

Voorheen moest een gedeelte van het resultaat worden toegevoegd / onttrokken aan het bestemmingsfonds OCW. Deze verplichting is met terugwerkende kracht tot aan het begin van de beleidsperiode vervallen. Eerder toegevoegde gelden zijn via de resultaatbestemming per ultimo 2019 toegevoegd aan de Algemene reserve.

Fonds kunstaankopen

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	318.294	64.505
Bij:		
BankGiro Loterij via Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	1.132.983	508.688
Legaten	234.452	100.000
Fonds Jeekel Stichting	47.852	43.050
Resultaat museumwinkel	-	161.041
	<u>1.415.287</u>	<u>812.779</u>
	1.733.581	877.284
Af: Besteed aan kunstaankopen	<u>1.192.292</u>	<u>558.990</u>
Stand per 31 december	<u>541.289</u>	<u>318.294</u>

Vorzieningen

Voorziening jubileumuitkeringen

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	91.803	89.260
Toevoeging boekjaar	15.047	12.395
Besteding boekjaar	<u>-805</u>	<u>-9.852</u>
Stand 31 december	<u>106.045</u>	<u>91.803</u>

In 2021 verwacht het museum € 8.150 uit te keren ten laste van de voorziening jubileumuitkeringen.

Voorziening groot onderhoud

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	497.029	360.750
Vrijval voorziening	-	-
Toevoeging boekjaar	<u>160.000</u>	<u>160.000</u>
Beschikbaar	657.029	520.750
Besteding boekjaar	<u>-</u>	<u>-23.721</u>
Stand per 31 december	<u><u>657.029</u></u>	<u><u>497.029</u></u>

Per 1 januari 2017 is de Erfgoedwet in werking getreden. In de Erfgoedwet is voor huisvesting vastgelegd dat de musea verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en de instandhouding van de gebouwen. Hiervoor is eind 2015 een Meerjaren onderhoud- en investeringsplan opgesteld. In dit onderhoudsplan zijn de vervangingsinvesteringen en de kosten voor groot onderhoud opgenomen.

De toevoeging van € 160.000 is gebaseerd op de lasten die samenhangen met groot onderhoud tot het jaar 2044 en een inflatiecorrectie van 1,3%. Als gevolg van de herziening van het Meerjaren onderhoud- en investeringsplan in 2020 en het in eigen beheer nemen van het beheer en onderhoud van de gehuurde gebouwen, zijn er in 2020 geen bestedingen ten laste van de voorziening groot onderhoud gebracht. In 2021 verwacht het museum € 47.974 te besteden aan onderhoud ten laste van de voorziening groot onderhoud.

Langlopende schulden**Investeringssubsidie Veiligheid musea**

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	191.437	237.445
Vrijval / aanwending	<u>46.008</u>	<u>46.008</u>
Stand per 31 december	<u><u>145.429</u></u>	<u><u>191.437</u></u>

In verband met de uitvoering van maatregelen voortvloeiende uit het rapport Veiligheid voor VRM-Musea wordt met ingang van 2006 jaarlijks een projectsubsidie van € 171.280 ontvangen. In verband met de stelselwijziging in het kader van de Erfgoedwet is de projectsubsidie Veiligheid musea per 1 januari 2017 komen te vervallen. Met een deel van deze subsidie zijn investeringen gepleegd die na afstemming met het ministerie, via de resultaatbestemming, onder de langlopende schulden gepresenteerd blijven als investeringssubsidie. De investeringssubsidie valt vrij ten gunste van het resultaat, analoog aan de afschrijvingstermijn van de investering.

Investeringsubsidie technisch vervangingsonderhoud 2006

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	1.713
Vrijval / aanwending	<u>-</u>	<u>1.713</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>-</u></u>

In verband met de vervanging van de verlichting in het administratiegebouw, vervanging van de verdeelinrichting in de bunker en een gedeelte van het gasleidingnet is in 2007 een eenmalige investeringssubsidie van € 35.100 ontvangen. De werkzaamheden zijn in 2008 afgerond. In 2009 heeft de facturatie plaats gevonden in het kader van dit project ad € 25.714.

Investeringsubsidie technisch vervangingsonderhoud 2008

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	11.518	34.556
Vrijval / aanwending	<u>11.518</u>	<u>23.038</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>11.518</u></u>

In verband met de reconstructie van het Rietveldpaviljoen is verdeeld over 2009 en 2010 een eenmalige investeringssubsidie van € 425.000 ontvangen. De werkzaamheden zijn in 2010 afgerond. In 2010 heeft de facturatie plaats gevonden in het kader van dit project ad € 230.376.

Investeringsubsidie technisch vervangingsonderhoud 2009 en 2010

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	30.845	44.063
Vrijval / aanwending	<u>13.219</u>	<u>13.218</u>
Stand per 31 december	<u><u>17.626</u></u>	<u><u>30.845</u></u>

In verband met vervanging van de verlichting in de Quistvleugel is in 2010 een investeringssubsidie van totaal € 185.000 ontvangen. In 2012 heeft de facturatie plaatsgevonden in het kader van dit project ad € 132.183.

Investeringssubsidie beveiliging

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	657.687	817.687
Vrijval / aanwending	<u>160.000</u>	<u>160.000</u>
Stand per 31 december	<u><u>497.687</u></u>	<u><u>657.687</u></u>

In het kader van de beveiliging van onder andere de beeldentuin is in 2010 een investeringssubsidie van € 1.600.000 ontvangen. De eerste fase van de werkzaamheden is in 2012 gestart. In 2012 heeft de eerste facturatie plaatsgevonden in het kader van dit project ad € 171.865. In 2013 is er voor een bedrag ad € 1.003.650 geïnvesteerd. Begin 2014 is de investering en de technische oplevering van de laatste fase afgerond voor een bedrag van € 424.485.

Investeringssubsidie uitbreiding depot

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	2.781.616	2.856.458
Vrijval / aanwending	<u>74.842</u>	<u>74.842</u>
Stand per 31 december	<u><u>2.706.774</u></u>	<u><u>2.781.616</u></u>

In 2016 is gestart met de uitbreiding van het bestaande hoofddepot ter grootte van ongeveer 1.000 vierkante meter. Ten behoeve van de financiering van de uitbreiding zijn de Bestemmingsreserve OCW exploitatiesubsidie en Bestemmingsreserve OCW huisvestingsubsidie aangewend. De totale aanbesteding ultimo 2016 bedraagt € 2.993.669. De oplevering heeft in 2017 plaatsgevonden.

Investeringssubsidie inrichting depot

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	148.063	216.400
Vrijval / aanwending	<u>68.337</u>	<u>68.337</u>
Stand per 31 december	<u><u>79.726</u></u>	<u><u>148.063</u></u>

In het kader van de uitbreiding van het bestaande hoofddepot zijn er investeringen gedaan op het gebied van inrichting. In 2016 is er in totaal voor een bedrag van € 341.685 gefactureerd voor stellingen en schilderijrekken. Ten behoeve van de financiering van de uitbreiding is de Bestemmingsreserve OCW exploitatiesubsidie aangewend.

Investeringsubsidie 2018

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	930.086	1.094.323
Vrijval / aanwending	<u>164.237</u>	<u>164.237</u>
Stand per 31 december	<u><u>765.849</u></u>	<u><u>930.086</u></u>

Onderdeel van de stelselwijziging van het ministerie van OCW per 1 januari 2017 is de vorming van investeringsubsidies ten laste van de huisvestingsubsidie, om toekomstige afschrijvingslasten te dekken. In 2018 is voor de eerste maal een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingsubsidie.

Investeringsubsidie 2019

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	150.964	-
Dotatie wegens investeringen	<u>-</u>	<u>174.417</u>
Vrijval / aanwending	<u>150.964</u> <u>33.647</u>	<u>174.417</u> <u>23.453</u>
Stand per 31 december	<u><u>117.317</u></u>	<u><u>150.964</u></u>

Onderdeel van de stelselwijziging van het ministerie van OCW per 1 januari 2017 is de vorming van investeringsubsidies ten laste van de huisvestingsubsidie, om toekomstige afschrijvingslasten te dekken. In 2019 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingsubsidie.

Investeringsubsidie 2020

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	-	-
Dotatie wegens investeringen	<u>1.043.721</u>	<u>-</u>
	1.043.721	-
Vrijval / aanwending	<u>71.276</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u><u>972.445</u></u>	<u><u>-</u></u>

Onderdeel van de stelselwijziging van het ministerie van OCW per 1 januari 2017 is de vorming van investeringsubsidies ten laste van de huisvestingsubsidie, om toekomstige afschrijvingslasten te dekken. In 2020 is een investeringsubsidie gecreëerd ten laste van de huisvestingsubsidie.

Nog te besteden huisvestingsubsidie OCW

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari		1.969.971
Erfgoedwet huisvestingsubsidie	4.457.933	4.385.657
Onttrekkingen wegens investeringen	<u>-1.043.721</u>	<u>-174.417</u>
	<u>3.414.212</u>	<u>4.211.240</u>
	6.762.369	6.181.211
Totale huisvestingslasten	2.813.427	3.407.901
Af: Totale huisvestingsbaten	<u>-643.083</u>	<u>-574.847</u>
Huisvestingslasten t.l.v. subsidie	<u>2.170.344</u>	<u>2.833.054</u>
Totaal onbestede huisvestingsubsidie	<u><u>4.592.025</u></u>	<u><u>3.348.157</u></u>

De nog te besteden huisvestingsubsidie wordt op de balans gepresenteerd onder zowel Langlopende schulden als Kortlopende schulden. Het verwachte bedrag van investeringen volgens het Meerjaren onderhoud- en investeringsplan in het eerstvolgende boekjaar wordt als Kortlopende schuld gepresenteerd, het resterende bedrag wordt als Langlopende schuld opgenomen. Ultimo 2020 is het bedrag van € 4.592.026 verdeeld over Kortlopende schulden voor een bedrag van € 1.446.197 en Langlopende schulden voor een bedrag van € 3.145.829. De huisvestingslasten en baten zijn nader toegelicht in het overzicht huisvestingskosten in de toelichting op de exploitatie.

Kortlopende schulden**Leveranciers**

(euro)

	2020	2019
Leveranciers museum	1.340.780	1.998.010
Leveranciers museumwinkel	<u>8.401</u>	<u>46.061</u>
	<u><u>1.349.181</u></u>	<u><u>2.044.071</u></u>

Belastingen en premies sociale verzekeringen

(euro)

	2020	2019
BTW museumwinkel	7.554	17.640
Loonbelasting december	<u>197.116</u>	<u>226.483</u>
	<u><u>204.670</u></u>	<u><u>244.123</u></u>

Vooruitontvangen subsidie**Projectsubsidie brandveiligheid**

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	800.000	800.000
Resultaatbestemming	<u> </u>	<u> </u>
Stand per 31 december	<u><u>800.000</u></u>	<u><u>800.000</u></u>

In 2015 heeft het ministerie een bedrag van € 800.000 ter beschikking gesteld inzake brandveiligheidsmaatregelen (naar aanleiding van de Schipholbrand in het jaar 2005). Alle gebouwen die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Rijksvastgoedbedrijf dienen op termijn te voldoen aan de daarvoor gestelde brandveiligheidseisen. In 2015 is een bedrag van € 100.000 ontvangen en in 2016 is het resterende bedrag ad € 700.000 ontvangen.

Projectsubsidie veiligheid musea

(euro)

	2020	2019
Stand per 1 januari	81.150	171.219
Investeringen	-	-
Kosten	<u>-64.796</u>	<u>-90.069</u>
	-64.796	-90.069
Stand per 31 december	<u><u>16.354</u></u>	<u><u>81.150</u></u>

Met ingang van 2006 is door het ministerie een jaarlijkse bijdrage ter beschikking gesteld van € 171.280 in het kader van de veiligheid van het museum. Door de indexeringen van afgelopen jaren was de bijdrage in 2016 € 203.963. In verband met de stelselwijziging in het kader van de Erfgoedwet is de projectsubsidie Veiligheid musea per 1 januari 2017 komen te vervallen.

De investeringen worden jaarlijks via de resultaatbestemming toegevoegd aan de investeringssubsidie beveiliging onder de langlopende schulden conform de gehanteerde en door het ministerie goedgekeurde systematiek.

Het Ministerie van OCW heeft voor de beleidsperiode 2017-2020 bepaald dat de nog niet bestede projectsubsidies verantwoord moeten worden als vooruit ontvangen subsidie onder de kortlopende schulden.

Overige schulden

(euro)

	2020	2019
Vakantiegeld	164.348	166.431
Reservering vakantiedagen	313.286	271.590
Accountants- en advieskosten	35.000	25.000
Te betalen lonen	-	3.775
Ontvangen NOW tegemoetkoming	384.180	-
Vooruit ontvangen/gefactureerde bruikleenvergoedingen	353.071	605.208
Advieskosten	15.749	-
Rijksvastgoedbedrijf dienstverlening	58.705	186.466
Energielasten	13.773	10.455
Te betalen bonus touroperators	-	7.000
Te betalen inzake kosten inhuur personeel	12.659	7.189
Overige	<u>35.562</u>	<u>78.984</u>
	<u><u>1.386.333</u></u>	<u><u>1.362.098</u></u>

In 2020 heeft het museum € 384.180 ontvangen van het UWV naar aanleiding van de aanvraag in het kader van de NOW 1. De Directie heeft het voorlopige besluit genomen om dit voorschot volledig terug te betalen. De extra subsidie die is ontvangen van het ministerie van OCW en de gerealiseerde kostenbesparingen zijn vooralsnog voldoende om de financiële effecten van de coronacrisis op te vangen. Uiterlijk in mei 2021 wordt het definitieve besluit genomen door de Directie. Vooralsnog is het ontvangen voorschot dan ook niet verwerkt in de exploitatie en als kortlopende schuld verantwoord in de balans.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

(euro)

Huurverplichting

Met ingang van 1 januari 2017 is een nieuwe huurovereenkomst van kracht voor de duur van vijf jaar, eindigend op 31 december 2021. Gedurende deze periode kan de overeenkomst enkel door het museum worden opgezegd bij aangetekend schrijven en met inachtneming van een opzegtermijn van twaalf maanden. Na afloop van deze periode van vijf jaar loopt de overeenkomst voor onbepaalde tijd door onder dezelfde eerdergenoemde opzeggingsvoorwaarden.

De geprognosticeerde huurlast bedraagt:

2021	680.708	2023	354.714
2022	369.510	2024	322.410

Leasecontracten

Dit betreft drie leasecontracten inzake autolease voor € 894, € 746 en € 935 per maand. De lasten van deze drie leasecontracten bedragen derhalve € 10.728, € 8.952 en € 11.220 per jaar. Expiratiedata zijn respectievelijk 7 november 2023, 30 augustus 2023 en 12 december 2024. De verplichtingen bedragen voor de resterende looptijd respectievelijk € 30.567, € 23.815 en € 44.296.

Investerings

Ultimo 2020 bestaan er de volgende lopende c.q. aangegane verplichtingen in het kader van investeringen:

- Voor de herinrichting van de opslagloods in Apeldoorn zijn verplichtingen aangegaan voor een bedrag van € 90.800 .

Kunstaankopen

Geen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN

(euro)

Toegekende subsidie van het Ministerie van OCW

• Besluit publieksactiviteitsubsidie 2021-2024 (160910/25111498)	7.614.732
• Suppletie 2021 ten behoeve van visitatie	17.500
Totaal publieksactiviteiten	<u>7.632.232</u>
• Besluit Erfgoedwetsubsidie 2021 huisvesting (160910/25112280)	4.457.933
• Besluit Erfgoedwetsubsidie 2021 collectiebeheer (160910/25112280)	2.249.327
Totaal Erfgoedwetsubsidie	<u>6.707.260</u>

Voor subsidies in het kader van Huisvesting en Collectiebeheer is enkel de beschikking ontvangen voor 2021. Op basis van de Erfgoedwet is er echter wel sprake van continuïteit in de financiering van het beheer van Huisvesting en Collectie.

TOELICHTING BIJ DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2020

De gepresenteerde begroting is conform de ingediende en goedgekeurde meerjaren begroting OCW 2017-2020, die is gebaseerd op prijspeil 2015. Volgens het *Handboek verantwoording cultuursubsidies musea 2017-2020* dient deze begroting gehanteerd te worden.

Baten (euro)

	2020	begroting	2019
Directe opbrengsten			
<i>Publieksinkomsten binnenland</i>			
Entreegelden	1.067.053	1.950.000	2.131.409
Omzet museumwinkel	<u>452.549</u>	<u>803.000</u>	<u>927.593</u>
	<u>1.519.602</u>	<u>2.753.000</u>	<u>3.059.002</u>
<i>Publieksinkomsten buitenland</i>			
Bruikleenvergoeding Duitsland	126.000	127.000	254.000
Bruikleenvergoeding Japan	475.563	689.000	275.000
Bruikleenvergoeding Denemarken	-	-	132.000
Bruikleenvergoeding Italië	271.250	332.000	82.500
Bruikleenvergoeding Finland	100.800	100.000	-
Bruikleenvergoeding Verenigde Staten	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>750.000</u>
	<u>973.613</u>	<u>1.248.000</u>	<u>1.493.500</u>
	<u><u>2.493.215</u></u>	<u><u>4.001.000</u></u>	<u><u>4.552.502</u></u>

De in de begroting opgenomen directe opbrengsten bedragen € 4.001.000. De lagere realisatie van de directe opbrengsten wordt veroorzaakt doordat het museum op 13 maart 2020 zijn deuren moest sluiten als gevolg van de coronacrisis. Vanaf 1 juni 2020 was het voor het museum weer mogelijk om beperkte aantallen bezoekers te ontvangen. Van 5 tot 19 november en vanaf 15 december was het museum gedwongen zijn deuren te sluiten voor het publiek. Deze periodes van sluiting en de beperkte toegankelijkheid hebben er toe geleid dat het aantal bezoekers in 2020 fors minder was dan in 2019. De bruikleenvergoeding uit Japan is lager dan begroot doordat een buitenlandse tentoonstelling werd geannuleerd als gevolg van de coronacrisis.

Indirecte opbrengsten

(euro)

	2020	begroting	2019
Indirecte opbrengsten			
Huuropbrengst	161.178	141.000	146.247
Speciale openstellingen	-	25.000	28.600
Provisie verzekeringspremie	9.215	-	-
Omzet kantine	8.643	26.000	31.346
Opbrengst energie	15.794	25.000	25.436
Opbrengst catalogi	5.602	22.000	20.686
Legaten	234.452	-	100.000
Bruikleenvergoedingen binnenland	-	27.000	11.507
Overige indirecte opbrengsten	<u>32.408</u>	<u>38.000</u>	<u>76.969</u>
	<u>467.292</u>	<u>304.000</u>	<u>440.791</u>

De indirecte opbrengsten zijn hoger dan begroot en hoger dan in 2019. Dit wordt veroorzaakt door 2 ontvangen legaten in 2020. Andere opbrengsten zijn lager dan begroot als gevolg van de coronacrisis. Huuropbrengsten worden gerelateerd aan de omzet van de horeca. De gedaalde omzet van de horeca heeft pas in 2021 een effect op de huuropbrengsten.

Subsidie OCW

(euro)

	2020	2019
Culturele Basisinfrastructuur (beschikking 1057634)	<u>3.818.383</u>	<u>1.847.271</u>
Erfgoedwet huisvesting		
Erfgoedwet huisvesting (beschikking 1057634)	4.457.933	4.385.657
Onttrekking wegens investeringen	<u>-1.043.721</u>	<u>-174.417</u>
	3.414.212	4.211.240
Onttrekkingen (lasten):		
Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf		
- huur	734.964	1.003.417
- dienstverleningsovereenkomst	-	258.758
- onderhoudscontract via Rijksvastgoedbedrijf	<u>-</u>	<u>304.167</u>
	734.964	1.566.342
Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	290.799	289.744
Verzekeringen	25.278	19.032
Afschrijvingen op investeringen	676.393	616.899
Kosten dagelijks onderhoud	297.482	293.469
Onderhoudscontracten	134.446	-
Kosten groot onderhoud	<u>160.000</u>	<u>160.000</u>
	591.928	453.469
Overige huisvestingskosten		
- advieskosten gebouw en klimaat	73.338	76.598
- advieskosten uitbreiding museum	231.755	309.343
- kosten verbouwing depot	8.205	-
- energielasten	<u>180.767</u>	<u>76.474</u>
	494.065	462.415
Totaal onttrekkingen	<u>2.813.427</u>	<u>3.407.901</u>
Toevoegingen (baten):		
Vrijval investeringssubsidie OCW	643.083	574.847
Overige baten		
- restitutie servicekosten	<u>-</u>	<u>-</u>
Totaal toevoegingen	<u>643.083</u>	<u>574.847</u>
Toerekening subsidie Erfgoedwet huisvesting	<u>2.170.344</u>	<u>2.833.054</u>
Erfgoedwet collectiebeheer (beschikking 1057634)	<u>2.249.327</u>	<u>2.182.673</u>

Met ingang van 1 januari 2017 is de Erfgoedwet in werking getreden. Hiermee is de exploitatiesubsidie opgedeeld in subsidie voor publieksactiviteiten (BIS) en subsidie Erfgoedwet Collectiebeheer. In het kader van de Erfgoedwet huisvesting ontvangt het museum subsidie om het gebouw langjarig in stand te houden en is daarmee verantwoordelijk voor onderhoud en vervangingsinvesteringen.

In 2020 is een extra subsidie ontvangen voor publieksactiviteiten van ruim € 1.900.000 ter compensatie van de gedeerde publieksopbrengsten als gevolg van de coronacrisis.

Overige subsidies/bijdragen

(euro)

	2020	begroting	2019
Subsidies uit publieke middelen			
Gemeente Ede	1.950		81.295
Gemeente Arnhem	-		20.000
Gemeente Apeldoorn	-		2.000
		1.950	103.295
Bijdragen uit private middelen			
VSB fonds	-12.738		32.500
Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	258.001	100.000	115.000
Vereniging Rembrandt	20.000		-
TBI fonds	125.000		-
BPD Cultuurfonds	35.000		-
Diverse bijdragen digitale scheurkalender	2.200		-
Gravin van Bylandt Stichting	2.500		2.500
Stichting Hendrik Muller	-		5.000
Stichting Cordius	10.000		10.000
Jeekel Stichting	47.852		43.050
Diverse private gevers	125	248.000	-
		487.940	208.050
Geoormerkt werven via BankGiro Loterij	258.539	150.000	177.262
BankGiro Loterij via Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	1.132.983	1.000.000	508.688
		1.391.522	685.950
Totaal overige subsidies / bijdragen	1.881.412	1.498.000	997.295

In 2020 ondersteunt de Gemeente Ede het project *Mijn Beeldentuin* voor een bedrag van €1.950. Het TBI fonds, BPD cultuurfonds, Gravin van Bylandt Stichting en de stichting Cordius hebben dit jaar allen bijgedragen aan de restauratie van *Jardin d'émmail*, net als een aantal private gevers. De vereniging Rembrandt draagt bij aan een arbeidsplaats voor een erfgoedtalent. De negatieve bijdrage van het VSB fonds komt voort uit de eindafrekening van de ontwikkeling van het spel *Art Collector* en *digitale scheurkalender* waarvoor minder kosten zijn gemaakt dan begroot.

In 2020 ondersteunt de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds de aankoop van meerdere werken met de opbrengst van de BankGiro Loterij. Dit zijn onder andere *Paravento* van Giacomo Balla, *Staging Silence* van Hans op de Beeck, *Breaking Dawn Forever* van Geert Mul, *Self Portrait* van Alexander Bogomazov, *Balance* van Ewerdt Hilgemann en 6 werken *View* van Steven Aalders. In 2020 is er € 258.000 voor onder andere de restauratie van *Jardin d'émmail*, de reconstructie van *Rocky Lumps* en de inrichting van de Aula in de Van de Veldeleugel.

Lasten

(euro)

	2020	begroting	2019
Salariskosten			
Lonen en salarissen	3.963.418	4.860.000	3.788.209
Sociale lasten	647.377	-	682.490
Pensioenlasten	438.274	-	409.004
Woon/werkverkeer	101.723	124.000	134.738
Jubileumuitkeringen	805	-	9.852
Inhuur personeel	<u>187.266</u>	<u>257.000</u>	<u>241.735</u>
	<u>5.338.863</u>	<u>5.241.000</u>	<u>5.266.028</u>

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2020 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de Stichting Kröller-Müller Museum, omgerekend naar volledige mensjaren, 92,1 personen (2019: 93,4 personen).

Bezoldiging bestuurders

Per 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT-norm voor 2020 bedraagt € 201.000 en de Stichting Kröller-Müller Museum blijft daar met alle uitkeringen ruim onder.

bedragen x €1	E.J.H Pelters	F. de Vogel	W.K. Voordendag	M.J. Vonhof
Functie(s)	algemeen directeur	zakelijk directeur	commercieel directeur	zakelijk directeur
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	146.433	122.129	116.600	
Beloningen betaalbaar op termijn	14.064	14.006	14.006	
Totaal bezoldiging	160.497	136.135	130.606	
Toepasselijk WNT-maximum	201.000	201.000	201.000	
Gegevens 2019				
Duur dienstverband	1/1 - 31/12	1/8 - 31/12	1/10 - 31/12	1/1 - 31/7
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1	1
Beloning	141.889	46.016	27.106	70.769
Belastbare onkostenvergoeding	-			
Beloningen betaalbaar op termijn	13.815	2.834	3.439	8.018
Totaal bezoldiging	155.704	48.850	30.545	78.787
Toepasselijk WNT-maximum	194.000	81.321	48.899	112.679

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Er hebben geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen plaatsgevonden.

Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Naam topfunctionaris	Functie
J.A. Kamps	Voorzitter
P. van der Feltz	Lid
T. Menssen	Lid
M. Sellink	Lid
E. Mackay	Lid
H. Bast	Lid
C.H.M. Braams	Lid

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Huisvestingskosten

(euro)

	2020	2019	
<i>Toeslagen aan Rijksvastgoedbedrijf</i>			
- huur	734.964	1.003.417	
- dienstverleningsovereenkomst	-	258.758	
- onderhoudscontract via Rijksvastgoedbedrijf	-	304.167	
	<u>734.964</u>	<u>1.566.342</u>	1.566.342
Loonkosten eigen organisatie beheer en onderhoud	290.799		289.744
Verzekeringen	25.278		19.032
Afschrijvingen op investeringen	676.393		616.899
Kosten dagelijks onderhoud	297.482	293.469	
Onderhoudscontracten	134.446	-	
Dotatie voorziening groot onderhoud	<u>160.000</u>	<u>160.000</u>	
	591.928		453.469
<i>Overige huisvestingskosten</i>			
- advieskosten gebouw en klimaat	73.338	76.598	
- advieskosten uitbreiding museum	231.755	309.343	
- kosten verbouwing depot	8.205	-	
- kosten verbouwing bibliotheek en kantoren	-	-	
- kosten renovatie toiletgroepen	-	-	
- energielasten	<u>180.767</u>	<u>76.474</u>	
	494.065	462.415	
Totaal lasten	<u>2.813.427</u>	<u>3.407.901</u>	
Vrijval investeringssubsidie OCW	643.083	574.847	
Overige baten			
- restitutie servicekosten	-	-	
Totaal baten	<u>643.083</u>	<u>574.847</u>	
Totaal lasten minus baten	<u>2.170.344</u>	<u>2.833.054</u>	

Per 1 januari 2017 is de Erfgoedwet in werking getreden en daarmee een stelselwijziging in de subsidiëring van het behoud en beheer van collecties en gebouwen enerzijds en subsidiëring van publieksactiviteiten anderzijds. Tot 2017 betaalde het museum jaarlijks een gebruikersvergoeding aan het Rijksvastgoedbedrijf, dat daarmee de verantwoordelijkheid had voor het groot onderhoud en de instandhouding van de gebouwen. Door de stelselwijziging is het museum hiervoor verantwoordelijk geworden. Tot ultimo 2019 heeft het Kröller-Müller Museum dienstverlening van het Rijksvastgoedbedrijf afgenomen voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. Vanaf 1 januari 2020 is het museum dit in eigen beheer gaan uitvoeren.

Op basis van het Meerjaren onderhoud- en investeringsplan worden de kosten voor groot onderhoud voor een bedrag van € 160.000 gedoteerd aan de Voorziening groot onderhoud. De werkelijke kosten voor het groot onderhoud worden jaarlijks ten laste van deze Voorziening groot onderhoud gebracht. De vrijval investeringssubsidie OCW voor een bedrag van € 643.083 betreft het afschrijvingsdeel op investeringen die met investeringssubsidie zijn gedaan.

Kunstaankopen
(euro)

	2020	begroting	2019
Aankopen Kunst	1.137.010	1.150.000	514.455
Transportkosten	20.718	-	21.414
Intakekosten	4.491	-	6.941
Installatiekosten	<u>30.073</u>	<u>-</u>	<u>16.180</u>
	<u>1.192.292</u>	<u>1.150.000</u>	<u>558.990</u>

Het bedrag van de normbegroting is gebaseerd op de besteding van de bijdrage van de BankGiro Loterij ad € 1.000.000 via de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds en de geraamde opbrengst van de museumwinkel van € 150.000. Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt met name veroorzaakt doordat de aankopen via de Stichting Helene Kröller-Müller Fonds niet synchroon lopen met de jaarlijkse bijdrage.

Overige lasten

(euro)

	2020	begroting	2019
Collectiepresentatie	668.817	350.000	439.614
Bruikleenverkeer inkomend	63.403	20.000	8.916
Educatie	105.865	45.000	206.130
Tentoonstellingen	227.183	1.080.000	775.076
Bruikleenverkeer uitgaand	153.291	128.000	121.596
Collectiebeheer	56.846	40.000	56.942
Collectiedocumentatie	42.333	80.000	37.205
Conservering en restauratie	463.756	280.000	286.805
Kantoorkosten	544.606	380.000	922.831
Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	6.705	20.000	20.152
Marketingkosten	158.334	190.000	314.206
Inkoop museumwinkel	181.442	335.000	415.237
Beheerskosten museumwinkel	68.284	32.000	36.750
Overige personeelslasten	<u>229.219</u>	<u>348.000</u>	<u>424.921</u>
	<u>2.970.084</u>	<u>3.328.000</u>	<u>4.066.381</u>

De hogere realisatie van de overige lasten ten opzichte van de begroting met ongeveer € 340.000 wordt met name veroorzaakt door de volgende items:

- Hogere realisatie kosten collectiepresentatie (€ 318.000).
- Hogere realisatie kosten educatie (€ 60.000).
- Hogere realisatie kosten voor conservering en restauratie (€ 183.000).
- Hogere realisatie kosten voor kantoorkosten (€ 184.000).
- Hogere realisatie kosten bruikleenverkeer (€ 68.000).
- Lagere realisatie kosten tentoonstellingen (€ 853.000).
- Lagere realisatie kosten voor overige personeelslasten (€ 119.000)
- Lagere realisatie inkoop museumwinkel (€ 154.000).

DETAILLERING CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2020

(euro)

Functioneel	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie-beheer	Algemeen beheer
Categoriaal		Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering restauratie en documentatie	

BATEN

Directe opbrengsten				
Publieksinkomsten totaal	2.493.215			
Publieksinkomsten binnenland totaal	1.519.602			
waarvan kaartverkoop	1.067.053	1.067.053		
waarvan overig	452.549	452.549		
Publieksinkomsten buitenland totaal	973.613	973.613		
Sponsorinkomsten	-			
waarvan sponsoring in natura	-	-		
waarvan overige sponsorinkomsten	-	-		
Overige inkomsten	-			
waarvan vergoedingen van coproductanten	-	-		
waarvan overige inkomsten	-	-		
Totale directe opbrengsten	2.493.215			
Indirecte opbrengsten	467.292			
waarvan kapitalisatie van vrijwilligers	-			
waarvan overige indirecte opbrengsten	467.292	148.457	299.372	19.463
Private middelen	1.879.462			
particulieren incl. vriendenverenigingen	258.001	-	258.001	-
bedrijven	-			
private fondsen	229.939	9.462	220.477	-
goede doelen loterijen	1.391.522		1.391.522	
Totale Opbrengsten	4.839.969	2.651.134	2.169.372	19.463
Structurele subsidie OCW	8.238.054			
Regeling specifiek cultuurbeleid	3.818.383	3.818.383		
Erfgoedwet onderdeel huisvesting	2.170.344	1.258.799	781.324	130.221
Erfgoedwet onderdeel Collectiebeheer	2.249.327		2.249.327	
Incidentele publieke subsidies	1.950	1.950		
Totale Subsidies/Bijdragen	8.240.004	5.079.132	3.030.651	130.221
TOTALE BATEN	13.079.973	7.730.266	5.200.023	149.684

(VERVOLG)

(euro)

Functioneel	Totaal	Publieks-activiteiten	Collectie-beheer	Algemeen beheer
Categoriaal		Vaste en tijdelijke presentatie	Conservering restauratie en documentatie	

LASTEN

Salarislasten	5.338.862	2.460.050	1.650.636	1.228.176
Huisvestingslasten	2.170.344	1.258.799	781.324	130.221
Afschrijvingen	308.614	178.996	111.101	18.517
Aankopen	1.192.292		1.192.292	
Overige lasten	2.970.084	1.488.794	700.760	780.530
Collectiepresentatie	668.817	530.992	137.825	
Bruikleenverkeer inkomend	63.403	63.403		
Educatie	105.865	105.865		
Tentoonstellingen	227.183	227.183		
Bruikleenverkeer uitgaand	153.291	153.291		
Collectiebeheer	56.846		56.846	
Collectiedocumentatie	42.333		42.333	
Conservering en restauratie	463.756		463.756	
Kantoorkosten	544.606			544.606
Stichting Helene Kröller-Müller Fonds	6.705			6.705
Marketingkosten	158.334	158.334		
Inkoop museumwinkel	181.442	181.442		
Beheerskosten museumwinkel	68.284	68.284		
Overige personeelskosten	229.219			229.219
TOTALE LASTEN	11.980.196	5.386.639	4.436.113	2.157.445

Saldo uit gewone bedrijfsvoering	1.099.777	2.343.627	763.910	-2.007.760
Saldo rentebaten/-lasten	-19.522			-19.522
Mutatie aankoopfonds	-222.996		-222.996	
Koersverschillen	-			-
Saldo uit bedrijfsvoering	857.259	2.343.627	540.914	-2.027.282
Toerekening Algemeen beheer	-	-1.351.319	-675.963	2.027.282

EXPLOITATIERESULTAAT	857.259	992.308	-135.049	-0
Overheveling subsidie	-	-135.049	135.049	-
Dotatie Bestemmingsreserve Covid-19	-857.259	-857.259		
	-0	-	-	-

Toerekening Algemeen beheer aan functies BIS en Erfgoedwet collectiebeheer

(euro)

	Basis Infrastructuur	Erfgoedwet Collectiebeheer	
Totale baten	7.730.266	5.200.023	
OCW subsidie	-3.818.383	-2.249.327	
Subsidie Erfgoedwet huisvesting	-1.258.799	-781.324	
Geoormerkte baten aankopen kunst	-	-1.391.522	
Baten ten behoeve van toerekening	2.653.084	777.850	
Totale lasten	5.386.639	4.436.113	
Aankopen	-	-1.192.292	
Lasten ten behoeve van toerekening	5.386.639	3.243.821	
Totaal baten en lasten	8.039.723	4.021.671	12.061.394
Verdeling Algemeen beheer	66,7%	33,3%	
Toerekening Algemeen beheer	1.351.319	675.963	2.027.282

TOELICHTING OP DE VERDEELSLEUTELS ZOALS GEHANTEERD IN DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

Kosten per functie

Het *Handboek verantwoording cultuursubsidies musea 2017-2020* van het Ministerie van OCW schrijft voor de verdeling van kosten en opbrengsten vanuit de Categoriele exploitatierekening naar de Functionele exploitatierekening de volgende indeling naar functies voor:

1. Publieksactiviteiten
2. Collectiebeheer
3. Algemeen beheer

Toelichting op gehanteerde verdeelsleutels

Baten

Entreegelden, opbrengsten uit bruikleenverkeer en de omzet van de museumwinkel vallen volledig onder de Publieksactiviteiten.

De indirecte opbrengsten worden specifiek toegerekend aan de verschillende functies. De opbrengsten uit private middelen worden specifiek toegerekend aan de verschillende functies. De structurele subsidie Erfgoedwet huisvesting is op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies voor respectievelijk 58% Publieksactiviteiten, 36% Collectiebeheer en 6% Algemeen beheer.

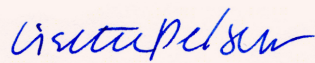
Lasten

De personeelslasten zijn in hoofdzaak specifiek toegerekend aan de verschillende functies. Secretariaat en bedrijfsbureau zijn toegerekend aan de functie Algemeen beheer. Marketing, presentatie, educatie, de tuindienst en bruikleenverkeer zijn toegerekend aan de functie Publiek. Restauratie, collectie en onderzoek en behoud en beheer zijn toegerekend aan de functie Collectiebeheer. De functies Algemeen directeur en Zakelijk directeur zijn toegerekend aan Algemeen beheer. De functie Commercieel directeur is toegerekend aan Publieksactiviteiten. De afdeling Beveiliging is toegerekend aan Publieksactiviteiten voor de kosten die samenhangen met de openstelling van het museum. De kosten van de centrale meldkamer zijn toegerekend aan Collectiebeheer. De afdeling Huishoudelijke dienst is voor 50% toegerekend aan Publieksactiviteiten en voor 50% aan Algemeen beheer. De functies conservator, registrar en de Technische dienst tentoonstellingen worden gelijk verdeeld over Publieksactiviteiten en collectiebeheer.

De huisvestingslasten zijn op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies voor respectievelijk 58% Publieksactiviteiten, 36% Collectiebeheer en 6% Algemeen beheer.

De afschrijvingen zijn op basis van vierkante meters toegerekend aan de verschillende functies voor respectievelijk 58% Publieksactiviteiten, 36% Collectiebeheer en 6% Algemeen beheer. De overige lasten zijn specifiek toegerekend aan de verschillende functies.

Otterlo, 24 maart 2021

E.J.H. Pelsers
Algemeen directeur

J.A. Kamps
Voorzitter Raad van Toezicht

ACTIVITEIT EN BEREIK

Prestatieverantwoording 2020

	2020		Activiteitenplan		2019	
	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoekers	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoekers	Aantal tentoonstellingen	Aantal bezoekers
Tentoonstellingen						
1. Tijdelijke tentoonstellingen	7	173.272	5	360.000	14	405.428
Totaal bezoeken (2+3+4+5)		173.272		360.000		405.428
2. Reguliere bezoeken		161.563		320.000		371.038
3. Bezoeken PO		1.529		7.500		8.258
4. Bezoeken VO		10.180		32.500		26.132
5. Bezoeken MBO/HO		-		-		-
Specificatie van bezoeken totaal:						
6. Gratis bezoeken		23.516		100.000		82.427
7. Betaalde bezoeken		149.756		260.000		323.001
Overige bezoeken:						
8. Bezoeken website totaal		1.050.607		675.000		935.439
9. Aantal unieke bezoekers website		760.076		490.000		719.695
Overige activiteiten	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
10. Schoolgebonden activiteiten	40	12.209	24	45.000	42	34.390
11. Waarvan PO	17	1.529	16	20.000	22	8.258
12. Waarvan VO	20	10.180	8	25.000	20	26.132
13. Waarvan MBO/HO	3	500	-	-	-	-
14. Openbare activiteiten	12	15.000	26	7.500	15	40.000
15. Totaal overige activiteiten (10+14)	52	27.209	50	52.500	57	74.390

Het museum heeft gedurende het gehele jaar één of meerdere tijdelijke tentoonstellingen, naast de doorlopende toegankelijkheid van de vaste presentatie. Bezoekersaantallen worden niet per tentoonstelling gedifferentieerd.

Bezoekersaantallen worden geregistreerd door middel van elektronische leesogen. Deze registreren alle bewegingen van de bezoekers die tussen de paaltjes doorlopen. Het metrisch systeem geeft per twee bewegingen één registratie. Het betreft hier een onzuivere registratie, die als schatting dient te worden aangemerkt.

Het totaal geregistreerde bezoek minus het totaal van het geregistreerd aantal verkochte toegangsbewijzen en het aantal aangeboden Museumkaarten wordt aangemerkt als 'gratis' bezoek.

Binnen het schoolbezoek kan geen onderscheid gemaakt worden tussen voortgezet onderwijs en MBO en HBO. Deze categorieën worden samengevoegd gepresenteerd.

De bezoekers van de website worden vanuit Google Analytics gerapporteerd.

De overige activiteiten zijn grotendeels op schattingen gebaseerd. Er vinden ook activiteiten buiten het museum plaats waarbij het aantal deelnemers niet binnen de reguliere registratie kunnen worden opgenomen.

Kröller-Müller Museum
Houtkampweg 6
6731 AW Otterlo
+31 (0)318 59 12 41
info@krollermuller.nl
www.krollermuller.nl

Fotografie: Peter Cox, Marjon
Gemmeke, Rik Klein Gotink,
Walter Herfst, Wieneke Hofland,
Gert Mul, Valerie Spanjers

Ontwerp: Saiid/Smale

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Kröller-Müller Museum te Otterlo

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de (op bladzijde 63 tot en met 108 opgenomen) jaarrekening 2020 van Stichting Kröller-Müller Museum te Otterlo gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarrapport opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Kröller-Müller Museum op 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT; en
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de exploitatierekening over 2020; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017 – 2020 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Kröller-Müller Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarrapport andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord;
- het bestuursverslag;
- de bijlagen; en
- de (op bladzijde 109 en 110 opgenomen) prestatieverantwoording.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat; en
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017 – 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen subsidieperiode 2017 – 2020.

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2017 – 2020, het Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Apeldoorn, 31 maart 2021

Mazars N.V.

w.g.

drs. J. van der Lelie RA